

ДРЖАВНА
РЕВИЗОРСКА
ИНСТИТУЦИЈА

**ИЗВЕШТАЈ
О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
ХОЛДИНГ КОРПОРАЦИЈЕ "КРУШИК" А.Д., ВАЉЕВО ЗА 2018.
ГОДИНУ**

**Број: 400-912/2019-06/11
Београд, 30. децембар 2019. године**

С А Д Р Ж А Ј :

ИЗВЕШТАЈ ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

Извештај о ревизији финансијских извештаја Холдинг корпорације „Крушик“ а.д.,
Ваљево за 2018. годину

**ПРИЛОГ I – РЕЗИМЕ НАЛАЗА, ПРЕПОРУКА И МЕРЕ ПРЕДУЗЕТЕ У ПОСТУПКУ
РЕВИЗИЈЕ**

**ПРИЛОГ II – НАПОМЕНЕ УЗ ПРЕДЛОГ ИЗВЕШТАЈА О РЕВИЗИЈИ
ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ХОЛДИНГ КОРПОРАЦИЈЕ "КРУШИК" А.Д.,
ВАЉЕВО ЗА 2018. ГОДИНУ**

**ПРИЛОГ III – ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ ХОЛДИНГ КОРПОРАЦИЈЕ
"КРУШИК" А.Д., ВАЉЕВО ЗА 2018. ГОДИНУ**

ИЗВЕШТАЈ ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

ХОЛДИНГ КОРПОРАЦИЈЕ "КРУШИК" А.Д., ВАЉЕВО

Извештај о ревизији финансијских извештаја

Извршили смо ревизију приложених финансијских извештаја Холдинг корпорације „Крушик“ а.д., Ваљево за 2018. годину, који обухватају Биланс стања, Биланс успеха, Извештај о осталом резултату, Извештај о токовима готовине, Извештај о променама на капиталу и Напомене уз финансијске извештаје.

По нашем мишљењу, осим за ефекте питања описаних у делу извештаја *Основ за мишљење са резервом о финансијским извештајима*, финансијски извештаји за 2018. годину, по свим материјално значајним питањима, дају истинит и објективан приказ финансијског положаја Холдинг корпорације „Крушик“ а.д., Ваљево на дан 31. децембар 2018. године, као и резултата његовог пословања, промена на капиталу и токова готовине за пословну годину завршену на тај дан и припремљени су у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.

Основ за мишљење са резервом о финансијским извештајима

1) Друштво није реално исказало вредност некретнина, постројења и опреме у пословним књигама на дан 31. децембра 2018. године, јер није на крају извештајног периода у 2018. години, као ни у претходном периоду, вршило преиспитивање корисног века употребе постројења и опреме у складу са параграфом 51 МРС 16 Некретнине, постројења и опрема и рачуноводственим политикама, односно није вршило промену рачуноводствене процене, у ситуацијама када су очекивања заснована на новим проценама корисног века употребе знатно различита од претходних, те није прилагодило стопе амортизације новим околностима. Наведено има за последицу да се у Друштву у употреби налазе средства која су потпуно амортизована и чија набавна вредност је једнака исправци вредности и износи 2.860.858 хиљада динара, што чини 83,47% укупне набавне вредности некретнина, постројења и опреме. Није било могуће утврдити ефекат наведене неправилности на финансијске извештаје за 2018. годину.

2) Приликом обрачуна производње за 2018. годину, укључени су и трошкови продаје које чине провизије комисионарима, посредничка провизија и трошкови шпедиције приликом извоза добара који представљају расход периода, што није у складу са параграфом 16 МРС 2 Залихе и рачуноводственим политикама Друштва.

Због наведеног, на дан 31. децембра 2018. године, залихе недовршене производње прецењене су за износ од 52.360 хиљада динара, а залихе готових производа су прецењене за 12.787 хиљада динара, као и повећање вредности залиха недовршене производње и готових производа за укупан износ од 65.147 хиљада динара.

3) Према записнику Пореске управе, Филијала Ваљево број 435-01-00224/2018-КА08-2 од 10. јануара 2019. године, укупне обавезе Друштва за порезе и доприносе са затезном каматом на дан 06. децембра 2018. године износе 1.686.168 хиљаду динара, од чега се на затезну камату са стањем на дан 06. децембра 2018. године односи 944.571 хиљада динара.

Друштво је у пословним књигама, по основу обавеза за порезе и доприносе, у ранијем периоду, евидентирало затезне камате у износу од 513.810 хиљада динара, што значи да је мање евидентирало затезне камате по основу обавеза за порезе и доприносе у односу на записник Пореске управе Филијала Ваљево у износу од 430.761 хиљада динара, од чега се на затезне камате које терете 2018. годину односи 84.075 хиљада динара.

У 2019. години, Друштво је закључило уговоре о конверзији ових обавеза са Републиком Србијом, Републичким фондом за пензијско и инвалидско осигурање, Републичким фондом за здравствено осигурање, Националном службом за запошљавање и Градом Београдом, у складу са Закључком Владе, по основу којих ће конверзија и емисија акција бити извршена у наредном периоду у трајни улог у основном капиталу ХК „Крушик“ ад, Ваљево, у којем су укључене и затезне камате, у износу обрачунатим записником Пореске управе од 10. јануара 2019. године, а које нису евидентирани у пословним књигама Друштва, на дан 31. децембра 2018. године.

На тај начин, Друштво је потценило дугорочне обавезе које се могу конвертовати у капитал за износ од 430.761 хиљада динара, преценило нераспоређени добитак ранијих година за 346.686 хиљада динара и потценило расходе камата текуће године за 84.075 хиљада динара.

4) Друштво је у финансијским извештајима за 2018. годину исказало већи порески расход периода, односно обавезе за порезе, доприносе и друге дајбине за 6.100 хиљада динара и није исказало одложене пореске обавезе односно одложене пореске расходе, у складу са МРС 12 - Порез на добитак у износу од 38.712 хиљада динара. Због наведеног, у финансијским извештајима за 2018. годину, прецењене су обавезе за остале порезе, доприносе и друге дајбине за износ од 6.100 хиљада динара, потцењене су одложене пореске обавезе за 38.712 хиљада динара и прецењен нераспоређени добитак за износ од 32.612 хиљада динара.

Ревизију смо извршили у складу са Законом о Државној ревизорској институцији¹, Пословником Државне ревизорске институције² и Међународним стандардима врховних ревизорских институција (ISSAI). Наша одговорност, у складу са овим стандардима, је детаљније описана у делу извештаја *Одговорност ревизора за ревизију финансијских извештаја*. Независни смо у односу на субјекта ревизије у складу са ISSAI 30 – Етички кодекс врховних ревизорских институција и Етичким кодексом за државне ревизоре и друге запослене у Државној ревизорској институцији и испунили смо наше остале етичке одговорности у складу са овим кодексима. Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и адекватни да нам пруже основ за наше мишљење са резервом.

Скретање пажње

Интерне финансијске контроле не обезбеђују у потпуности ефикасно управљање као и заштиту средстава Друштва.

Наше мишљење не садржи резерву по овом питању.

Остала питања

Текући рачуни Друштва су непрекидно у блокади од 16. новембра 2011. године, осим рачуна који су изузети од блокаде по Закључку Владе Републике Србије.

Финансијски извештаји Друштва у ранијем периоду нису били предмет ревизије од стране Државне ревизорске институције.

¹ „Службени гласник РС“, број 36/10

² „Службени гласник РС“, број 9/09

Одговорност руководства за финансијске извештаје

Руководство субјекта ревизије је одговорно за припрему и истинит и објективан приказ ових финансијских извештаја у складу са међународним стандардима финансијског извештавања и законом којим је уређено рачуноводство и за оне интерне контроле за које одреди да су потребне за припрему финансијских извештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке.

При састављању финансијских извештаја, руководство је одговорно за процену способности субјекта ревизије да настави са пословањем у складу са начелом сталности, обелодањујући, по потреби, питања која се односе на сталност пословања и примену начела сталности пословања као рачуноводствене основе, осим ако оснивач намерава да субјект ревизије престане са пословањем, или нема другу реалну могућност осим да то уради.

Руководство је одговорно за надгледање процеса финансијског извештавања субјекта ревизије.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извештаја

Наш циљ је стицање уверавања у разумној мери о томе да финансијски извештаји, узети у целини, не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке, и издавање извештаја о ревизији који садржи наше мишљење. Уверавање у разумној мери означава висок ниво уверавања, али не представља гаранцију да ће ревизија спроведена у складу са ISSAI увек открити материјално погрешне исказе ако такви искази постоје. Погрешни искази могу настати услед криминалне радње или грешке и сматрају се материјално значајним ако је разумно очекивати да ће, појединачно или збирно, утицати на економске одлуке корисника донете на основу ових финансијских извештаја.

Као део ревизије у складу са ISSAI, примењујемо професионално просуђивање и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Такође:

- Идентификујемо и процењујемо ризике од материјално значајних погрешних исказа у финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке; осмишљавамо и обављамо ревизијске поступке као одговор на те ризике; и прибављамо довољно адекватних ревизијских доказа да обезбеде основ за мишљење ревизора. Ризик да неће бити идентификовани материјално значајни погрешни искази који су резултат криминалне радње је већи него за погрешне исказе настале услед грешке, зато што криминална радња може да укључи удруживање, фалсификовање, намерне пропусте, лажно представљање или заобилажење интерне контроле.
- Стичемо разумевање о интерним контролама које су релевантне за ревизију ради осмишљавања ревизијских поступака који су прикладни у датим околностима, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерне контроле субјекта ревизије. Процењујемо примењене рачуноводствене политике и у којој мери су разумне рачуноводствене процене које је извршило руководство.
- Доносимо закључак о прикладности примене начела сталности као рачуноводствене основе од стране руководства и на основу прикупљених ревизијских доказа, да ли постоји материјална неизвесност у вези са догађајима или условима који могу да изазову значајну сумњу у погледу способности ентитета да настави са пословањем у складу са начелом сталности. Ако закључимо да постоји материјална неизвесност, дужни смо да у свом извештају скренемо пажњу на повезана обелодањивања у финансијским извештајима или, ако таква обелодањивања нису адекватна, да модификујемо своје мишљење. Наши закључци се заснивају на ревизијским доказима прикупљених до датума извештаја ревизора. Међутим, будући догађаји или услови

могу за последицу да имају да ентитет престане да послује у складу са начелом сталности.

- Процењујемо укупну презентацију, структуру и садржај финансијских извештаја, укључујући обелодањивања, и да ли су у финансијским извештајима приказане трансакције и догађаји на такав начин да се постигне истинит и објективан приказ.

Саопштавамо лицима овлашћеним за управљање, између осталог, планирани обим и време ревизије и значајне ревизијске налазе, укључујући све значајне недостатке интерне контроле које смо идентификовали током ревизије.

Генерални државни ревизор

Др Душко Пејовић

**Државна ревизорска институција
Макензијева 41,
11000 Београд, Србија
30. децембар 2019. године**

ПРИЛОГ I

РЕЗИМЕ НАЛАЗА, ПРЕПОРУКА И МЕРЕ ПРЕДУЗЕТЕ У ПОСТУПКУ РЕВИЗИЈЕ

Приоритет налаза и датих препорука је одређен према следећем:

- **ПРИОРИТЕТ 1** (висок) – грешке, неправилности и погрешна исказивања која указују да постоји *непосредни* ризик од вршења нетачних или неправилних плаћања, односно, постоји ризик да јавна средства нису заштићена. Проблеми попут ових захтевају да руководство одмах реагује.
- **ПРИОРИТЕТ 2** (средњи) – грешке, неправилности и погрешна исказивања које утичу на финансијске извештаје када не постоји непосредни ризик од губитка итд, али у сваком случају захтевају пажњу руководства. Овим проблемима се треба позабавити пре припремања наредног сета финансијских извештаја.
- **ПРИОРИТЕТ 3** (низак) – грешке, неправилности и погрешна исказивања која захтевају отклањање и након рока за припремање наредног сета финансијских извештаја.

С А Д Р Ж А Ј:

1. Резиме налаза.....	10
2. Резиме датих препорука.....	14
3. Мере предузете у поступку ревизије.....	16
4. Захтев за достављање одазивног извештаја	17

1. Резиме налаза

Као што је објашњено у Напоменама уз Извештај о ревизији финансијских извештаја Холдинг корпорације „Крушик“ а.д., Ваљево за 2018. годину, утврђене су следеће неправилности које су разврстане по приоритетима, односно редоследу по којем треба да буду отклоњене:

ПРИОРИТЕТ 1³ (висок)

- 1) Закупцима станова достављају се задужења за обрачунату закупнину, два пута годишње, која се не евидентирају у пословним књигама. Друштво није евидентирало потраживања и приходе од закупа станова, у периоду од 2010. до 2018. године у износу од 2.606 хиљада динара, од чега се на задужења за закупнине у 2018. години односи 366 хиљада динара. (Напомене тачка – 3.3.2.2.)
- 2) Друштво је услуге редовног прегледа два котла на круто гориво, услуге израде евиденционих листова за посуде високог нивоа ризика и услуге сервиса мазутног горионика на парном котлу у укупном износу од 1.432 хиљаде динара евидентирало на рачуну грађевински објекти, иако не задовољавају услове да буду признати као основна средства у складу са МРС 16 Некретнине, постројења и опрема, због чега је прецењена вредност грађевинских објеката, а потцењени трошкови текућег одржавања. (Напомене тачка – 3.3.2.2.)
- 3) Аванс у износу од 73.044 хиљада динара уплаћен Основном суду, Ваљево, реализован је Закључком Основног суда, Ваљево број И 303/16 од 31. маја 2018. године, којим се Друштву предају у својину непокретности к.п. 698/3, КО Ваљево - зграда пословних услуга, укупне површине 2.356 м² у вредности од 21.204 хиљаде динара и зграда индустријских делатности, укупне површине 2.450 м² у вредности од 51.840 хиљада динара.
Такође, аванс у износу од 5.196 хиљада динара уплаћен Јавном извршитељу ██████████ ██████████, Београд, реализован је Закључком Јавног извршитеља ██████████ ██████████, Београд, број И 931/2017 од 09. фебруара 2017. године, о додели покретних ствари Друштву (опрема и алати) у вредности од 3.049 хиљада динара и материјала у количини од 15.441 кг, вредности од 2.147 хиљада динара.
Због наведеног, у билансу стања на дан 31. децембар 2018.године, потцењене су некретнине, постројења и опрема у припреми за 76.093 хиљада динара као и залихе материјала за 2.147 хиљада динара, а прецењени аванси за некретнине, постројења и опрему за 78.240 хиљада динара. (Напомене тачка – 3.3.2.7.)
- 4) Друштво је потраживања од извозника (комисионара) у износу од 683.322 хиљада динара евидентирало на рачуну купци у иностранству уместо на рачуну потраживања од извозника, што није у складу са чланом 17. Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике. (Напомене тачка – 3.3.5.)
- 5) Стање туђе робе на складишту-власништво Југоимпорт СДПР ЈП, Београд, на дан 31. децембра 2018. године, у износу од 105.393 хиљада динара није усаглашено са власником робе Југоимпорт СДПР ЈП, Београд. Дана 30.јуна 2019. године извршен је ванредни попис робе, којим је утврђено да залихе робе предузећа Југоимпорт СДПР ЈП, Београд,

³ ПРИОРИТЕТ 1 - грешке, неправилности и погрешна исказивања која указују да постоји *непосредни* ризик од вршења нетачних или неправилних плаћања или постоји ризик да јавна средства нису заштићена. Проблеми попут ових захтевају да руководство одмах реагује.

смештене на складишту ХК „Крушик“ ад, Ваљево, са стањем на дан 31. децембра 2018. године износе 218.737 хиљада динара.

Због наведеног, залихе туђе робе на складишту, власништво предузећа Југоимпорт СДПР ЈП, Београд, у ванбилансним евиденцијама, мање су исказане у износу од 113.344 хиљада динара. (Напомене тачка – 3.3.11.)

- 6) Увидом у записник Пореске управе, Филијала Ваљево број 435-01-00224/2018-КА08-2 од 10. јануара 2019. године, утврђено је да обавезе за порезе и доприносе са затезном каматом на дан 06. децембра 2018. године износе 1.686.168 хиљада динара, од чега се на затезну камату са стањем на дан 06. децембра 2018. године односи 944.571 хиљада динара.

Друштво је у пословним књигама, по овом основу евидентирало затезне камате у износу од 513.810 хиљада динара, што значи да је мање евидентирало затезне камате по основу обавеза за порезе и доприносе у односу на записник Пореске управе, у износу од 430.761 хиљада динара, од чега се на затезне камате које терете 2018. годину односи 84.075 хиљада динара.

У 2019. години, Друштво је закључило уговоре о конверзији ових обавеза са Републиком Србијом, Републичким фондом за пензијско и инвалидско осигурање, Републичким фондом за здравствено осигурање, Националном службом за запошљавање и Градом Београдом, у складу са Закључком Владе, по основу којих ће конверзија и емисија акција бити извршена у наредном периоду у трајни улог у основном капиталу ХК „Крушик“ ад, Ваљево, у којем су укључене и затезне камате, у износу обрачунатим записником пореске управе од 10. јануара 2019. године, а које нису евидентирани у пословним књигама Друштва, на дан 31. децембра 2018. године.

На тај начин, Друштво је потценило дугорочне обавезе које се могу конвертовати у капитал за износ од 430.761 хиљада динара, преценило нераспоређени добитак ранијих година за 346.686 хиљада динара и потценило расходе камата текуће године за 84.075 хиљада динара. (Напомене тачка – 3.3.14.)

- 7) Друштво није извршило рекласификацију доспелих дугорочних обавеза на део обавеза које доспевају у року од годину дана од датума финансијских извештаја у складу са захтевима МРС 1 Презентација финансијских извештаја, већ је извршило рекласификацију осам рата, које доспевају на наплату у 2018. години у корист рачуна Додатци у земљи и на тај начин је преценило остале дугорочне обавезе по основу уговора о репрограму дуга за износ од 13.380 хиљада динара и потценило обавезе из пословања у истом износу. (Напомене тачка – 3.3.14.)

- 8) Друштво је у финансијским извештајима за 2018. годину исказало приходе од продаје производа у иностранству преко комисионара (Крупник“ д.о.о., Београд, “Тим“ д.о.о., Београд, и ЈП „Југоимпорт СДПР“ Београд), у износу од 6.019.498 хиљада динара на основу непотпуне документације о комисионој продаји у смислу члана 8. Закона о рачуноводству.

У време састављања финансијских извештаја за 2018. годину Друштво „Крушик“ а.д. Ваљево није имало обрачуне комисионе продаје са пратећом документацијом у вези са реализацијом комисионог посла преко комисионара: „Крупник“ д.о.о., Београд, “Тим“ д.о.о., Београд, и ЈП „Југоимпорт СДПР“ Београд, које су по члану 780. Закона о облигационим односима комисионари били дужни да доставе, да би на основу њих комитент утврдио приходе по основу продатих производа у иностранству преко комисионара. Друштво је приходе од продаје робе у иностранству преко комисионара исказало на основу фактура издатих комисионарима које су засноване на количинама производа испоручених комисионарима и ценама из комисионих уговора, а не на основу

обрачуна комисионе продаје заснованог на стварним подацима и припадајућом документацијом у вези са обављеним комисионим послом, које издају комисионари.

- 9) Вредност излаза залиха материјала у помоћним књигама залиха материјала према структури залиха, није идентична исказаном трошку материјала у финансијском књиговодству. Структура трошкова основног материјала обухвата утрошене резервне делове, трошкове једнократног отписа алата и инвентара и утрошак воде, које је Друштво требало да евидентира на рачуну трошкова резервних делова, рачуну трошкова једнократног отписа алата и инвентара и трошкове воде на рачуну осталих услуга. Због наведеног, трошкови материјала, у пословним књигама, нису приказани по врстама трошкова, како је прописано чланом 40. и 43. Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике. (Напомене тачка – 3.4.4.)
- 10) У поступку ревизије је утврђено да је Друштво у структури трошкова пореза обухватило и порезе и дорпиносе у износу од 21.850 хиљада динара, на обрачунате награде запосленима и испату накнаде женама за 8. март, које је Друштво требало да евидентира на рачуну трошка - остали лични расходи и накнаде, као и обрачунати порез на превоз на радно место и са радног места изнад неопорезивог износа у износу од 2.415 хиљада динара. На тај начин остали лични расходи и накнаде, у пословним књигама, нису приказани у складу са врстом трошкова, како је прописано чланом 41. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике. (Напомене тачка – 3.4.4.)

ПРИОРИТЕТ 2⁴ (средњи)

- 11) У књизи основних средстава, која нам је стављена на увид утврђено је да Друштво има листу од 8.502 појединачне ставке, од чега су 7.782 ставке потпуно амортизоване, као и да у употреби има основна средства (некретнине и опрему) која су потпуно амортизована, чија је набавна вредност једнака исправци вредности, која износи 2.860.858 хиљада динара (83.47 %). Друштво није на крају извештајног периода у 2018. години, као ни у претходном периоду, вршило преиспитивање корисног века употребе за наведена средства у складу са параграфом 51. МРС 16 Некретнине, постројења и опрема и самим тим није вршило промену рачуноводствене процене, у ситуацијама када су очекивања заснована на новим проценама, корисног века употребе знатно различита од претходних, те није прилагодило стопе амортизације новим околностима. Због наведеног, Друштво није реално исказало вредност дела грађевинских објеката и опреме у пословним књигама. Није било могуће утврдити ефекат наведене неправилности на финансијске извештаје за 2018. годину. (Напомене тачка – 3.3.2.)
- 12) Грађевинско земљиште и објекти укупне површине 886,61 м² које друштво издаје, нису евидентирани на рачуну инвестиционе некретнине, него на рачунима грађевинског земљишта и грађевинских објеката, што није у складу са МРС 40 Инвестиционе некретнине. Такође, друштво није евидентирало у својим пословним књигама пет локала, укупне површине 179,30 м², који се налазе у граду Ваљевоу, по основу добијене пресуде Основног

⁴ **ПРИОРИТЕТ 2**– грешке, неправилности и погрешна исказивања која утичу на финансијске извештаје када не постоји непосредни ризик од губитка итд, али у сваком случају захтевају пажњу руководства. Овим проблемима се треба позабавити пре припремања наредног сета финансијских извештаја.

суда у Ваљево број 397/10 од 17. јуна 2010. године, над којима Друштво има право својине. (Напомене тачка - 3.3.2.2.)

- 13) Друштво није по преносу на управљање и коришћење имовине од града Ваљево, у 2011. години, у ванбилансним евиденцијама извршило евидентирање некретнина, постројења и опреме у вредности од 59.468 хиљада динара, као и залиха материјала алата и инвентара од 16.472 хиљада динара, залиха готових производа од 4.792 хиљада динара и залиха робе од 300 хиљада динара.
Пописом материјала, алата и инвентара на дан 31. децембра 2018. године, утврђена је његова вредност од 6.669 хиљада динара, односно за 9.803 хиљаде динара мања вредност у односу на његову запримљену вредност. (Напомене тачка – 3.3.2.6.)
- 14) Друштво је у обрачун производње за 2018. годину укључило и трошкове продаје (провизије комисионара, посредничка провизија и трошкови шпедиције за извоз производа), у износу од 476.005 хиљада динара, који представљају расходе периода, чиме је поступило супротно параграфу 16. МРС 2 Залихе и рачуноводственим политикама (члан 11).
Искључивањем наведених трошкова продаје, утврђено је да су залихе недовршене производње и готових производа у билансу стања на дан 31. децембра 2018. године прецењене у укупном износу од 65.147 хиљада динара, од чега су залихе недовршене производње прецењене за износ од 52.360 хиљада динара, а залихе готових производа за износ од 12.787 хиљада динара, као и повећање вредности залиха недовршене производње и готових производа за износ од 65.147 хиљада динара. (Напомене тачка – 3.3.4.)
- 15) Друштво није у складу са чланом 21. односно 39. Статута издвајало из добити резерве за покриће губитка у висини од 5% од остварене добити за 2018. годину као и ранији период. (Напомене тачка – 3.3.12.)
- 16) Друштво није евидентирало промет и залихе секундарних сировина у главној књизи, помоћним књигама и погонском књиговодству по врсти, количини и вредности, у складу са чланом 11. и 12. Закона о рачуноводству и Упуством о поступању са шкартом и секундарним сировинама број КБ -81.30.008 од 28. аугуста 2017.године, за које води помоћну евиденцију секундарних сировина и шкарта у свом информационом систему (Преглед дозвољеног и оствареног шкарта, количински и финансијски). Такође, Друштво није извршило попис секундарних сировина са стањем на дан 31. децембар 2018. године, у складу са чланом 16 став 2 Закона о рачуноводству. (Напомене тачка – 3.4.2.)
- 17) Друштво је у билансу успеха за 2018. годину, исказало порески расход периода у износу од 81.414 хиљада динара, на износ 15% добити пре опорезивања у износу од 542.762 хиљаде динара и нето добитак у износу од 461.348 хиљада динара. Порески расход периода је исказан у поменутом износу пре састављања пореског биланса за 2018. годину. По усвајању финансијског извештаја за 2018. годину, Друштво је сачинило порески биланс према коме је опорезива добит 502.096 хиљада динара, на коју је обрачунат порез на добит у износу од 75.314 хиљада динара.
Због наведеног у финансијским извештајима за 2018. годину подцењен је нераспоређени добитак, а прецењене обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине за 6.100 хиљада динара (Напомене тачка – 3.4.10).
- 18) Друштво је на основу законом утврђених критеријума за разврставање, разврстано у велика правна лица и дужно је да у складу са Законом о рачуноводству примењује пуне Међународне рачуноводствене стандарде и Међународне стандарде финансијског извештавања. Према МРС 12 Порез на добитак, Друштво треба да призна:

- одложене пореске обавезе за све привремене разлике за које се очекује да ће повећати опорезиви добитак у будућности;
- одложена пореска средства за све привремене разлике за које се очекује да ће умањити опорезиви добитак у будућности;
- одложена пореска средства за пренете неискоришћене пореске губитке и неискоришћени порески кредит.

Према подацима исказаним у финансијским извештајима и пореском билансу за 2018. годину, утврђено је да привремена разлика између неотписане вредности средстава у финансијским извештајима и неотписане вредности средстава према пореским прописима износи 332.961 хиљада динара. На основу ове разлике настају одложене пореске обавезе, које Друштво није утврдило у висини од 49.944 хиљаде динара.

Такође, Друштво није утврдило ни одложена пореска средства у износу од 11.232 хиљада динара, проистекла по основу непризнатих расхода у пореском билансу на име резервисања за отпремнине у износу од 9.330 хиљада динара и расхода по основу неплаћених јавних прихода у износу од 1.902 хиљада динара.

Пребијањем одложених пореских обавеза у износу од 49.944 хиљаде динара и одложених пореских средстава у износу од 11.232 хиљаде динара, на одложеним пореским обавезама остаје износ од 38.712 хиљада динара. На овај начин, у билансу стања мање су исказане одложене пореске обавезе, као и одложени порески расходи у износу од 38.712. хиљаде динара. (Напомене тачка – 3.4.10.)

ПРИОРИТЕТ 3⁵ (низак)

19) Иако Друштво утврђује ризике, политику управљања ризицима, као и одговоре на ризике и донело је писане политике, процедуре и упутства које би пружиле разумно уверавање да су ризици за постизање циљева ограничени на прихватљив ниво, у појединим сегментима пословања утврђене су слабости у функционисању интерних контрола:

- интерни контролни поступци који се спроводе, не обезбеђују потпуну контролу података у свим сегментима пословања, што може утицати на поузданост финансијских извештаја.
- код пословних промена извоза производа преко извозника (комисионара) не врши се свеобухватна контрола пословне документације на основу које се вржи признавање потраживања и прихода, што за последицу има књижење пословних промена на потраживањима и приходима на основу документације која није потпуна, јер не обухвата обрачуне извоза од стране комисионара. (Напомене тачка – 2.1.)

2. Резиме датих препорука

Холдинг корпорацији „Крушик“ а.д., Ваљево препоручујемо да отклони неправилности према следећим приоритетима:

ПРИОРИТЕТ 1 (висок)

- 1) Препоручује се Друштву да евидентира потраживања и приходе у својим пословним књигама по основу обрачуантних задужења за закуп седам станова у складу са уговорима о закупу са стањем на дан 31. децембра 2018. године у износу од 2.606 хиљада, као и да покрене процедуру наплате закупнина од корисника станова. (Напомена 3.3.2.2. - Препорука број 4)

⁵ **ПРИОРИТЕТ 3** - грешке, неправилности и погрешна исказивања која захтевају отклањање и након рока за припремање наредног сета финансијских извештаја.

- 2) Препоручује се Друштву да изврши корекцију књижења трошкова текућег одржавања у износу 1.432 хиљаде динара у складу са МРС 8 – Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке. (Напомена 3.3.2.2. - Препорука број 5)
- 3) Препоручује се Друштву да у пословним књигама изврши корекцију смањењем рачуна 028 - аванси дати за некретнине, постројења и опрему за износ од 78.240 хиљада динара, на терет рачуна 026 - основна средства у припреми за износ од 76.093 хиљада динара и рачуна 101 - залихе материјала за износ од 2.147 хиљада динара. (Напомена 3.3.2.7. - Препорука број 7)
- 4) Препоручује се Друштву да потраживања од извозника евидентира у складу са чланом 17 Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике (Напомена 3.3.5. - Препорука број 9)
- 5) Препоручује се Друштву да евидентира вредност туђе робе у оквиру ванбилансних евиденција у складу са извршеним ванредним пописом, односно да евидентира разлику вредности робе утврђену пописом у ванбилансним евиденцијама у износу од 113.344 хиљаде динара. (Напомена 3.3.11. - Препорука број 10)
- 6) Препоручује се Друштву да на правилан начин изврши рекласификацију осталих дугорочних обавеза по основу репрограма дуга, на краткорочни део који доспева на наплату у року до годину дана од датума финансијских извештаја у износу од 13.380 хиљада динара, у складу са МРС 1 Презентација финансијских извештаја. (Напомена 3.3.14. - Препорука број 13)
- 7) Препоручује се Друштву да од комисионара захтева да достављају обрачуне комисионе продаје са припадајућом документацијом у вези са реализацијом комисионог посла (уговоре са купцем, фактуре комисионара према купцу, документацију у вези са наплатом, као и документацију о насталим трошковима у вези са комисионим послом, превоз, царина, осигурање, провизије и друго), на основу којих се утврђују права и обавезе између комитента и комисионара и исказују међусобна потраживања о обављеном комисионом послу. (Напомена 3.4.2. - Препорука број 14)
- 8) Препоручује се Друштву да усклади излаз залиха резервних делова и залиха алата и инвентара са одговарајућим трошковима резервних делова и трошковима једнократног отписа алата и инвентара, као и да трошкове воде евидентира у складу са Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике. (Напомена 3.4.4. - Препорука број 15)
- 9) Препоручује се Друштву да трошкове пореза и доприноса обрачунате по основу исплата осталих личних расхода и накнада, евидентира у складу са Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике. (Напомена 3.4.4. - Препорука број 16)

ПРИОРИТЕТ 2 (средњи)

- 10) Препоручује се Друштву да на крају извештајног периода, врши преиспитивање корисног века употребе за некретнине, постројења и опрему у складу са параграфом 51. МРС - 16 Некретнине, постројења и опрема и врши промену рачуноводствене процене, у ситуацијама када су очекивања заснована на новим проценама корисног века употребе знатно различита од претходних, те прилагоди стопе амортизације новим околностима, као и да у Напоменама уз финансијске извештаје обелодани информације о некретнинама, постројењима и опреми која се користе, а немају садашњу вредност (Напомена 3.3.2.- Препорука број 2)

- 11) Препоручује се Друштву да грађевинско земљиште, грађевинске објекте и пословне просторе/ локале/, који се издају у закуп, процени по фер вредности и евидентира на рачуну инвестиционе некретнине у складу са параграфом 57. МРС 40 Инвестиционе некретнине. (Напомен 3.3.2.2. - Препорука број 3)
- 12) Препоручује се Друштву да у ванбилансним евиденцијама, изврши евидентирање некретнина, постројења и опреме као и залиха материјала, алата и инвентара и залиха готових производа и робе, пренетих на управљање и коришћење од града Ваљева, у вредности од 70.832 хиљада динара. (Напомена 3.3.2.6. - Препорука број 6)
- 13) Препоручује се Друштву да изврши корекцију књижења на рачунима залиха недовршене производње у износу од 52.360 хиљада динара и залиха готових производа у износу од 12.787 хиљада динара, у складу са МРС 8 – Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке (Напомена 3.3.4. - Препорука број 8)
- 14) Препоручује се Друштву да у складу са Статутом издваја 5% од добити у резерве за покриће губитка или да изврши измене статута у делу који уређује формирање резерви из добити Друштва. (Напомена 3.3.12. - Препорука број 11)
- 15) Препоручује се Друштву да успостави евиденцију промета и залиха секундарних сировина у главној књизи, помоћним књигама и погонском књиговодству у складу са чланом 11 и 12. Закона о рачуноводству и Упуством о поступању са шкартом и секундарним сировинама. (Напомена 3.4.2. - Препорука број 13)
- 16) Препоручује се Друштву да порески расход периода утврђује у пореском билансу, пре сачињавања и усвајања финансијских извештаја, у складу са Законом о порезу на добит правних лица. (Напомена 3.4.10. - Препорука број 17)
- 17) Препоручује се Друштву да у складу са МРС 12 Порез на добитак, евидентира у пословним књигама, у корист рачуна одложене пореске обавезе, а на терет нераспоређеног добитка, износ од 38.712 хиљада динара. (Напомена 3.4.10. - Препорука број 18)

ПРИОРИТЕТ 3 (низак)

- 18) Препоручује се Друштву да у свим сегментима пословања успостави адекватан систем финансијског управљања и контроле у складу са Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору, на начин да донесе, ажурира, имплементира и примењује усвојене процедуре у свим сегментима пословања. (Напомена 2.1. - Препорука број 1)

3. Мере предузете у поступку ревизије

- 1) Корекцијом почетног стања, извршена је исправка књижења на начин да су повећане обавезе које се могу конвертовати у капитал у износу од 430.761 хиљаду динара, а смањен нераспоређени добитак ранијих година за износ од 346.686 хиљада динара, као и нераспоређени добитак текуће године за 84.075 хиљада динара, налогом за књижење број ОБ 75 од 01. јула 2019. године. (Напомена 3.3.14.)

4. Захтев за достављање одазивног извештаја

Субјект ревизије Холдинг корпорација „Крушик“ а.д., Ваљево, је на основу члана 40. став 1. Закона о Државној ревизорској институцији, дужно да поднесе Државној ревизорској институцији писани извештај о отклањању откривених неправилности (одазивни извештај) у року од 90 дана, почев од наредног дана од дана уручења овог извештаја.

Одазивни извештај мора да садржи:

- 1) навођење ревизије, на коју се он односи;
- 2) кратак опис неправилности у пословању, које су откривене ревизијом и
- 3) приказивање мера исправљања.

Мере исправљања су мере које субјект ревизије предузима да би отклонио неправилности у свом пословању или мере за умањење ризика од појављивања одређене неправилности у свом будућем пословању за чије предузимање субјект ревизије мора поднети уз одазивни извештај одговарајуће доказе.

Субјект ревизије Холдинг корпорација „Крушик“ а.д., Ваљево, у одазивном извештају треба да искаже мере исправљања по основу откривених неправилности односно свих налаза датих у Извештају о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања који могу да садрже и препоруке за њихово отклањање.

На основу члана 40 став 2 Закона о Државној ревизорској институцији одазивни извештај је јавна исправа која је потписана и оверена печатом од стране одговорног лица субјекта ревизије.

Државна ревизорска институција ће оценити веродостојност одазивног извештаја, тј. провериће истинитости навода о мерама исправљања, предузетим од стране субјекта ревизије, подносиоца одазивног извештаја. У случају потребе извршиће се и провера веродостојности одазивног извештаја. Такође, извршиће се и оцена да ли су мере исправљања исказане у одазивном извештају задовољавајуће.

Сагласно члану 57 став 1 тачка 3) Закона о Државној ревизорској институцији, ако субјект ревизије у чијем су пословању биле откривене неправилности, не поднесе у прописаном року Институцији одазивни извештај, против одговорног лица субјекта ревизије поднеће се захтев за покретање прекршајног поступка.

Ако се оцени да одазивни извештај не указује да су откривене неправилности отклоњене на задовољавајући начин, сматра се да субјект ревизије крши обавезу доброг пословања. Ако се ради о незадовољавајућем отклањању значајне неправилности, сматра се да постоји тежи облик кршења обавезе доброг пословања. У овим случајевима Државна ревизорска институција је овлашћена да предузима мере сагласно члану 40 став 7 до 13 Закона о Државној ревизорској институцији.

**НАПОМЕНЕ УЗ ИЗВЕШТАЈ
О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ХОЛДИНГ КОРПОРАЦИЈЕ
"КРУШИК" А.Д., ВАЉЕВО ЗА 2018. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ:

1. Основни подаци о субјекту ревизије	20
2. Интерна финансијска контрола.....	20
2.1. Финансијско управљање и контрола	20
3. Финансијски извештај	25
3.1. Основ за састављање и презентацију финансијских извештаја	25
3.2. Рачуноводствене политике и рачуноводствене процене	26
3.3. Биланс стања	38
3.4. Биланс успеха	68
3.5. Извештај о осталом резултату	93
3.6. Извештај о променама на капиталу	93
3.7. Извештај о токовима готовине	93
3.8. Напомене уз финансијске извештаје	93
4. Друга питања у поступку ревизије	94

1. Основни подаци о субјекту ревизије

Настајање данашњег „Крушик“-а везује се за 1937. годину када је предузимљиви инжењер Никола Станковић одлучио да поред фабрике наоружања и војне муниције у Вишеграду, изгради фабрику исте намене у Ваљево. Своје прво име фабрика, тадашњи „Вистад“ дугује матици из Вишеграда. 22. фебруара 1939. године Министарство трговине и индустрије издаје дозволу да фирма „Вишеградска индустрија Станковић АД“ у радњи „Вистад“ у Ваљево може обављати идустиријску радњу за израду каписли. Од тог тренутка ова фирма преузима монопол над производњом каписли Но 8. Убрзо у „Вистад“-у започиње производња ручне офанзивне бомбе, пешадијске пушчане муниције и припрема се фабрикација авио бомбе малог калибра (12 кг). „Вистад“ је за време рата практично имао одлучујућу улогу у снабдевању фронта ратно-материјалним средствима.

Преласком у надлежност Министарства народне одбране 10. јуна 1945. године фабрика добија назив „Војнотехнички завод Ваљево“, а под данашњим именом “Крушик” предузеће је регистровано 23. јануара 1948. године решењем Председништва Владе Федеративне Народне Републике Југославије када је основано предузеће “Крушик” Ваљево са имовином Вистада односно Војно техничког завода.

Наиме, Крушик је основан 22. фебруара 1939. године као Вистад, а под називом Крушик послује од 23. јануара 1948. године.

Органи Друштва су: Скупштина, Надзорни одбор и Извршни одбор.

На дан 31. децембар 2018. године Друштво има 3232 радника, а на дан 31. децембар 2017. године било је 2874 радника.

Матични број Друштва је: 07096364, ПИБ: 101493890

2. Интерна финансијска контрола

2.1. Финансијско управљање и контрола

У складу са одредбама члана 81. Закона о буџетском систему и Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору, Друштво је дужно да успостави систем финансијског управљања и контроле.

Финансијско управљање и контрола обухвата политике, процедуре и активности које успоставља, одржава и редовно ажурира руководилац корисника јавних средстава, а којима се, управљајући ризицима, обезбеђује уверавање у разумној мери да ће се циљеви корисника јавних средстава остварити на правилан, економичан, ефикасан и ефективан начин и то кроз пословање у складу са прописима, унутрашњим актима и уговорима, даље кроз потпуност, реалност и интегритет финансијских и пословних извештаја, затим добро финансијско управљање, те заштиту средстава и података (информација). Систем финансијског управљања и контроле чине: контролно окружење, управљање ризицима, контролне активности, информисање и комуникације, те праћење и процена система.

Систем финансијског управљања и контроле чине:

- контролно окружење,
- управљање ризицима,
- контролне активности,
- информисање и комуникације, као и
- праћење и процена система.

1) Контролно окружење

Контролно окружење је од централног значаја за адекватно финансијско управљање и контролу код корисника јавних средстава. Начин управљања, стил руковођења, оптимална организациона структура, управљање људским ресурсима, те стручни квалитети, радне способности и етичност, односно компетентност и поузданост руководства и запослених су неки од фактора од којих зависи укупан квалитет контролног окружења.

Укључивање највишег руководства у питања интерне контроле је од кључне важности за постизање њене ефикасности, чиме се даје тон који одређује да ли контролно окружење доприноси ефикасном функционисању интерне контроле. Осим руководства, у осигуравању постојања и функционисања интерне контроле своју значајну улогу имају и сви запослени.

Руководство Друштва је одговорно за успостављање одговарајуће организационе структуре којом су јасно додељене одговорности и овлашћења, одређене одговарајуће контроле и којом се надзире њихова адекватност и ефикасност.

Унутрашња организација и систематизација послова:

Друштво обавља своју делатност преко осам сектора у следећим организационим целинама:

- сектор правних и општих послова;
- сектор безбедности;
- сектор економско финансијских послова;
- сектор комерцијалних послова;
- сектор развоја;
- сектор одржавања и енергетике;
- сектор производње који чини одељење плана и припреме производње и пет пословних јединица и
- сектор квалитета

Унутрашња организација уређена је Правилником о организацији и систематизацији послова.

2) Управљање ризицима

Управљање ризицима подразумева идентификацију потенцијалних догађаја који могу имати негативан утицај на остваривање циљева Друштва, процену сваког ризика, те праћење и контролу. Пословање Друштва је изложено различитим спољним и унутрашњим ризицима, а идентификовањем, те проценом учесталости и озбиљности сваког појединачног ризика долази се до одговарајућег метода управљања ризиком и успостављања контроле.

Руководилац корисника јавних средстава је, у складу са чланом 6. став 2. Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору, дужан да усвоји стратегију управљања ризиком, која се ажурира сваке три године, као и у случају да се контролно окружење значајније измени. Контроле које служе за свођење ризика на прихватљив ниво морају бити анализирани и ажурирани најмање једном годишње.

Друштво је донело пословну политику за 2018. годину којом је уређено питање управљања пословним ризицима и утврђена политика заштите од ризика. Ризик је дефинисан као нестабилност која може довести до неочекиваних губитака у пословању.

Пословном политиком су утврђени следећи ризици, као и одговори на утврђене ризике:

Финансијски ризик значи нестабилност или нестабилност приноса, која може довести до неочекиваних новчано-вредносних губитака. Настајање ризика резултат је динамичних

економских промена које су резултат развоја у свим сегментима пословања. У динамичким условима настају економске промене које није могуће са сигурношћу предвидети због недостатка потпуног знања о тим променама у будућности. То значи да Друштво треба да истражује, предвиђа и планира будуће услове пословања, чиме се стиче више знања о могућим променама које му омогућавају бољу процену, а тиме и смањење ризика.

Целокупно пословање Друштва везано је за могућност настанка ризика. Због тога је важно да менаџмент буде свестан ризика, да познаје и предузима мере на време за предупређење ризика, и треба да буде у стању да управља ризиком. Менаџмент Друштва треба да буде стручан, односно да добро познаје врсте ризика, јер погрешни пословни потези могу да донесу штету друштву. Тежиште предузетих мера и активности треба да буде у спречавању настанка ризика односно у отклањању или ублажавању ризика ако се он појави.

Тржишни ризик представља ризик од промене цена и односа размене на домаћем и старном тржишту.

Постоје три врсте тржишног ризика:

Ризик од промене каматне стопе настаје кад је друштво изложено разним ризицима који кроз ефекте промена каматних стопа делује на његов финансијски положај и токове готовине.

Ризик од промене девизног курса проистиче из пословања на страним тржиштима, што значи да нежељене промене паритетног односа страних валута у односу на домаћу могу проузроковати знатне губитке у спољнотрговинским трансакцијама. Такође и пословање са различитим валутама, односно диспаритет курса ЕУР и УСД може да доведе до одређених ризика.

ХК „Крушик“ а.д. највећи део своје производње реализује на страним тржиштима. Извоз се углавном уговара у УСД, како директан извоз тако и преко посредника. У протеклом периоду је долазило до промене курса УСД, а такође и до диспаритета ове две валуте. Увоз материјала и делова ХК „Крушик“ а.д. у највећем делу реализује у ЕУР. На основу наведених чињеница, током последњих година, ХК „Крушик“ а.д. је имао одређене губитке у спољнотрговинским трансакцијама као и у трансакцијама на домаћем тржишту. Да би се заштитио од ових ризика, уговара веће авансе са инокупцима. Кад су у питању купопродајни уговори са ЈП „Југоимпорт – СДПР“, уговара се плаћање по најповољнијем курсу. Како би се заштитио од промене курса ХК „Крушик“ а.д. и у наредним годинама мора водити рачуна приликом закључења уговора са испоручиоцима, да на њих пренесе иста права и обавезе, који су дефинисани у уговорима са купцима.

Ризик од промена цена може да настане услед промена и поремећаја на тржишту. Друштво мора да се заштити од повећања цена инпута у процесу производње, да учини своје трошкове стабилним и оптимизира своју политику цена и приходе.

ХК „Крушик“ а.д. у 2018. години је настојао да од купаца обезбеди већи бескаматни аванс, а код уговора где нема аванса предвидео је клаузулу промене цена, уколико дође до драстичних поремећаја на тржишту.

Кредитни ризик је ризик промене кредитне способности клијената друштва који може утицати на промену вредности његове финансијске имовине. Екстремни случај кредитног ризика је када купац не може или не жели да плати своје обавезе. Предузећа на више начина обезбеђују наплату својих потраживања.

Услед продужења економске кризе, ХК „Крушик“ а.д. у 2018. години, као и у будућем периоду, треба водити рачуна о обезбеђењу наплате својих потраживања. Пословна пракса је

да се пре испоруке робе купцима обезбеди 100% наплата, или да потраживање буде обезбеђено путем акредитива или гаранције неке првокласне банке.

ХК „Крушик“ а.д. у циљу обезбеђења континуитета у снабдевању потребним репроматеријалом својим дугогодишњим испоручиоцима пружа неопходну помоћ која се састоји у давању аванса и техничке помоћи. Начин сарадње са овим испоручиоцима регулише се закључењем одговарајућих уговора.

Наплату кредита који су одобрени запосленима треба обезбедити путем административне забране, а код запослених који напуштају друштво, уговором треба обезбедити исплату целокупног износа пре одласка.

Ризик ликвидности плаћања везује се за погоршање способности друштва да уредно плаћа све обавезе из пословања. Због специфичности производног програма и дугог процеса производње, да би се заштитило од ризика смањења ликвидности, друштво мора да на време обезбеди потребна финансијска средства, како се не би угрозило одвијање процеса производње.

У оваквој ситуацији све набавке су строго контролисане и реализоване по приоритету. Посебна пажња је посвећена залихама материјала и алата. Пре набавке је проверавано стање залиха, да не би дошло до дуплирања а самим тим и то повећања обавеза и погоршања ликвидности.

3) Контролне активности

Контроле обухватају писане политике и процедуре и њихову примену, а успоставља их руководство у писаном облику. Процедуре треба да су успостављене на начин да пруже разумно уверавање да су ризици за постизање циљева ограничени на прихватљив ниво, с тим да морају бити одговарајуће, а да трошкови за њихово увођење не превазиђу очекивану корист од њиховог увођења. Контролним активностима, које су садржане у процедурама, нарочито се успостављају правила ауторизације и одобравања, затим подела (сегрегација) дужности (да се онемогући једном лицу да у исто време буде одговорно за ауторизацију, извршење, књижење и контролне активности), обезбеђује систем дуплог потписа, адекватно документовање, правила за приступ средствима и информацијама, те интерне верификације (провере законитости) и поуздано извештавање. Контролне активности се врше као превентивне (у току вршења трансакције/процеса) и корективне (накнадне) контроле којима се исправљају уочене неправилности.

4) Информисање и комуникација

За успешно финансијско управљање и контролу од битног значаја је успостављање адекватног информационог система и ефективно комуницирање на свим хијерархијским нивоима корисника јавних средстава.

Рачуноводствени систем, са једне стране чине општи акти којима је уређена организација и начин функционисања рачуноводства, усвојене рачуноводствене политике и, са друге стране, рачуноводствени информациони систем.

Правилником о систематизацији послова је дефинисана организација и функционисање рачуноводства (рачуноводство и финансијска оператива) и интерне рачуноводствене контроле.

Надзорни одбор је донео рачуноводствене политике Друштва 04.06.2015. године.

Рачуноводствени информациони систем је део укупног информационог система којег чине технолошка инфраструктура, запослени и поступци којима се врши прикупљање, смештање,

обрада и пренос података (информација), као и њихово чување. Примарни циљ РИС је да се успостави ефективан, благовремен и поуздан систем извештавања.

У рачуноводственом информационом систему се воде: главна књига и помоћне књиге купаца, добављача, основних средстава, кадровске евиденције, евиденције о задужењима купаца и другим врстама услуга које врши друштво и обрачун плата.

Вођење пословних књига, састављање и презентација финансијских извештаја врши се у складу са рачуноводственим начелима дефинисаним у оквиру МСФИ и рачуноводственим политикама.

За обављање послова који обезбеђују функционисање рачуноводства и финансија задужен је сектор економско-финансијских послова, са службом рачуноводства, финансијске оперативе и плана и анализе.

Рачуноводство, обезбеђује податке и информације о финансијском положају, успешности и променама финансијског положаја Друштва за екстерне и интерне кориснике финансијских извештаја.

Информациони систем чини технолошка инфраструктура, запослени и поступци којима се врши идентификовање, прикупљање, смештање, обрада и пренос података (информација), као и њихово чување, са циљем да се успостави ефективан, благовремен и поуздан систем извештавања. Систем извештавања укључује и начин извештавања у случају откривања грешака, неправилности, погрешне употребе средстава и информација, превара или недозвољених радњи. Део информационог система Друштва је рачуноводствени информациони систем.

5) Праћење и процена система

Корисник јавних средстава је у обавези да прати и процењује систем финансијског управљања и контроле који подразумева надгледање и контролу са циљем отклањања грешака, те његовог побољшања и повећања ефикасности, а спроводи се текућим увидом, самопроцењивањем и интерном ревизијом.

У поступку ревизије, у погледу функционисања финансијског управљања и контроле утврђено је следеће:

- (1) Пословном политиком на годишњем нивоу, Друштво утврђује ризике, политику управљања ризиком и одговоре на ризике.
- (2) Сачињене су писане политике, процедуре или упутства по појединачним сегментима пословања, од којих неке од њих нису имплементиране и не примењују се у пословним активностима Друштва
- (3) Врши се процена система финансијског управљања и контроле;

У поступку ревизије су утврђене слабости и недостаци у функционисању финансијског управљања и контроле:

- Општим актом није уређена организација рачуноводства на начин који омогућава свеобухватно евидентирање као и спречавање и откривање погрешно евидентираних пословних промена
- Рачуноводственим политикама није предвиђен начин признавања и стављања у употребу алата и инвентара
- Као последица не вршења контроле књижења пословних промена, део исказаних потраживања од извозника као и прихода по том основу исказан је на основу документације која није потпуна јер не обухвата обрачуне извоза од стране комисионара, део некретнина, постројења и опреме није евидентиран у пословним књигама, део трошкова текућег одржавања евидентиран је на грађевинским објектима,

део некретнина који се изнајмљује није исказан у оквиру инвестиционих некретнина, не врши се обрачун пореза на добит у пореском билансу пре сачињавања финансијских извештаја и не обелодањују се све значајне информације у напоменама уз финансијске извештаје.

- Друштво нема организовану службу интерне ревизије

Налаз: Иако Друштво утврђује ризике, политику управљања ризицима, као и одговоре на ризике и донело је писане политике, процедуре и упутства које би пружиле разумно уверавање да су ризици за постизање циљева ограничени на прихватљив ниво, у појединим сегментима пословања утврђене су слабости у функционисању интерних контрола:

- интерни контролни поступци који се спроводе, не обезбеђују потпуну контролу података у свим сегментима пословања, што може утицати на поузданост финансијских извештаја.
- код пословних промена извоза производа преко извозника (комисионара) не врши се свеобухватна контрола пословне документације на основу које се вржи признавање потраживања и прихода, што за последицу има књижење пословних промена на потраживањима и приходима на основу документације која није потпуна, јер не обухвата обрачуне извоза од стране комисионара.

Ризик: Слабости у функционисању интерних контрола могу да доведу до поремећаја у пословању Друштва, који могу угрозити остваривање основних циљева Друштва на ефикасан и економичан начин са ризиком да се неће на време спречити грешке, намерне или случајне.

Препорука број 1: Да Друштво у свим сегментима пословања успостави адекватан систем финансијског управљања и контроле у складу са Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору, на начин да донесе, ажурира, имплементира и примењује усвојене процедуре у свим сегментима пословања.

3. Финансијски извештај

3.1. Основ за састављање и презентацију финансијских извештаја

Приликом састављања финансијских извештаја за 2018. годину, Друштво је применило рачуноводствене политике дефинисане Одлуком о рачуноводственим политикама од 4. јуна 2015. године. Одлуком се утврђују рачуноводствене политике које ће се примењивати у припремању, презентацији и обелодањивању финансијских извештаја за 2015 годину па надаље.

Основне рачуноводствене политике наведене су у Напомени 3.2.

Финансијски извештаји су исказани у хиљадама динара (РСД).

Финансијски извештаји усвојени су од стране Скупштине Друштва Одлуком број 6 од 27. фебруара 2019. године.

Организација рачуноводства

Одлуком о рачуноводству и рачуноводственим политикама ХК "Крушик" а.д., Ваљево уређена је организација рачуноводственог система, интерне рачуноводствене контроле, одређено је лице за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја, уређене су рачуноводствене исправе и кретање рачуноводствених исправа.

3.2. Рачуноводствене политике и рачуноводствене процене

Рачуноводствене политике су посебна начела, основи, конвенције, правила и пракса које је усвојило руководство Друштва за састављање и презентацију финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству, Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) и Међународном рачуноводственим стандардима.

Нематеријална улагања

Нематеријална улагања су одредива немонетарна средства без физичког садржаја која служе за производњу или испоруку робе или услуга, за изнајмљивање другим лицима или се користи у административне сврхе. Нематеријалним улагањима сматрају се:

- улагања у концесије;
- улагања у развој нових производа и производњу нових или значајно унапређених материјала, уређаја, производа, система или услуга пре почетка комерцијалне производње или употребе;
- улагање у научно и техничко знање;
- улагање у креирање и примену нових процеса или система;
- улагање у набавку лиценце;
- стицање права на интелектуалну својину;
- улагање у познавање тржишта и трговачке ознаке (укључујући робне марке и објављене наслове).

Уобичајени примери позиција које се обухватају у оквиру нематеријалних улагања јесу компјутерски софтвер, патенти, ауторска права, играни филмови, листе клијената, права сервисирања хипотека, дозволе за риболов, увозне квоте, франшизе, односи са купцем или добављачем, лојалност купаца, удео на тржишту и маркетиншка права.

Нематеријално улагање почетно се мери (признаје) по набавној вредности или цени коштања. Након почетног признавања, нематеријално улагање се исказује по набавној вредности или цени коштања умањеној за укупну амортизацију и укупне губитке због обезвређења.

Преостала вредност нематеријалних улагања сматра се једнаком нули, осим када:

- Постоји уговорена обавеза трећег лица да откупи то средство на крају његовог преосталог века трајања, или
- када за то средство постоји активно тржиште на којем се може одредити преостала вредност и да ће то тржиште трајати и на крају века тог средства.

Нематеријална улагања отписују се путем пропорцијалне стопе амортизације у року од пет година, осим улагања чије је време коришћења утврђено уговором, када се отписивање врши у роковима који проистичу из уговора.

Основна средства

Основна средства (некретнине, постројења и опрема), су материјална средства која Друштво држи за употребу у производњи или за испоруку робе или пружање услуга, за изнајмљивање другим лицима или у административне сврхе, и за која се очекује да ће се користити дуже од једног обрачунског периода.

Некретнине, постројења и опрема признају се као средство када је вероватно да ће будуће економске користи по основу тог средства притицати у друштво икада набавна вредност или цена коштања тог средства може поуздано да се измери.

Класу некретнине, постројења и опрема чине групе средстава сличне природе и употребе у пословању друштва, као што су:

- земљиште
- земљиште и зграде;
- машине;
- моторна возила;
- намештај и непокретни инвентар и
- канцеларијска опрема.

Почетно мерење некретнине, постројења и опреме који испуњавају услове за средство врши се по набавној вредности или по цени коштања.

Накнадни издатак за некретнину, постројење и опрему признаје се као средство само када се тим издатком побољшава стање средстава изнад његовог првобитно процењеног стандардног учинка. Примери побољшања која доводе до повећаних будућих економских користи укључују:

- измену постројења, којом се продужава користан век трајања, укључујући и повећање капацитета;
- надградња машинских делова, којом се постиже значајно унапређење квалитета излазних компоненти и
- усвајање нових производних процеса који омогућавају значајно смањење претходно процењених трошкова пословања.

Издак за поправке и одржавање некретнина, постројења и опреме настаје ради обнављања или одржавања будућих економских користи, које друштво може да очекује од првобитно процењеног стандардног учинка тог средства. Као такав, он се обично признаје као расход у тренутку када настане. На пример, трошкови сервисирања или ремонта постројења и опреме обично представљају расход, јер се њима обнавља, а не повећава, првобитно процењени стандардни учинак.

Након почетног признавања, некретнина, постројење и опрема исказују се по набавној вредности или по цени коштања умањеној за укупан износ обрачунате амортизације и укупан износ губитака због обезвређења.

Основицу за амортизацију некретнина, постројења и опреме чини набавна вредност или цена коштања по одбитку преостале вредности средстава. Ако је преостала вредност средства безначајна, сматра се да је једнака нули, а када је значајна, преостала вредност се процењује на дан стицања и не повећава се накнадно због промене цена.

Некретнине, постројења и опрема отписују се на терет расхода путем амортизације. Износ некретнине, постројења и опреме који подлеже амортизацији, отписује се систематски током њиховог корисног века трајања применом пропорционалних стопа амортизације, које се утврђују путем следећег обрасца:

СТОПА АМОРТИЗАЦИЈЕ = 100/ КОРИСНИ ВЕК ТРАЈАЊА СРЕДСТВА

За некретнин постројења, опрему, остала основна средства и нематеријална улагања користе се следећи корисни век трајања и стопа амортизације:

Средство	Корисни век трајања	Амортизација
ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ И ПОСТРОЈЕЊА		
Грађевински објекти високоградње и нискоградње армиране бетонске конструкције(мостови, водоводи, плинозоди и далеководи), као и постројења која се сматрају самосталним грађевинским објектом	40	2,5%

Грађевински објекти нискоградње с доњим стројем (доњи строј путева и пруга, бране, насипи и сл.)	33,33	3,0%
Грађевински објекти високоградње и нискоградње дрвене конструкције	20	5,0%
Остали грађевински објекти	10	10,0%
ОПРЕМА		
Опрема (произведена и преносна опрема)	20	5,0%
Погонски и пословни инвентар (стројеви, алати, транспортна средства и уређаји), шинска возила	10	10,0%
Намештај, пословн инвентар у трговини, угоститељству и туризму	5	20,0%
Канцеларијска опрема, рачунарска опрема, софтвер телекомуникациона опрема, путничка моторн возила, возила на моторни погон	4	25,0%
ВОЋЊАЦИ ВИНОГРАДИ, ХМЕЉЊАЦИ И ДРУГИ ТРАЈНИ НАСИПИ	10	10,0
ОСНОВНО СТАДО	5	20,0%
НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА	5	20,0
ОСТАЛА НЕПОМЕНУТА СРЕДСТВА	10	10,0

Метод амортизације који се примењује изражава начин на који друштво троши економске користи садржане у средству. Обрачунат трошак амортизације признаје се као расход периода у којем је настао, осим ако није укључен у исказани износ неког другог средства.

Корисни век трајања некретнине, постројења и опреме преиспитује се периодично и, ако су очекивања заснована на новим проценама значајно различита од претходних, обрачун трошкова амортизације за текући и будући период се коригује.

Метод обрачуна амортизације који се примењује на некретнину, постројења и опрему преиспитује се периодично и уколико је дошло до значајне промене у очекиваном обрасцу трошења економских користи од тих средстава, метод се мења тако да одражава тај измењени начин. Када је таква промена обрачуна амортизације неопходна, онда се она рачуноводствено обухвата као промена рачуноводствене процене, а обрачунати трошкови амортизације за текући и будући период се коригују.

Некретнине, постројења и опрема престају да се исказују у билансу стања: након отуђења или када је средство трајно повучено из употребе и када се од његовог отуђења не очекују никакве будуће економске користи.

Добици или губици који проистекну из расходовања или отуђења некретнина, постројења и опреме утврђују се као разлика између процењених нето прилива од продаје и исказаног износа средстава и признају се као приход или расход у билансу успеха.

Инвестиционе некретнине

Инвестициона некретнина је некретнина (неко земљиште или зграда - или део зграде - или и једно и друго), коју (друштво као власник или корисник финансијског лизинга) држи ради остваривања зараде од издавања некретнине или ради увећања вредности капитала или ради и једног и другог, а не ради:

- употребе за производњу или снабдевања робом или пружање услуга или за потребе административног пословања; или

- продаје у оквиру редовног пословања.

Инвестициона некретнина држи се ради остваривања зараде од издавања или ради увећања вредности капитала, или ради и једног и другог. Према томе, инвестициона некретнина ствара токове готовине који су у великој мери независни од остале имовине коју држи друштво. По томе се инвестициона некретнина разликује од некретнине коју користи власник.

Некретнине су:

- земљиште које се држи ради дугорочног увећања вредности капитала, а не ради краткорочне продаје у оквиру редовног пословања;
- земљиште које се држи за будуће потребе, које тренутно нису утврђене.
- зграда чије власник друштво (или коју друштво држи по основу финансијског лизинга) и која је дата у закуп по основу једног или више оперативних лизинга; и
- зграда која је празна, али која се држи ради давања у закуп по основу једног или више оперативних лизинга.

Почетно мерење инвестиционе некретнине приликом стицања (набавке) врши се по набавној вредности или цени коштања. При почетном мерењу, зависни трошкови набавке укључују се у набавну вредност или цену коштања.

Накнадни издаци који се односе на већ признату инвестициону некретнину приписују се исказаном износу те инвестиционе некретнине ако је вероватно да ће прилив будућих економских користи да буде већи од првобитно процењене стопе приноса те инвестиционе некретнине. Сви остали накнадно настали издаци признају се као расход у периоду у којем су настали.

Након почетног признавања, накнадно мерење инвестиционе некретнине врши се према њиховој поштеној вредности. Поштена вредност инвестиционе некретнине обично је њена тржишна вредност. Поштена вредност мери се као највероватнија цена која реално може да се добије на тржишту, на дан биланса стања, у складу са дефиницијом поштене вредности. То је најбоља цена коју продавац реално може да добије. Та процена конкретно искључује процењену цену која је повећана или смањена због посебних услова или околности, као што су нетипично финансирање, аранжмани продаје или поновног узимања у лизинг и посебне користи или концесије, које је дао неко ко има везе са продајом.

Добитак или губитак настао због промене поштене вредности инвестиционе некретнине укључује се у нето добитак или нето губитак периода у којем је настао.

Дугорочни финансијски пласмани

У оквиру дугорочних финансијских пласмана исказују се учешћа у капиталу зависних правних лица, учешћа у капиталу повезаних правних лица и учешћа у капиталу других правних лица и дугорочне хартије од вредности расположиве за продају. Такође, у оквиру дугорочних финансијских пласмана исказују се дугорочни кредити, зависним, повезаним и другим правним лицима, дугорочни кредити у земљи и иностранству, хартије од вредности које се држе до доспећа и остали дугорочни пласмани.

Наведени пласмани представљају финансијска средства која се приликом почетног признавања мере по њиховој набавној вредности која представља поштену вредност надокнаде која је дата за њих. Трошкови трансакције се укључују у почетно мерење свих финансијских средстава.

За потребе мерења финансијског средства након почетног признавања, финансијска средства се класификују у четири категорије:

- зајмови и потраживања који су потекли од стране друштва и који се не држе ради трговања;
- улагања која се држе до доспећа;
- финансијска средства која су расположива за продају; и
- финансијска средства која се држе ради трговања.

После почетног признавања, друштво мери финансијска средства, укључујући и деривате који су средства, по њиховим поштеним вредностима, без било каквог умањивања за трансакционе трошкове које може начинити приликом продаје или другог отуђења.

Признати добитак или губитак који произилази из промене у поштеној вредности финансијског средства која није део односа заштите исказује се као добитак или губитак из финансијског средства које је расположиво за продају који је:

- укључен у нето добитак или губитак у периоду у којем настаје; или.
- приказан директно у сопственом капиталу, кроз извештај о променама на сопственом капиталу све док се финансијско средство не прода, наплати или на други начин отуђи, или док се не утврди да је финансијско средство обезвређено (МРС 1 ставови 117-119), у којем тренутку се укупни добитак или губитак који је претходно био приказан у сопственом капиталу укључује у нето добитак или губитак периода

Хартије од вредности расположиве за продају исказују се по набавној вредности умањеној за исправку вредности, или по тржишној вредности, за које не постоји активно тржиште исказују се по надокнадивој вредности. Надокнадива вредност је заснована на процени будућих новчаних токова, дисконтованих по просечној стопи активне камате на кредите.

У посебним финансијским извештајима матичног друштва, улагања у зависна предузећа која се обухватају у консолидованим финансијским извештајима, као и она која су искључена из консолидованих финансијских извештаја исказују се по набавној вредности.

Метод набавне вредности је рачуноводствени метод по којем се улагање исказује по набавној вредности. У билансу успеха исказује се приход од улагања само у оној мери у којој инвеститор прими свој део из расподеле нераспоређеног добитка корисника улагања, које се врши након дана стицања. Инвеститор признаје приход само у оној мери у којој прими свој део из расподеле нераспоређеног нето добитка корисника улагања, до које дође након дана када га је инвеститор стекао. Део из расподеле који се прими у износу који је виши од таквог добитка сматра се повраћајем инвестиције и исказује се као смањење набавне вредности инвестиције.

Метод учешћа је рачуноводствени метод по којем се улагање прво исказује по набавној вредности, а затим се прилагођава променама на инвеститоровом уделу у нето имовини корисника улагања. Удео инвеститора у резултатима пословања корисника улагања исказује се у билансу успеха. Према методу учешћа, улагање се прво исказује по набавној вредности, а исказана вредност се повећава или смањује тако да се призна инвеститоров удео у добитку или губитку корисника улагања након дана стицања. Делом из расподеле који се прими од корисника улагања смањује се исказани износ улагања. Такође може бити потребно извршити корекцију исказаног износа због промена у инвеститоровом пропорционалном интересу у кориснику улагања, које су настале услед промена у капиталу корисника улагања, а које нису биле укључене у биланс успеха. Такве промене укључују промене настале из ревалоризације некретнина, постројења, опреме и инвестиција, из разлика превођења страних валута и из усклађивања разлика произашлих из пословних комбинација.

Финансијска средства која су расположива за продају су она финансијска средства која нису:

- зајмови и потраживања који су потекли од стране друштва,

- улагања која се држе као доспећа, или
- финансијска средства која се држе ради трговања.

Финансијско средство се класификује као финансијско средство које је расположиво за продају уколико сасвим не припада ни једној од три друге категорије финансијских средстава Финансијска средства која се држе ради трговања, финансијска средства која се држе до доспећа и зајмови и потраживања који су потекли од стране друштва. Финансијско средство класификује се као финансијско средство које се држи ради трговања, а не као финансијско средство које је расположиво за продају, уколико је то средство део портфеља сличних средстава за које постоји образац трговања ради остваривања добитка из краткорочних колебања цена или марже дилера.

Учешће у капиталу придружених правних лица над чијим пословањем постоји значајан утицај (учешће у акцијама са правом гласа од 20% до 50%) и други услови дефинисани МРС 28 Рачуноводствено обухватање улагања у придружена предузећа, мере се према методу набавке вредности.

Метод набавне вредности је рачуноводствени метод по којем се улагање исказује по набавној вредности. У билансу успеха исказује се приход од улагања само у оној мери у којој инвеститор прими свој део из расподеле нераспоређеног добитка корисника улагања, које се врши након дана стицања.

Залихе

Залихе су средства:

- која се држе за продају у уобичајеном току пословања;
- која су у процесу производње а намењене су за продају; или
- у облику материјала или помоћних средстава која се троше у процесу производње или приликом пружања услуга.

Залихе обухватају:

- робу која је набављена и држи се ради препродаје, укључујући робу на мало која се држи ради препродаје или земљиште и друге некретнине које се држе ради препродаје;
- готове производе које је произвело друштво;
- недовршене производе чија је производња у току; и
- основни и помоћни материјал који ће бити искоришћени у процесу производње

Залихе робе мере се по набавној вредности коју чини фактурна цена добављача, увозне дажбине и други порези (осим оних које друштво може накнадно да поврати од пореских власти), трошкови превоза, манипулативни трошкови и други трошкови који се могу директно приписати стицању залиха робе. Попуст, рабати и друге сличне ставке одузимају се при утврђивању трошкова набавке робе.

Трошкови набавке могу укључити и курсне разлике које директно настају приликом недавног стицања залиха које су фактурисане у иностраној валути; у ретким околностима које су дозвољене према допуштеном алтернативном приступу из МРС 21 Ефекти промена курса размене страних валута. Те курсне разлике ограничене су на оне које настају из велике девалвације или депресијације вредности валуте против којих не постоји ниједно практично средство заштите и које утиче на обавезе које се не могу измирити, а које су настале по основу недавног стицања залиха.

Обрачун излаза (продаје) залиха робе, врши се по методи просечне пондерисане цене.

Према методи пондерисаног просека, набавна цена сваке ставке одређује се на основу пондерисаног просека набавне цене сличних ставки на почетку периода и набавне цене сличних ставки које су набављене током тог периода. Просек се може израчунавати периодично или приликом пријема сваке наредне пошиљке, у зависности од околности у друштву.

Ако се залихе робе воде по продајним ценама, обрачун разлике у цени врши се тако да вредност излаза робе и вредност робе на залихама буде исказана по методи просечне пондерисане цене.

Залихе материјала које се набављају од добављача мере се по набавној вредности, док се залихе материјала који је произведен као сопствени учинак друштва мере по цени коштања, односно по нето продајној вредности, ако је нижа.

Набавну вредност или цену коштања залиха чине сви трошкови набавке, трошкови производње (конверзије) и други настали трошкови неопходни за довођење залиха на њихово садашње место и стање.

Трошкови набавке залиха обухватају набавну цену, увозне дажбине и друге порезе (осим оних које друштво може накнадно да поврати од пореских власти), трошкове превоза, манипулативне трошкове и друге трошкове који се могу директно приписати стицању готових производа, материјала и услуга. Попуст, рабати и друге сличне ставке одузимају се при утврђивању трошкова набавке.

Трошкови набавке могу укључивати и курсне разлике које директно настају, приликом недавног стицања залиха које су фактурисане у иностраној валути, у ретким околностима које су дозвољене према допуштеном алтернативном приступу из МРС 21 Ефекти промена курсева размене страних валута. Те курсне разлике ограничене су на оне које настају из велике девалвације или депресијације вредности валуте против којих не постоји ниједно практично средство заштите и које утиче на обавезе које се не могу измирити, а које су настале по основу недавног стицања залиха.

Када се материјал производи као производ сопствене производње и даље користи у наредној фази процеса производње и даље користи у наредној фази процеса производње, његова процена врши се у висини трошкова производње тих залиха и највише до нето продајне вредности тих залиха.

Обрачун излаза (утрошака) залиха материјала, врши се по методи просечне пондерисане цене.

Према методи пондерисаног просека, набавна цена сличних ставки које су набављене или произведене током тог периода. Просек се може израчунавати периодично или приликом пријема сваке наредне пошиљке, у зависности од околности у друштву.

Ако се залихе материјала воде по планским набавним ценама, обрачун одступања у ценама врши се тако да вредност излаза материјала и вредност материјала на залихама буде исказана по методи просечне пондерисане цене.

Залихе недовршене производње и готових производа настају као резултат производног процеса друштва. Ове залихе мере се по цени коштања, односно по нето продајној вредности, ако је нижа.

Трошкови производње залиха обухватају трошкове који су директно повезани са јединицама производа, као што је директна радна снага. Они, такође, обухватају систематско додељивање фиксних и променљивих режијских трошкова који настају приликом утрошка материјала за производњу готових производа. Фиксни режијски трошкови су они индиректни трошкови производње који су релативно константни, без обзира на обим производње, као што су

амортизација и одржавање фабричких зграда и опреме, као и трошкови руковођења и управљања фабриком. Променљиви режијски трошкови су они индиректни трошкови производње који се мењају, директно или скоро директно, сразмерно промени обима производње, као што су индиректни материјал и индиректна радна снага.

Директни трошкови су:

- трошкови материјала за израду производа,
- трошкови амбалаже,
- трошкови помоћног материјала,
- трошкови стандардног и специјалног алата,
- трошкови производних услуга,
- трошкови дневница и путни трошкови,
- трошкови репрезентације,
- трошкови рекламе,
- трошкови освајања нове производње
- трошкови зараде израде (производних радника).

Директни трошкови се приписују конкретном носиоцу трошка . Документа која су носиоци информација о директним трошковима су: рачуни, требовања (свих врста материјала, алата), примопредајнице, повратнице, радне листе, превознице, путни налози, уговори о делу и сва остала документа која носе информације о трошку. Сваки од наведених докумената мора носити број радног налога (носиоца трошка).

Број радног налога код лансирне документације уписује носилац израде документа (оперативна припрема рада), а код екстерних докумената (рачуни и друго) ову ознаку уписује лице одређено за оверу докумената.

Индиректни трошкови су:

Општи фиксни:

- трошкови амортизације
- трошкови одржавања некретнина, постројења и опреме,
- трошкови режије.

Општи варијабилни:

- трошкови осталог помоћног материјала,
- трошкови енергије,
- трошкови транспортних услуга,
- трошкови осталих непроизводних услуга,
- трошкови непроизводних радника

Трошкови непроизводних места трошкова преносе се на производна места трошкова по кључевима које утврђује служба у оквиру сектора за Рачуноводство и финансије, на бази остварене производње по норма часовима.

Кључеве за расподелу индиректних трошкова по местима одређује:

РЈ "Енергетика" (електрична енергија, вода, комуналне услуге, ПТТ, пара, компримирани ваздух). Са производних места трошкова на носиоце трошкова кључем се преносе трошкови. Кључ се формира на тај начин што се остварени норма сати одређеног носиоца трошка ставе у однос са укупно оствареним норма сатима друштва. Ове кључеве одређује служба у оквиру Сектора за рачуноводство и финансије.

Износ фиксних режијских трошкова који се додељују свакој јединици производње не може да се последично повећа због ниске производње или неискоришћености постројења.

Недодељени режијски трошкови признају се као расход у периоду у којем су настали.

Други трошкови укључују се у цену коштања залиха само у мери у којој су настали приликом довођења залиха на њихово садашње место и у садашње стање. На пример, у цену коштања залиха могу се укључити и непроизводни режијски трошкови или трошкови пројектовања производа за посебне купце.

Примери трошкова који су искључени из цене коштања залиха и признати као расходи у периоду у којем су настали су следећи:

- неуобичајено велико расипање материјала, радне снаге или други трошкови производње;
- трошкови складиштења;
- режијски трошкови администрације који не доприносе довођењу залиха на садашње место и у садашње стање, и
- трошкови продаје.

У одређеним околностима, трошкови позајмљивања се укључују у цену коштања залиха. Те околности су утврђене допуштеним алтернативним поступком из МРС 23 Трошкови позајмљивања.

Цена коштања залиха ставки које обично нису међусобно заменљиве или услуга које су произведене и раздвојене на посебне пројекте утврђује се путем јасне идентификације сваког појединачног трошка.

Јасна идентификација трошкова значи да су специфични трошкови додељени идентификованим ставкама залиха. То је одговарајући поступак за ставке које су раздвојене на специфичне пројекте, без обзира на то да ли су купљене или произведене.

Међутим, јасна идентификација трошкова није одговарајући поступак када постоји велики број ставки залиха, које су обично међусобно замењиве. У таквим околностима, за утврђивање ефекта на нето добитак или губитак периода могла би да се користи метода одабира оних ставки које остају у залихама.

Залихе недовршене производње и готових производа мере се по цени коштања, а излаз залиха се утврђује методом просечне пондерисане цене.

Према методи пондерисаног просека, цена коштања сваке ставке одређује се на основу пондерисаног просека цене коштања сличних ставки на почетку периода и цене коштања сличних ставки које су набављене или произведене током тог периода. Просек се може израчунати периодично или приликом пријема сваке наредне пошиљке, у зависности од околности у друштву.

Могуће је да цена коштања залиха не може да се поврати ако су те залихе оштећене, ако су постале у целини или делимично застареле или ако је њихова продајна цена мала. Могуће је да цена коштања не може да се поврати и ако се повећају процењени трошкови завршетка или процењени трошкови завршетка или процењени трошкови који ће настати у вези са продајом. Пракса отписивања залиха испод њихове цене коштања до нето продајне вредности у складу је са становиштем да средства не треба да се искључују у износима који су већи од оних за које се очекује да ће се остварити од њихове продаје или употребе.

Залихе се обично отписују до нето продајне вредности на појединачној основи. Међутим, у неким околностима прикладно је да се сличне или повезане ставке групишу.

То може бити случај са ставкама залиха које се односе на исту производну линију, који имају сличну намену или коначну употребу, које се производе и пласирају на тржишту на истом географском подручју и које немогу да се практично процене одвојено од других ставки у тој производној линији. Није одговарајуће да се залихе отписују по групама залиха, на пример, готови производи или све залихе у одређеној привредној грани или географском сегменту. Пружаоци услуга обично групишу трошкове по свакој услузи за коју ће се наплаћивати посебна продајна цена. Према томе, свака таква услуга третира се као посебна ставка.

Краткорочна потраживања и финансијски пласмани

Краткорочна потраживања обухватају потраживања од купаца, зависних и повезаних правних лица и осталих купаца у земљи и иностранству по основу продаје производа робе и услуга.

Краткорочни пласмани обухватају кредите, хартије од вредности и остале краткорочне пласмане са роком доспећа, односно продаје до годину дана од дана чинидбе, односно од дана биланса.

Краткорочна потраживања од купаца мере се по вредности из оригиналне фактуре. Ако се вредност у фактури исказује у страниој валути, врши се прерачунавање у извештајну валуту по курсу важећем на дан трансакције. Промене девизног курса од датума трансакције до датума наплате потраживања исказује се као курсна разлика у корост прихода или на терет расхода. Потраживања исказана у страниој валути на дан биланса прерачунавају се према важећем курсу, а курсне разлике признају се као приход или расход периода.

Краткорочни финансијски пласмани који се не држе ради трговања мере се по амортизованој вредности. Уколико постоји вероватноћа да друштво неће бити у стању да наплати све доспеле износе (главницу и камату) према уговорним условима задате кредите, потраживања или улагања која се држе до доспећа која су исказана по амортизованој вредности, настао је губитак због обезвређивања или ненаплативих потраживања. Висина губитка утврђује се као разлика између исказаног износа средстава и садашње вредности очекиваних будућих токова готовине есконтованих по првобитној ефективној каматној стопи финансијског инструмента (износ који може да се поврати). Токови готовине који се односе на краткорочна потраживања обично се не есконтују. Исказани износ средстава умањује се до његове процењене вредности која може да се поврати било директно, било коришћењем рачуна исправке вредности. Износ губитка укључује се у нето добитак или губитак периода.

Приходи

Приходи обухватају приходе од уобичајених активности су приходи од продаје робе, производа и услуга, приходи од активирања учинака, приходи од субвенција, дотација, регреса, компезација и повраћаја дажбина по основу продаје робе, производа и услуга, приходи од доприноса и чланарина и други приходи који су обрачунати у књиговодственој исправи, независно од времена наплате.

Добици представљају друге ставке које задовољавају дефиницију прихода и могу, али не морају да проистекну из уобичајених активности друштва. Добици представљају повећања економских користи и као такви по природи нису различити од прихода. Добици укључују добитке проистекле из продаје дугорочних средстава, нереализоване добитке; на пример, оне што проистичу из ревалоризације вредносних папира и оне што резултирају из пораста исказане вредности дугорочних средстава. Добици се приказују на нето основи, након умањења за одговарајуће расходе.

Различите врсте средстава могу да буду примљене или увећане преко прихода; примери укључују готовину, потраживања и робу и услуге које су примљене у замену за испоручене производе и услуге. Приходи такође могу настати из измирења обавеза. На пример, друштво може да испоручи робу и пружи услуге ради измирења обавезе по основу отплате преосталог дуга.

Расходи

Расходи обухватају трошкове који проистичу из уобичајених активности друштва и губитке. Трошкови који проистичу из уобичајених активности друштва укључују расходе директног материјала и робе и друге пословне расходе (трошкови осталог материјала, производне услуге, резервисања, амортизација, нематеријални трошкови, порези и доприноси правног лица независни од резултата, бруто зараде и остали лични расходи), независно од момента плаћања.

Губици представљају друге ставке које задовољавају дефиницију расхода и могу, али не морају, да проистекну из уобичајених активности друштва. Губици представљају смањење економских користи и као такви нису по својој природи различити од других расхода.

Губици укључују, на пример, оне који су последица катастрофа, као што су пожар и поплава, али и оне који су произашли из продаје дугорочних средстава. Дефиниција расхода, такође, укључује нереализоване губитке, на пример, оне произашле из ефеката пораста курсева стране валуте у вези са задуживањима друштва у тој валути. Када се губици признају у билансу успеха, признају се посебно, због тога што је сазнање о њима корисно при доношењу економских одлука. Губици се обично приказују на нето основи, након умањења за одговарајуће приходе.

Трошкови позајмљивања су камате и други трошкови који настају у друштву у вези са позајмљивањем финансијских средстава. Трошкови позајмљивања могу да укључе:

- камату на дозвољено прекорачење на рачуну и краткорочна и дугорочна позајмљивања;
- амортизацију есконта или премија у вези са позајмљивањем;
- амортизацију споредних трошкова насталих у вези са аранжманом позајмљивања;
- финансијске трошкове по основу финансијског лизинга који се признају у складу са МРС 17 лизинг; и
- курсне разлике које произилазе из позајмљивања износа у иностраној валути, у оној мери у којој се оне сматрају корекцијом трошкова камата.

Трошкови позајмљивања признају се као расход у периоду у којем су настали, без обзира на то како се позајмљена средства користе.

Финансијске обавезе

Финансијским обавезама сматрају се дугорочне обавезе (обавезе према повезаним правним лицима и правним лицима са узајамним учешћем, дугорочни кредити, обавезе по дугорочним хартијама од вредности и остале дугорочне обавезе), краткорочне финансијске обавезе (обавезе према повезаним правним лицима и правним лицима са узајамним учешћем, краткорочни кредити и остале краткорочне финансијске обавезе), краткорочне обавезе из пословања (добављачи и остале обавезе из пословања) и остале краткорочне обавезе.

Краткорочним обавезама сматрају се обавезе које доспевају у року до годину дана, од дана чинидбе, односно од дана годишњег биланса.

Финансијска обавеза је свака обавеза која представља уговорну обавезу:

- предаје готовине или другог финансијског средства другом друштву; или

- размене финансијских инструмената са другим предузећем под потенцијално неповољним условима.

Друштво може да има уговорну обавезу која може да се измири било плаћањем финансијским средствима, било плаћањем сопственим акцијама. У том случају, уколико број акција који је потребан за измирење обавеза варира са променама њихове поштене вредности, тако да се плаћање врши у износу поштене вредности акција који је једнак износу поштене вредности акција који је једнак износу уговорене обавезе, ималац обавезе није изложен добитку или губитку насталом услед промене цена његових акција. Таква обавеза се рачуноводствено обухвата као финансијска обавеза друштва.

Приликом почетног признавања друштво мери финансијску обавезу по њеној набавној вредности која представља поштену вредност надокнаде која је примљена за њу. Трансакциони трошкови се укључују у почетно мерење свих финансијских обавеза.

Након почетног признавања, друштво мери све финансијске обавезе које дрзи ради трговања и деривата који представљају обавезе које мери по поштеној вредности.

Смањење обавеза по основу закона, ванпарничног поравнања и сл. врши се директним отписивањем.

Дугорочна резервисања

Дугорочно резервисање се признаје када:

- друштво има обавезу (правну или стварну) која је настала као резултат прошлог догађаја,
- је вероватно да ће одлив ресурса који садрже економске користи бити потребан за измирење обавеза, и
- износ обавезе може поуздано да се процени.

Уколико ови услови нису испуњени резервисање се не признаје.

Дугорочна резервисања обухватају резервисања за трошкове у гарантном року, резервисања за трошкове обнављања природних богатстава, резервисања за задржане кауције и депозите, резервисања за трошкове реструктурирања друштва, резервисања за пензије, и остала дугорочна резервисања за покриће обавеза (правних или стварних), насталих као резултат прошлих догађаја, за које је вероватно да ће изазвати одлив ресурса који садрже економске користи, ради њиховог измиривања и које се могу поуздано проценити (на пример, спорови у току), као и резервисања за издате гаранције и друга јемства.

Дугорочна резервисања за трошкове и ризике прате се по врстама, а њихово смањење, односно укидање врши се у корист прихода. Резервисања се не признају за будуће пословне губитке.

Резервисања се разликују од других обавеза као што су, на пример, обавезе према добављачима и обрачунате обавезе, јер је код њих присутна неизвесност у погледу рока настанка или износа будућих издатака који су потребни за измирење.

Мерење резервисања врши се у износу који је признат као резервисање и он представља најбољу процену издатака који је потребан за измирење садашње обавезе на дан биланса стања.

Резервисања се испитују или на дан сваког биланса стања и коригују тако да одражавају најбољу садашњу процену. Ако више није вероватно да ће одлив ресурса који представљају економске користи бити потребан за измирење обавезе, резервисање се укида.

Тамо где је учинак временске вредности новца значајан, износ резервисања представља садашњу вредност издатка за које се очекује да ће бити потребни за измирење обавезе.

Због временске вредности новца, резервисања у вези са одливима готовине који настају одмах после дана биланса стања штетнија су од оних где одливи готовине у истом износу настају касније. Резервисања се, дакле, дисконтују, тамо где је учинак значајан.

Дисконтна стопа је стопа пре опорезивања која одражава текуће тржишне процене временске вредности новца и ризика специфичних за обавезу. Дисконтна стопа не одражава ризике за које су процене будућих токова готовине.

Материјално значајне грешке

Исправка накнадно установљених материјално значајних грешака врши се преко рачуна нераспоређене добити из ранијих година, односно непокривеног губитка ранијих година на начин утврђен МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке.

Материјално значајном грешком сматра се грешка која је у појединачном износу или у кумулативном износу са осталим грешкама већа од 3% пословних прихода.

Даном ступања на снагу ових Рачуноводствених политика престају да важе Рачуноводствене политике донете 28.12.2004. са свим изменама и допунама.

3.3. Биланс стања

На основу члана 16. Закона о рачуноводству и члана 86. Статута Холдинг корпорације „Крушик“ а.д., Ваљево, генерални директор, дана 03. децембра 2018. године донео је Одлуку број 20/01-1009 о образовању пописних комисија за редован годишњи попис имовине и обавеза за 2018. годину, на основу које је извршен попис средстава и извора средстава са стањем на дан 31 децембра 2018. године. Надзорни одбор је донео Одлуку број 14 од 29. јануара 2019. године, којом је усвојен Извештај о годишњем попису имовине и обавеза са стањем на дан 31.децембра 2018. године.

3.3.1. Нематеријална имовина

Нематеријална имовина исказана је у пословним књигама Друштва, на дан 31. децембра 2018. године у износу од 6.899 хиљада динара, према следећем прегледу:

Табела број 1: Стање и промене на нематеријалној имовини

-у хиљадама динара-

Опис	Улагање у развој	Концесије, патенти и слична права	Софтери и остала права	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
Набавна вредност					
Стање на дан 01.01.2018.године	24.563	33	18.695	22	43.313
Нове набавке у току године					
Стање на дан 31.12.2018. године	24.563	33	18.695	22	43.313
Исправка вредности					
Стање на дан 01.01.2018.године	23.779	20	9.398		33.198
Амортизација у току године	783	7	2.404		3.194
Обезвређење				22	22

нематеријалне имовине у припреми					
Стање на дан 31.12.2018.године	(24.563)	(27)	(11.802)	(22)	(36.414)
Садашња вредност на дан 31.12.2018.године	0	6	6.893	0	6.899
Садашња вредност на дан 31.12.2017.године	784	13	9.297	22	10.115

Нематеријална имовина, на дан 31. децембра 2018. године, исказана у укупној набавној вредности 43.313 хиљада динара и исправци вредности 36.414 хиљада динара, односи се у највећем делу на улагања у развој технологије и производа са ефектима дужим од једне године у износу 24.563 хиљаде динара, апликативне софтвере за књиговодство и производњу, као и лиценце за Office Home and Business у износу од 18.695 хиљада динара.

Друштво је обрачунало амортизацију нематеријалне имовине за 2018. годину у укупном износу 3.194 хиљаде динара, применом стопа амортизације од 20% у складу са Правилником о рачуноводственим политикама.

3.3.2. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрема исказане су у износу од 4.985.710 хиљада динара и приказане су следећим прегледом:

Табела број 2: Преглед некретнина, постројења и опреме

-у хиљадама динара-

Назив	2018. година	2017. година
Грађевинско земљиште	352.149	352.149
Грађевински објекти	2.113.910	2.107.400
Постројења и опрема	3.427.151	3.339.691
Инвестиционе некретнине	1.061.504	1.061.504
Некретнине, постројења и опрема у припреми	1.572.490	917.910
Улагање на туђим некретнинама, постројењима и	7.406	7.406
Аванси за некретнине, постројења и опрему	510.264	531.070
Исправка вредности некретнина, постројења и	(4.059.164)	(3.993.329)
Укупно	4.985.710	4.323.801

Табела број 3: Промене на некретнинама, постројењима и опреми

-у хиљадама динара-

Опис	Грађевинско земљиште	Грађевински објекти	Постројења и опрема	Инвестиционе некретнине	Некретнине, постројења и опрема у припреми	Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	Аванси за некретнине, постројења и опрему	Укупно
Набавна вредност								
Стање 01.јануара 2018.године	352.149	2.107.400	3.339.691	1.061.504	917.910	7.406	531.070	8.317.130
Нове набавке у току године			3.932		771.520		110.310	885.763
Пренос са основних		6.511	110.429		(116.940)			

средстава у пријему								
Пренос са аванса на добављаче							(131.117)	(131.117)
Отуђивање и расходовање у току године			(26.901)					(26.901)
Стање на дан 31.децембра 2018. године	352.149	2.113.911	3.427.151	1.061.504	1.572.490	7.406	510.263	9.044.874
Исправка вредности								
Стање на дан 01. јануара 2018. године		1.194.227	2.796.402				2.700	3.993.329
Амортизација за 2018. годину		46.727	46.009					92.736
Отуђење и расходовање			(26.901)					(26.901)
Стање 31. децембра 2018. године		1.240.954	2.815.510				2.700	4.059.164
Садашња вредност 31. децембра 2018. године	352.149	872.956	611.642	1.061.504	1.572.490	7.406	507.563	4.985.710
Садашња вредност 31. децембра 2017. године	352.149	913.173	543.288	1.061.504	917.910	7.406	528.370	4.323.801

Друштво на дан 31. децембра 2018. године има уписану хипотеку I реда на 5 грађевинских објеката, као гаранцију за измирење обавеза по Уговору о дугорочном кредиту за трајна обртна средства са девизном калузулом у корист „Српска банка“ ад, Београд од 26. новембра 2018. године.

Друштво је извршило попис некретнина, постројења и опреме са стањем на дан 31. децембра.2018. године, који је усвојен одлуком Надзорног одбора број 14 од 29. јануара 2019. године.

Налаз: У књизи основних средстава, која нам је достављена утврђено је да Друштво има листу од 8.502 појединачне ставке, од чега су 7.782 ставке потпуно амортизоване, као и да у употреби има основна средства (некретнине и опрему) која су потпуно амортизована, чија је набавна вредност једнака исправци вредности, која износи 2.860.858 хиљаде динара(83.47 %).

Друштво није на крају извештајног периода у 2018. години, као ни у претходном периоду, вршило преиспитивање корисног века употребе за наведена средства у складу са параграфом 51. МРС 16 Некретнине, постројења и опрема и самим тим није вршило промену рачуноводствене процене, у ситуацијама када су очекивања заснована на новим проценама, корисног века употребе знатно различита од претходних, те није прилагодило стопе

амортизације новим околностима. Збох наведеног, Друштво није реално исказало вредност дела грађевинских објеката и опреме у пословним књигама.

Није било могуће утврдити ефекат наведене неправилности на финансијске извештаје за 2018. годину.

Ризик: Непоступањем у складу са МРС 16 Некретнине, постројења и опрема постоји ризик од нереалног исказивања некретнина, постројења и опреме у финансијским извештајима Друштва.

Препорука број 2: Препоручује се Друштву да, на крају извештајног периода, врши преиспитивање корисног века употребе за некретнине, постројења и опрему у складу са параграфом 51. МРС - 16 Некретнине, постројења и опрема и врши промену рачуноводствене процене, у ситуацијама када су очекивања заснована на новим проценама, корисног века употребе знатно различита од претходних, те прилагоди стопе амортизације новим околностима, као и да у Напоменама уз финансијске извештаје обелодани информације о некретнинама, постројењима и опреми која се користе, а немају садашњу вредност.

3.3.2.1. Земљиште

У пословним књигама Друштва евидентирано је земљиште у вредности од 352.149 хиљада динара, укупне површине 84 хектара, 91 ара и 65 м², које обухвата грађевинско земљиште површине 21 хектар, 21 ара и 69 м² у власништву Републике Срвије са правом коришћења ХК „Крушик“ Ваљево и земљиште површине 63 хектара, 69 ари и 96 м² у својини ХК „Крушик“ Ваљево.

3.3.2.2. Грађевински објекти

Грађевински објекти који су исказани по садашњој вредности од 872.956 хиљада динара чине објекти приказани у следећој табели:

Табела број 4: Преглед грађевинских објеката по групама објеката

-у хиљадама динара-

Опис	Садашња вредност
Пословне зграде	845.229
Објекти хидроградње	18.577
Објекти енергетике	7.220
Монтажни објекти	840
Одморалиште Медведник	227
Станови	863
Укупно	872.956

Грађевинско земљиште и грађевински објекти намењени за издавање у закуп

Друштво издаје у закуп грађевинско земљиште, грађевинске објекте и локале укупне површине 1.065,91 м², и по том основу остварује месечне приходе које евидентира у својим пословним књигама и то:

Табела број 5: Структура непокретности које се издају у закуп

Врста простора	Број закупаца	Површина у м ²
Грађевинско земљиште	3	67,50 м ²
Грашевински објекти - складиште	2	280,00 м ²
Грађевински објекти - картонажа	1	396,00 м ²
Пословни простор /локали/	3	143,11 м ²
Свега:		886,61 м²

Пословни простори /локали/ који нису евидентирани у пословним књигама.	5	179,3 м2
Укупно	14	1.065,91 м2

Налаз: Грађевинско земљиште и објекти укупне површине 886,61 м2 које друштво издаје у закуп, нису евидентирани на рачуну инвестиционе некретнине, него на рачунима грађевинског земљишта и грађевинских објеката, што није у складу са МРС 40 Инвестиционе некретнине.

Такође, друштво није евидентирало у својим пословним књигама пет локала, укупне површине 179,30 м2, који се налазе у граду Ваљево, по основу добијене пресуде Основног суда у Ваљево број 397/10 од 17. јуна 2010. године, над којима Друштво има право својине.

Ризик: Неевидентирањем грађевинског земљишта, објеката и локала на начин предвиђен МРС 40 Инвестиционе некретнине и МРС 16 Некретнине, постројења и опреме, постоји ризик од нетачног и нереалног исказивања некретнина, постројења и опреме у финансијским извештајима Друштва.

Препорука број 3: Препоручује се Друштву да грађевинско земљиште, грађевинске објекте и пословне просторе/ локале/, који се издају у закуп, процени по фер вредности и евидентира на рачуну инвестиционе некретнине у складу са параграфом 57. МРС 40 Инвестиционе некретнине.

Станови

Табела број 6: Промене на становима

-у хиљадама динара-

Назив	2018. година
Станови (9 станова)	4.273
Исправке вредности станова	(3.410)
Укупно	863

Друштво води у својим пословним књигама 9 станова различите квадратуре, који се налазе у К.О. Ваљево, а које је стекло у ранијем периоду по основу уговора о удруживању средстава или уговора о заједничком финансирању изградње станова. Седам станова је дато на коришћење на неодређено време бившим радницима ХК „Крушик“, Ваљево по основу уговора о закупу на неодређено време, док су два стана нераспоређена.

Налаз: Закупцима станова достављају се задужења за обрачунату закупнину, два пута годишње, која се не евидентирају у пословним књигама. Друштво није евидентирало потраживања и приходе од закупа станова, у периоду од 2010. до 2018. године у износу од 2.606 хиљада динара, од чега се на задужења за закупнине у 2018. години односи 366 хиљада динара.

Ризик: Неевидентирањем потраживања и прихода од закупнина од станова, постоји ризик од непотпуног исказивања прихода и потраживања у пословним књигама.

Препорука број 4: Препоручује се Друштву да евидентира потраживања и приходе у својим пословним књигама по основу обрачунатих задужења за закуп седам станова у складу са уговорима о закупу са стањем на дан 31. децембра 2018. године у износу од 2.606 хиљада, као и да покрене процедуру наплате закупнина од корисника станова.

Повећање вредности грађевинских објеката, које је евидентирано у пословним књигама Друштва у 2018. години у износу од 6.510 хиљада динара односи се на извођење радова санацију и реконструкцију објеката.

Табела број 7: Преглед повећања вредности грађевинских објеката у току 2018. године

-у хиљадама динара-

Назив	2018. година
Радови на санацији четири магцина у Словцу	2.107
Радови на објекту котларница у кругу ХК „Кушик“ Ваљево	1.846
Радови на изради громобранске инсталације на објекту Лаборашнице – у кругу ХК „Крушик“	417
Извођење радова (демонтажа, израда и монтажа сталажа за тешке материјале) на објекту „магацин 3“	293
Машински радови на полигону Бегове воде	147
Услуге текућег одржавања	1.432
Услуге израде пројектне документације и санација на објекту ватрогасни дом	268
Укупно	6.510

Налаз: Друштво је услуге редовног прегледа два котла на круто гориво, услуге израде евиденционих листова за посуде високог нивоа ризика и услуге сервиса мазутног горионика на парном котлу у укупном износу од 1.432 хиљаде динара евидентирало на рачуну грађевински објекти, иако не задовољавају услове да буду признати као основна средства у складу са МРС 16 Некретнине, постројења и опрема, због чега је прецењена вредност грађевинских објеката, а потцењени трошкови текућег одржавања, као и финансијски резултат текуће године за износ од 1.432 хиљада динара.

Ризик: Признавањем трошкова текућег одржавања у вредност основног средства настаје ризик од погрешног исказивања вредности грађевинских објеката, као и финансијског резултата у финансијским извештајима.

Препорука број 5: Препоручује се Друштву да изврши корекцију књижења трошкова текућег одржавања у износу 1.432 хиљаде динара у складу са МРС 8 – Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке.

3.3.2.3. Постројења и опрема

Постројења и опрему укупне садашње вредности од 611.642 хиљада динара на дан 31. децембар 2018. године чине следеће групе:

Табела број 8: Преглед постројења и опреме по групама:

-у хиљадама динара-

Опис	Садашња вредност
Производне машине	558.213
Транспортна средства	30.396
Рачунарска опрема	21.425
Алат и инвентар	1.326
Опрема	282
Укупно:	611.642

У току 2018. године, Друштво је набавило и ставило у употребу опрему у вредности од 114.361 хиљаду динара и то:

Табела број 9: Преглед повећања вредности постројења и опреме по групама:

-у хиљадама динара-

Опис	Набавна вредност
CNC машине- стругови за обраду метала (10 комада)	109.640
Сушница са феном Memmert	1.193
Рачунари са монитором WBP	1.070
Машина за вибрацијску површинску обраду	723
Остала разна опрема	1.735
Укупно:	114.361

Смањење набавне вредности постројења и опреме исказано у износу од 26.901 хиљада динара и исправке вредности у износу од 26.901 хиљаду динара, односи се на расходевање опреме по одлуци Надзорног одбора број 14 од 29. јануара 2018. године (по предлогу за расход Комисије за попис).

За постројења и опрему обрачуната је амортизација у износу од 46.009 хиљада динара за 2018. годину по амортизационим стопама које се крећу у распону од 5% до 25%.

3.3.2.4. Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине исказане су у износу од 1.061.504 хиљада динара, а чини их грађевинско земљиште површине 18 ха 23 ари 89 м², на кат. парцели број 698/2,698/698/9 и 2751 К.О, Ваљево.

Према Правилнику о рачуноводственим политикама, Друштво почетно мерење инвестиционих некретнина приликом стицања (набавке) врши по набавној вредности или цени коштања. Након почетног признавања, накнадно мерење инвестиционих некретнина, врши се према њиховој поштеној тржишној вредности на дан биланса стања.

Управни одбор Друштва донео је Одлуку број 14/2 од 13. маја 2008. године о продаји земљишта укупне површине 1823,89 м² и набавне вредности 91.195 хиљада динара, које је евидентирано на рачуну 020 - грађевинско земљиште, на основу Закључка Владе 05 бр.023-1310/2005-2, којим се налаже да се сва имовина која није у функцији производње отуђи продајом у циљу измирења других обавеза.

Налогом за књижење број 32/01 од 01. јула 2008. године, рекласификовано је земљиште са рачуна 020 - грађевинско земљиште на рачун 141 - земљиште намењено продаји у износу од 91.195 хиљада динара. У периоду 2008 - 2009. године, три пута је извршена процена тржишне вредности земљишта од стране судског вештака, којом је повећана вредност земљишта за износ од 970.309 хиљада динара, а у корист рачуна 330 - ревалоризационе резерве у износу од 611.754 хиљаде динара и рачуна 682 - приходи од усклађивања вредности остале имовине у износу од 358.555 хиљада динара.

Одлуком Управног одбора Друштва број 47 од 25. децембра 2009. године, имовина коју чини земљиште површине 1823,89 м², која услед кризе у 2009. години није продата, рекласификована је са рачуна 141 - земљиште за продају на рачун 024 - инвестиционе некретнине, налогом за књижење број ОС -24 од 30. децембра 2010. године (Напомене- тачка 3.3.12).

Проценом инвестиционе некретнине на дан 31. децембра 2018. године извршеном од стране судског вештака „Мастер пројект“ доо, Ваљево, дато је мишљење да вредност инвестиционе

некретнине у износу од 1.061.504 хиљаде динара чини тржишну вредност исказану у билансу стања на дан 31. децембра 2018. године.

3.3.2.5. Некретнине, постројења и опрема у припреми

Промене на некретнинама, постројењима и опреми у припреми у 2018. години дате су у следећем табеларном прегледу:

Табела број 10: Приказ промена на некретнинама, постројењима и опреми у припреми

-у хиљадама динара-

Назив	Износ
Стање на дан 01. јануара 2018. године	917.910
Повећање у 2018. години	771.520
Пренос на грађевинске објекте у употреби	(6.511)
Пренос на опрему у употреби	(110.429)
Укупно:	1.572.490

Некретнине, постројења и опрема у припреми, на дан 31. децембар 2018. године, исказане су у укупном износу од 1.572.490 хиљада динара и односе се на улагања извршена у току 2018. године и у ранијим годинама.

3.3.2.6. Улагања на туђим основним средствима

У билансу стања на дан 31. децембра 2018. године, Друштво је исказало улагања на туђим основним средствима у износу од 7.406 хиљада динара.

Ово улагање потиче из 2017. године, а односи се на санацију гардеробног простора и мокрог чвора на објекту Текстилне машине, у кругу ХК „Крушик“ Ваљево, које је Друштву дато на коришћење на неодређено време од стране града Ваљево по уговору о преносу на употребу непокретности и покретних ствари број 464-22/2011-08 од 11. јуна 2012. године.

Према расположивој документацији утврђено је да је над ДП „Крушик-Текстилне машине“, покренут стечајни поступак по решењу Привредног суда Ваљево број 32/11 од 31. маја 2011. године. Скупштина ХК „Крушик“ ад, Ваљево доноси одлуку број 5 од 09. јуна 2011. године, којом ће запослени из ДП „Крушик-Текстилне машине“, Ваљево засновати радни однос на неодређено време у ХК „Крушик“ ад, Ваљево, почев од 30. маја 2011. године, уз услов да Република Србија преко локалне самоуправе, непокретну и покретну имовину бившег ДП „Крушик –Текстилне машине“ Ваљево, пренесе на ХК „Крушик“ ад, Ваљево.

Одлуком генералног директора ХК „Крушик“ ад, Ваљево број 20/01-173 од 13. јуна 2011. године, формирана је комисија за попис имовине ДП „Крушик-Текстилне машине“ Ваљево, у стечају. Према Закону о стечају, прописано је да након закључења стечајног поступка, ствари на којима је Република Србија стекла својину, преузима у државнину надлежни орган локалне самоуправе.

Уговором број 463-73/11-01 од 10. октобра 2011. године, између Републике Србије и града Ваљево, стечајна имовина (покретне и непокретне ствари), пренета је на град Ваљево на привремено коришћење, чување и управљање, без накнаде, до одређивања крајњег корисника. Град Ваљево је закључио са ХК „Крушик“ Ваљево, уговор о преносу покретне и непокретне имовине број 464-22/2011-08 од 11. јуна 2012. године, а на основу претходне сагласности Републичке дирекције за имовину број 464-1235/2011-02 од 02. новембра 2011. године и одлуке Скупштине града Ваљево број 464-22/2011-08 од 29. децембра 2011. године, којом се стечајна имовина ДП „Крушик-Текстилне машине“ Ваљево, може дати на коришћење на неодређено време, до одређивања крајњег корисника, уз накнаду која покрива трошкове коришћења, чувања и одржавања истих, друштву ХК „Крушик“ ад, Ваљево.

Увидом у пописне листе у периоду од 2011. до 2018. године, структура наведене имовине је следећа:

Табела број 11: Преглед вредности основних средстава, са стањем на дан 31.маја 2011. године

-у хиљадама динара-

Опис	Нававна вредност	Исправка вредности	Садашња вредност
Грађевински објекти	126.909	67.534	59.375
Опрема	123.593	123.500	93
Укупно:	250.502	191.034	59.468

Табела број 12: Преглед вредности залиха материјала, алата и инвентара, готовних производа и робе по попису 31.маја 2011. и 31. децембра 2018. године.

-у хиљадама динара-

Опис	Стање по попису на дан 31.маја 2011.године	Стање по попису на дан 31.децембра 2018.године	Разлика по попису на дан 31. децембра 2018. године
Залихе материјала, алата и инвентара	16.472	6.669	9.803
Залихе готовних производа	4.792	4.695	97
Залиха трговачке робе	300	-	300
Укупно:	21.564	11.364	10.200

У поступку ревизије утврђено је да је комисија за редован годишњи попис имовине и обавеза ХК „Крушик“ ад, Ваљево у периоду од 2011. до 2018. године, редовно пописивала горе наведену имовину, која је пренета на управљање од стране града Ваљево, иако иста није евидентирана у пословним књигама (ванбилансним евиденцијама) ХК „Крушик“ ад, Ваљево.

Према одлуци Скупштине града Ваљево број 464-22/2011-08 од 29. децембра 2011. године, којом је имовина ДП“ Крушик- Текстилене машине“ Ваљево, пренета на управљање и коришћење на неодређено време, до одређивања коначног корисника, уз накнаду која покрива трошкове одржавања, чувања и коришћења имовине, исту је требало евидентирати у ванбилансним евиденцијама ХК „Крушик“ ад, Ваљево.

Према образложењу одговорних лица Друштва, наведена имовина није евидентирана у пословним књигама јер се није знао њен коначни статус с обзиром да је уговором и одлуком града Ваљево дефинисано “коришћење на неодређено време до одређивања коначног корисника”.

Налаз: Друштво није по преносу на управљање и коришћење имовине од града Ваљево, у 2011. години, у ванбилансним евиденцијама извршило евидентирање некретнина, постројења и опреме у вредности од 59.468 хиљада динара, као и залиха материјала алата и инвентара од 16.472 хиљада динара, залиха готових производа од 4.792 хиљада динара и залихе трговачке робе од 300 хиљада динара.

Пописом материјала, алата и инвентара на дан 31.децембра 2018. године, утврђена је његова вредност од 6.669 хиљада динара, односно за 9.803 хиљаде динара, мања вредност у односу на његову запримљену вредност, залихе готових производа у износу од 4.695 хиљада динара, односно за 97 хиљада динара мања вредност у односу на њихову запримљену вредност.

Ризик: Ризик је да Друштво у ванбилансним евиденцијама не исказује у потпуности промене на некретнинама, постројењу и опреми, као и залихама материјала и готових производа који су им дати на управљање и коришћење.

Препорука број 6: Препоручује се Друштву да у ванбилансним евиденцијама, изврши евидентирање некретнина, постројења и опреме као и залиха материјала, алата и инвентара и залиха готових производа, пренетих на управљање и коришћење од града Ваљево, у вредности од 70.832 хиљада динара.

3.3.2.7. Аванси за некретнине, постројења и опрему

Аванси за некретнине, постројења и опрему у износу од 507.563 хиљаде динара на дан 31. децембра 2018. године, односе се на:

Табела број 13: Табеларни преглед аванса за некретнине, постројења и опрему на дан 31. децембра 2018. године

-у хиљадама динара-

Назив примаоца	2018. година
„ПМЦ инжењеринг“ доо, Београд	428.764
Arhipoint, пр, Ваљево	559
Основни суд Ваљево, Ваљево	73.044
Јавни извршитељ Немања Протић, Београд	5.196
Фабрика машина „Унис“, Српско Сарајево	2.700
Свега:	510.263
Исправка вредности аванса за некретнине, постројења и опрему	(2.700)
Укупно:	507.563

Аванс у износу од 428.764 хиљаде динара уплаћен је „ПМЦ инжењеринг“ д.о.о., Београд у 2017. години, по основу Уговора о извођењу радова број 20/01-195 од 16. јуна 2017. године и Анекса 1 Уговора број 329-1/17 од 18. јуна 2017. године. Предмет уговора је израда пројектно техничке документације, извођење радова на пиротехничком прегледу и извођење радова на изградњи и реконструкцији објеката у кругу ХК „Крушик“ Ваљево.

Аванс у износу од 559 хиљада динара, уплаћен је Студију за пројектовање „Arhipoint“ Ваљево, дана 20. априла 2017. године за услуге израде техничке документације, по основу Уговора о пројектовању број 20101-98 од 12. април 2017. године.

Аванс у износу од 73.044 хиљаде динара, уплаћен је Основном суду, Ваљево по основу Закључка о првој јавној продаји непокретности извршног дужника „Крушик акумулатори“ ад, Београд, у извршном поступку извршног повериоца Фонд за развој Републике Србије, Ниш, број И 303/16 од 21. аугуста 2017. године.

Аванс у износу од 5.196 хиљада динара, уплаћен је Јавном извршитељу ██████████, Београд по основу закључка о првој јавној продаји покретних ствари извршног дужника „Крушик акумулатори“ ад, Београд, у извршном поступку извршног повериоца ЈКП „Водовод“ Ваљево.

Налаз: Аванс у износу од 73.044 хиљаде динара уплаћен Основном суду Ваљево, реализован је Закључком Основног суда Ваљево број И 303/16 од 31. маја 2018. године, којим се Друштву предају у својину непокретности к.п. 698/3, КО Ваљево - зграда пословних услуга, укупне површине 2.356 м² у вредности од 21.204 хиљаде динара и зграда индустријских делатности, укупне површине 2.450 м² у вредности од 51.840 хиљада динара.

Такође, аванс у износу од 5.196 хиљада динара уплаћен Јавном извршитељу ██████████, Београд, реализован је Закључком Јавног извршитеља ██████████, Београд број И

931/2017 од 09. фебруара 2017. године, о додели покретних ствари Друштву (опрема и алати) у вредности од 3.049 хиљада динара и материјала у количини од 15.441 кг, вредности од 2.147 хиљада динара.

Због наведеног, у билансу стања на дан 31. децембра.2018. године, потцењене су некретнине, постројења и опрема у припреми за 76.093 хиљада динара као и залихе материјала за 2.147 хиљада динара, а прецењени аванси за некретнине, постројења и опрему за 78.240 хиљада динара.

Ризик: Евидентирањем које није у складу са Правилнику о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике, постоји ризик од нетачног исказивања позиција у оквиру некретнина, постројења и опреме, као и залиха материјала у финансијским извештајима Друштва.

Препорука број 7: Препоручује се Друштву да у пословним књигама изврши корекцију смањењем рачуна 028 - аванси дати за некретнине, постројења и опрему за износ од 78.240 хиљаде динара, на терет рачуна 026 - основна средства у припреми за износ од 76.093 хиљада динара и рачуна 101 - Залихе материјала за износ од 2.147 хиљада динара.

3.3.3. Дугорочни финансијски пласмани

Друштво је исказало дугорочне финансијске пласмане у укупном износу од 218.745 хиљада динара, а који се односи на:

Табела број 14: Структура дугорочних финансијских пласмана

-у хиљадама динара-		
Назив	2018. година	2017.година
Учешћа у капиталу	175.198	230.346
Остали дугорочни финансијски пласмани	43.547	40.385
Укупно:	218.745	270.731

Учешћа у капиталу у вредности од 175.198 хиљада динара односе се на:

Табела број 15: Структура учешћа у капиталу

-у хиљадама динара-		
Назив	2018. година	2017.година
Учешће у капиталу придружених правних лица	143.966	143.966
Учешће у капиталу осталих правних лица и др. хартије од вредности расположиве за продају	31.232	86.380
Укупно:	175.198	230.346

Табела број 16: Учешће у капиталу придружених правних лица

-у хиљадама динара-		
Назив	2018. година	2017.година
Ковачки центар д.о.о Ваљево (49%)	143.966	143.966
Укупно:	143.966	143.966

Табела број 17: Структура учешћа у капиталу осталих правних лица и друге хартије од вредности расположиве за продају

-у хиљадама динара-		
Назив	2018. година	2017.година
„Тара Аеро анд Дефенце Продуктс“ а.д. Мојковац	19.589	78.541
„Јумбес банка“ а.д Београд	10.983	7.206
„Српска банка“ а.д Београд	1	1

„Дунав осигурање“ а.д Београд	659	632
Укупно:	31.232	86.380

Остали дугорочни финансијски пласмани у износу од 43.547 хиљада динара односе се на дугорочне стамбене кредите запосленим радницима као и на уговоре о откупу друштвених станова на основу Правилника о стамбеним односима и закона о становању.

3.3.4. Залихе

Вредност залиха, на дан 31. децембра.2018. године, исказана је у износу од 5.223.106 хиљада динара и дата је следећом табелом:

Табела број 18: Структура залиха

Назив	-у хиљадама динара-	
	2018. година	2017. година
Материјал	866.068	933.332
Материјал у обради, доради и манипулацији	2.902	6.398
Алат и инвентар	630.322	630.824
Исправка вредности алата и инвентара	(288.039)	(255.746)
Недовршена производња	2.158.308	1.756.632
Готови производи	410.000	583.987
Залихе робе	599.397	54.331
Плаћени аванси за робу и услуге	853.304	1.822.017
Исправка вредности плаћених аванса	(9.156)	(9.313)
Укупно	5.223.106	5.522.462

Извршен је попис залиха са стањем на дан 31. децембра 2018. године. Извештај о попису усвојио је Надзорни одбор одлуком број 14 од 29. јануара 2019. године. Друштво је по попису, а на предлог пописне комисије расходовало залихе материјала у износу од 16.258 хиљада динара и ситног инвентара у износу од 628 хиљада динара, које се односе на неупотребљиве и застареле залихе.

Према рачуноводственим политикама залихе материјала евидентирају се по стварним набавним ценама, а обрачун излаза са залиха се врши по методу пондерисане просечне цене.

Евиденција залиха материјала, алата и инвентара се води у материјалном књиговодству који је програмски интергисан са финансијским књиговодством, осим за део специјалног алата и контролника у магацину 31 и 32, за који постоји ручна евиденција која потиче из ранијих година и који се пописују на крају пословне године и њихова вредност се исказује у билансу стања. Књиговодствена вредност наведеног алата и контролника, на дан 31. децембра је 114.168 хиљада динара.

Набавка материјала, алата и инвентара у материјалном књиговодству се евидентира одмах по пријему у магацин, а излаз из магацина, односно књижење утрошка материјала, алата и инвентара врши се појединачно по сваком требовању у току месеца.

Залихе материјала, алата и инвентара

Табела број 19: Структура залихе материјала, алата и инвентара

-у хиљадама динара-

Назив	2018. година	2017. година
Материјал	866.068	933.332
Материјал у обради, доради и манипулацији	2.902	6.398
Алат и инвентар	630.322	630.824
Исправка вредности алата и инвентара	(288.039)	(255.746)
Укупно:	1.211.253	1.314.808

Старосна структура залиха материјала, алата и инвентара

Табела број 20: Преглед старосне структуре залиха материјала, алата и инвентара

-у хиљадама динара-

Конто	Назив	Вредност залихе до 1 године	Вредност залихе од 1 до 3 године	Вредност залихе од 3 до 5 година	Вредност залихе преко 5 година	Укупно
101	Залихе материјала	374.534	255.340	34.341	201.854	866.069
103	Залихе алат и инвентар	51.354	55.737	20.747	214.444	342.282
Укупно:		425.888	311.077	55.088	416.298	1.208.351

Залихе недовршене производње и готових производа

Друштво је на дан 31. децембра 2018. године, исказало залихе недоршене производње од 2.158.308 хиљада динара и залихе готових производа од 410.000 хиљада динара, односно вредност залиха недовршене производње и готових производа од укупно 2.568.308 хиљада динара.

Табела број 21: Кретање и стање залиха недовршене производње и готових производа

-у хиљадама динара-

Конто	Назив	Почетно стање 01.01.2018.године	Повећање	Смањење	31. децембар.2018. године
110	Недовршена произво.	1.756.632	583.438	181.762	2.158.308
120	Готови производи	583.987	15.110	189.097	410.000
Укупно:		2.340.619	598.548	370.859	2.568.308

Друштво је на дан 31. децембра 2018. године исказало вредност залиха недовршене производње у износу од 2.158.308 хиљада динара и готових производа од 410.000 хиљада динара. На дан 31. децембра 2018. године, Друштво је исказало повећање вредности залиха недовршене производње у износу од 401.676 хиљада динара и смањење залиха готових производа у износу од 173.987 хиљада динара, у односу на стање на дан 01. јануара 2018. године.

Рачуноводственим политикама Друштва (члан 11), регулисано је да се недовршена производња и готови производи воде у књиговодству трошкова и учинака по планским ценама. За потребе састављања финансијских извештаја, на крају пословне године врши се обрачун вредности залиха недовршене производње и готових производа на основу калкулације стварних цена коштања, односно по нето продајној цени ако је нижа, а у књиговодству обрачуна трошкова и учинака, књижењем одступања планских од стварних цена коштања по свим артиклима у оквиру профитних центара и магацина полупроизвода и готових производа.

У финансијском књиговодству књиже се почетно стање и промене вредности залиха у односу на почетно стање. Тиме се стање залиха недовршене производње и готових производа на дан биланса своди на стварно стање, а промене у односу на почетно стање књиже се у корист односно на терет прихода по основу промене вредности залиха учинака.

С обзиром да Друштво производи различите врсте производа, обрачун трошкова врши се на начин да се директни трошкови (вредност рада и вредност материјала), распоређују по носиоцима трошкова, помоћу радних налога, требовања материјала, примопредајница, а општи производни трошкови (индиректни трошкови), који нису директно везани за производни процес, сабирају се и по кључу додају директним трошковима. Сви наведени трошкови који се укључују у цену коштања, књиже се у финансијском књиговодству на рачунима класе 5. У калкулацију стварне цене коштања залиха недовршене производње и готових производа на крају пословне године, улазе почетна вредност залиха недовршене производње и готових производа, стварни текући трошкови производње и степен реализације недовршене производње и готових производа по свим артиклима и припадајућем одступању по сваком артиклу.

На тај начин утврђене вредности, представљају реализоване трошкове недовршене производње и готових производа, а разлика између текућих трошкова производње увећаних за вредност почетног стања залиха и реализованих трошкова недовршене производње и готових производа представља вредност залиха недовршене производње и готових производа на дан састављања финансијских извештаја.

Налаз: Друштво је у обрачун производње за 2018. годину укључило и трошкове продаје (провизије комисионара, посредничка провизија и трошкови шпедиције за извоз производа), у износу од 476.005 хиљада динара, који представљају расходе периода, чиме је поступило супротно параграфу 16. МРС 2 Залихе и рачуноводственим политикама (члан 11).

Искључивањем наведених трошкова продаје, утврђено је да су залихе недовршене производње и готових производа у билансу стања на дан 31. децембра 2018. године прецењене у укупном износу од 65.147 хиљада динара, од чега су залихе недовршене производње прецењене за износ од 52.360 хиљада динара, а залихе готових производа за износ од 12.787 хиљада динара, као и приходи по основу повећања вредности залиха недовршене производње и готових производа.

Ризик: Непоступањем у складу са МРС 2 Залихе, приликом обрачуна производње постоји ризик од нетачног исказивања вредности залиха недовршене производње и готових производа, као и финансијског резултата у финансијским извештајима Друштва.

Препорука број 8: Препоручује се Друштву да изврши корекцију књижења на рачунима залиха недовршене производње у износу од 52.360 хиљада динара и залиха готових производа у износу од 12.787 хиљада динара у складу са МРС 8 – Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке.

Залихе робе

Табела број 22: Структура залихе робе

- у хиљадама динара -

Назив	2018. година	2017. година
Роба у промету на велико	548.871	7.496
Роба у транзиту	49.592	45.928
Роба у промету на мало	934	907
Укупно	599.397	54.331

Роба у промету на велико, у износу 598.463 хиљаде динара, односи се у највећем делу на залихе трговачке робе (роба из производог програма) у вредности од 541.375 хиљада динара.

Роба у транзиту у износу од 49.592 хиљаде динара се односи на робу набављену од више добављача намењену за купца у иностранству, у складу са закљученим уговором.

Роба у промету на мало, у укупном износу од 934 хиљаде динара, односе се на залихе трговачке робе у две трафике у кругу ХК „Крушик“ ад, Ваљево.

Плаћене авансе за робу и услуге на дан 31. децембра 2018. године, Друштво је исказало у износу од 844.148 хиљада динара, а односе се на:

Табела број 23: Структура плаћених аванса за робу и услуге:

- у хиљадама динара -

Назив	2018. година	2017. година
Плаћени аванси за робу и услуге у земљи	816.651	1.549.823
Иправка вредности датих аванса за робу и услуге у земљи	(9.156)	(9.313)
Плаћени аванси за робу и услуге у иностранство	36.653	272.194
Укупно	844.148	1.812.704

Плаћени аванси за робу и услуге у земљи у износу од 807.495 хиљада динара се односе на следеће примаоце:

Табела број 24: Табеларни приказ плаћених аванса за робу и услуге у земљи

- у хиљадама динара -

Назив примаоца	2018. година
EDePro доо, Београд	489.861
Милан Благојевић Наменска, Лучани	71.321
Технички ремонтни завод, Крагујевац	61.129
Gindex доо, Кикинда	48.435
Tim CO, доо, Београд	38.669
Остали	107.236
Укупно	816.651

EDePro доо, Београд

Аванс у износу од 489.861 хиљада динара је уплаћен по основу закљученог Уговора, чији предмет је испорука делова полупроизвода за производни програм Друштва.

Gindex доо, Кикинда

Аванс у износу од 48.435 хиљада динара је уплаћен по основу закљученог Уговора о набавци опреме. Авансно плаћање је обезбеђено меницом. До окончања ревизије, аванс није реализован.

Tim CO, доо, Београд

Аванс у износу од 38.669 хиљада динара је уплаћен по основу закљученог Уговора за испоруку опреме. Авансно плаћање је обезбеђено меницом. До окончања ревизије, аванс није реализован.

Исправку вредности плаћених аванса на дан 31. децембра 2018. године, Друштво је исказало у укупном износу од 9.156 хиљада динара од чега се највећи део односи на „Телеоптик“ а.д., Земун у износу од 5.000 хиљада динара и „Инкон“ д.о.о. Београд у износу од 1.283 хиљаде динара, који су обезвређени ранијих година.

3.3.5. Потраживања од продаје

Потраживања по основу продаје у билансу стања Друштва на дан 31. децембра 2018. године, исказана су у износу од 1.373.981 хиљада динара и односе се на:

Табела број 26: Структура потраживања по основу продаје:

Назив	-у хиљадама динара-	
	2018. година	2017. година
Купци - матична и зависна правна лица	80	88
Купци у земљи	426.059	894.859
Купци у иностранству	1.068.182	777.946
Исправка вредности потраживања од купаца	(120.340)	(103.010)
Укупно	1.373.981	1.569.883

Потраживања по основу продаје чине потраживања од купаца - матична и зависна правна лица, купаца у земљи и купаца у иностранству, а односе се на фактурисану реализацију по основу обављања делатности производње и продаје оружја и муниције.

Друштво је извршило попис потраживања од купаца са стањем на дан 31. децембра 2018. године и ускладило стање по књигама са стањем по попису на крају пословне године, у складу са одредбом члана 16. став 2. Закона о рачуноводству

Табела број 27: Аналитички преглед потраживања од купаца у земљи - правна лица и предузетници у бруто износу

Назив	-у хиљадама динара-	
	2018. година	
ЈП „Југоимпорт СДПР“ Београд	316.590	
Компанија „Слобода“ ад, Чачак	78.487	
„Крушик – фабрика ловачке муниције“, Ваљево	12.958	
„Металпром“ доо, Ваљево	5.987	
„034 Metal Industry“ доо, Крагујевац	1.534	
„Хип - азотара“ доо, Панчево	1.171	
Крушик акумулатори	864	
„Технички ремонтни завод“ Крагујевац	857	
„SLN Group-DN“ доо, Ваљево	747	
Остали	6.864	
Укупно	426.059	

Потраживања од купаца у земљи, потврђена су односно усаглашена у износу 395.076 хиљада динара, што чини 94% од укупних потраживања.

Табела број 28: Аналитички преглед потраживања од купаца у иностранству у бруто износу

Назив	-у хиљадама динара-	
	2018. година	
Partizan Tech doo, Serbia	428.534	
International Golden Group PJSC, United Arab Emirates	200.472	
Гим doo, Serbia	194.850	
Gaet Corporation, Vietnam	82.752	
Cramic S.A.,Uruguay	50.620	
Falcon Strategic Solutions doo, Serbia	48.743	
Unis Pretis, Bosnia and Hercegovina	20.677	
Sierra Four Industries Corporation	14.771	

Tehnoremont doo, Serbia	11.189
Ostali	15.574
Укупно	1.068.182

У оквиру рачуна потраживања од купаца у иностранству, Друштво је погрешно класификовало и евидентирало потраживања од извозника која су на дан 31. децембра 2018. године исказана у износу од 683.322 хиљада динара.

За потраживања од купаца у иностранству, извршена су усаглашавања са стањем на дан 31. децембра 2018. године, у износу од 966.540 хиљада динара, што чини 92% укупних потраживања од купаца у иностранству.

Према структури исказаних потраживања од купаца, утврђено је да се ненаплаћена потраживања од купаца, старости до једне године у највећем делу односе на Partizan Tech doo, International Golden Group PJSC, Гим doo, и Gaet Corporation, док се потраживања од купаца старија од годину у највећем делу односе на Cramic S.A., Sierra Four Industries Corporation и Unis Pretis, Босна и Херцеговина.

Налаз: Друштво је потраживања од извозника (комисионара) у износу од 683.322 хиљада динара евидентирало на рачуну купци у иностранству уместо на рачуну потраживања од извозника, што није у складу са чланом 17. Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

Ризик: Погрешним класификовањем потраживања настаје ризик од нетачног исказивања потраживања од купаца у иностранству у финансијским извештајима друштва.

Препорука број 9: Препоручује се Друштву да потраживања од извозника евидентира у складу са чланом 17 Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

3.3.6. Друга потраживања

Друга потраживања на дан 31. децембра 2018. године, исказана су у износу од 88.204 хиљаде динара и обухватају:

Табела број 29: Структура других потраживања

Назив	-у хиљадама динара-	
	2018. година	2017. година
Потраживања од запослених	-	135
Потраживања за накнаде зарада које се рефундирају	63.949	42.694
Потраживања по основу накнаде штете	967	967
Остала краткорочна потраживања	55.956	52.203
Исправка вредности потраживања за накнаде зарада које	(24.868)	
Исправка вредности осталих краткорочних потраживања	(7.800)	(7.800)
Укупно:	88.204	63.331

Потраживања за накнаде зарада које се рефундирају исказана су у износу од 63.949 хиљада динара, а чине их потраживања за накнаде које се рефундирају породиљама у износу од 14.000 хиљада динара, потраживања за накнаде које се рефундирају за боловања преко 30 дана у износу од 45.814 хиљада динара и потраживања за накнаде зарада за инвалиде II и III категорије у износу од 4.135 хиљада динара.

Друштво је извршило исправку вредности потраживања за накнаду зарада које се рефундирају са стањем на дан 31. децембра 2016. године, на основу Одлуке Надзорног одбора број 3 од 29. јануара 2018. године у износу од 24.868 хиљада динара.

Потраживања по основу накнаде штете у износу од 967 хиљада динара обухватају потраживања од НН лица за накнаду штете за утврђени мањак у магацину „црне и обојене металургије“, који је настао услед пријаве крађе по Записнику Полицијске управе Ваљево број: ПУ-1799/190 и 230-27123/16-1 од 29. јула 2016. године.

Остала краткорочна потраживања исказана у износу од 55.956 хиљада динара, у највећем делу се односе на:

- потраживања према „Ковачком центру“ доо, Ваљево, у износу 48.126 хиљада динара, а односе се на доспела потраживања према „Ковачком центру“ доо, Ваљево, по основу улагања у санацију објекта и ремонт опреме у износу од 36.696 хиљада динара (ЕУР 320.706,05), а која су потврђена од стране „Ковачког центра“ доо, Ваљево, актом број 02/13-1179 од 01. новембра 2013. године. Наведена потраживања ће се пренети конверзијом, на повећање неновчаног улога ХК „Крушик“ ад, Ваљево у имовину Ковачког центра доо, Ваљево, а на основу Одлуке о повећању удела ХК „Крушик“ ад, Ваљево у „Ковачки центар“ доо, Ваљево број 3 од 31. марта 2015. године. Преостали део у износу од 11.429 хиљада динара се односи на потраживања по основу обрачуна заједничких трошкова за електричну енергију за месеце новембар и децембар 2018. године у складу са закљученим уговором.
- потраживања према „Клуз Падобрани“ ад, Београд у износу од 6.178 хиљада динара односе се на неизмерена потраживања по основу Уговора о солидарном јемству од 18. октобра 2011. године, закљученог између ХК „Крушик“ ад, Ваљево и „Српске банке“ ад, Београд на име исплате главног дуга по краткорочном кредиту од 01. јуна 2012. године, закљученим између „Српске банке“ ад, Београд и дужника „Клуз Падобрани“ ад, Београд.

Као обезбеђење уредне наплате по уговору о датом јемству, ХК „Крушик“ ад, Ваљево, је закључио са предузећем „Клуз-Падобрани“ ад, Београд, уговор о залози покретних ствари дана 01. априла 2013. године, а залога је уписана у Агеницији за привредне регистре под бројем 12449/2013 од 06. август 2013. године. За наведена потраживања, Привредни суд у Београду је поднео Предлог за извршење на основу извршне исправе, извода из Агенције за привредне регистре - Регистра заложног права на покретним стварима и правима број 12449/2013 од 23. јула 2018. године.

Друштво је извршило у целости исправку вредности осталих потраживања у износу од 6.178 хиљада динара у ранијим годинама.

Исправка вредности потраживања од купаца

Промене на рачуну исправке вредности потраживања од купаца, током ревидираног периода, дате су у следећем табеларном прегледу:

Табела број 30: Промене на исправци вредности потраживања од купаца

-у хиљадама динара-

Опис	Купци у земљи	Купци у иностранству	Зависна правна лица	Укупно
Стање на дан 01.01.2018. године	18.904	84.034	72	103.010
Повећање исправке вредности на терет расхода	777	16.895	-	17.672
Наплаћена отписана потраживања у корист осталих прихода	(338)	-	(4)	(342)
Стање на дан 31.12.2018. године	19.343	100.929	68	120.340

Исправка вредности потраживања од купаца, у пословним књигама Друштва на дан 31. децембра 2018. године исказана је у износу од 120.340 хиљаде динара, од чега се на исправку вредности потраживања од купаца у земљи односи 19.343 хиљада динара, исправку вредности потраживања од купаца у иностранству 100.929 хиљада динара и исправку вредности потраживања од зависних правних лица 68 хиљада динара.

Према рачуноводственим политикама, уколико постоји вероватноћа да друштво неће бити у стању да наплати све доспеле износе (главницу и камату) према уговореним условима, потраживања или улагања која се држе до доспећа која су исказана по амортизованој вредности, настаје губитак због обезвређења или ненаплативих потраживања. Одлуку о исправци доноси Надзорни одбор, а на основу предлога пописне комисије.

Друштво је у току 2018. године, извршило исправку вредности потраживања од купаца, у земљи, иностранству и зависних правних лица, на терет расхода периода у укупном износу од 17.672 хиљаде динара. Извршена је наплата раније отписаних потраживања од купаца у земљи и зависних правних лица у укупном износу од 342 хиљаде динара.

3.3.7. Краткорочни финансијски пласмани

Структура краткорочних финансијских пласмана, који су на дан извештајног периода исказани у износу од 14.648 хиљада динара, дата је у следећем табеларном прегледу:

Табела број 31: Краткорочни финансијски пласмани

Опис	-у хиљадама динара-	
	2018. година	2017. година
Краткорочни кредити и пласмани - зависна правна лица	11.111	10.576
Дугорочни кредити - део који доспева до једне године	7.577	7.647
Исправка вредности краткорочних финансијских пласмана	(4.040)	(4.058)
Укупно:	14.648	14.165

Краткорочни кредити и пласмани, исказани на дан 31. децембра 2018. године у износу 11.111 хиљада динара, односе се на краткорочну позајмицу у износу од 8.952 хиљада динара, коју је Друштво одобрило и дало „Крушику - Истраживачко развојни центар“ доо, по основу уговора од 31. децембра 2014. године. Позајмица је одобрена за потребе исплате зарада за претходни период са каматом од 0,5% на месечном нивоу и роком враћања током 2015. године. До окончања ревизије позајмица није враћена.

Дугорочни кредити - део који доспева до једне године у износу од 7.577 хиљада динара односе се на потраживања по основу откупа станова од запослених на основу уговора која доспевају до годину дана.

3.3.8. Готовински еквиваленти и готовина

Готовински еквиваленти и готовина, који су на дан извештајног периода, 31. децембра 2018. године, исказани у износу од 140.679 хиљада динара, дати су у следећем табеларном прегледу:

Табела број 32: Стање готовинских еквивалената и готовине

-у хиљадама динара-

Назив	2018. година	2017. година
Текући (пословни) рачуни	748	2.092
Благајна	3	3
Девизни рачун	139.852	102.903
Остала новчана средства	76	76
Укупно	140.679	105.074

Друштво је извршило попис готовине и готовинских еквивалената са стањем на дан 31. децембра 2018. године и ускладило књиговодствено стање са стварним стањем.

Стање готовинских еквивалената и готовине на дан извештајног периода исказано у износу 140.679 хиљада динара чине новчана средства на текућим и девизним рачунима код банака.

Друштво је стање новчаних средстава у пословним књигама, ускладило са стањем на рачунима код пословних банака на дан 31. децембра 2018. године.

Друштво је отворило текуће рачуне који не подлежу блокади у пословним банкама по Закључку Владе Републике Србије 05 Број 023-8207/2011 од 03. новембра 2011. године, према коме је Влада сагласна да новчана средства Друштва буду изузета од принудног извршења у складу са одредбама члана 48. Закона о платном промету.

3.3.9. Порез на додату вредност

Порез на додату вредност исказан у укупном износу од 1.905.068 хиљада динара, на дан 31. децембра 2018. године односи се на претходни порез на додату вредност.

Табела број 33: Структура пореза на додату вредност

-у хиљадама динара-

Назив	2018. година	2017. година
Порез на додату вредност у примљеним фактурама по општој стопи - реализовано у 2018 години	118.032	39.212
ПДВ у датим авансима	1.581	40.900
Порез на додату вредност у примљеним фактурама по посебној стопи - реализовано у 2018.години	24	25
Порез на додату вредност плаћен при увозу добара по општој стопи	-	3.144
Потраживања за више плаћени порез на додату вредност	1.785.430	1.467.756
Укупно	1.905.068	1.551.037

Порез на додату вредност у укупном износу 1.905.068 хиљада динара односи се на исказан ПДВ по примљеним фактурама за месец децембар 2018. године у износу 118.056 хиљада динара и ПДВ у датим авансима за месец децембар 2018. године, у износу од 1.581 хиљаду динара, а који је евидентиран у пореској пријави за месец јануар 2019. године у износу 119.637 хиљада динара.

Потраживања за више плаћен порез на додату вредност у износу 1.785.430 хиљада динара, на дан 31. децембра 2018. године, односе се на период 2015 - 2018. године.

3.3.10. Активна временска разграничења

Активна временска разграничења исказана у укупном износу од 290.430 хиљада.

Табела број 34: Табеларни приказ активних временских разграничења

Назив	-у хиљадама динара-	
	2018. година	2017. година
Унапред плаћени трошкови премије осигурања	3.051	3.043
Разграничени трошкови по основу обавеза	230.091	308.676
Остала активна временска разграничења	57.288	7.247
Укупно:	290.430	318.966

Унапред плаћени трошкови осигурања исказани су у укупном износу од 3.051 хиљаду динара, а обухватају унапред плаћене трошкове осигурања по основу осигурања дела грађевинских објеката од пожара у износу од 701 хиљаду динара и ауто одговорности у износу од 551 хиљаду динара по издатим рачунима компаније „Дунав осигурање“ адо, Београд. Преостали део односи се на осигурање објеката од пожара у износу од 1.289 хиљада динара по рачуну „Winer Stadishe“ а.д.о., Београд и осигурање од одговорности према трећим лицима у износу од 510 хиљада динара по рачуну „ДДОР“ а.д.о., Београд.

Разграничени трошкови по основу обавеза у износу од 230.091 хиљаду динара односе се на унапред плаћене накнаде по основу заједничког наступа на тржишту, у износу од 148.142 хиљаде динара и унапред плаћене трошкове комисионе провизије по закљученом уговору са извозником у износу од 81.949 хиљада динара.

Остала активна временска разграничења у износу од 57.288 хиљада динара односе се на неплаћени порез на додату вредност по примљеним царинским рачунима за увоз опреме од 22. фебруара 2018. године, у износу од 52.676 хиљада динара и унапред обрачунате трошкове закупа опреме на 5 година по закљученом Уговору са „Крушик Акумулатори“, ад, Београд у износу од 4.612 хиљада динара.

3.3.11. Ванбилансна евиденција

Ванбилансна евиденција исказана је у укупном износу од 2.796.127 хиљада динара.

Табела број 35: Табеларни приказ ванбилансне евиденције

Назив	- у хиљадама динара-	
	2018. година	2017. година
Лоро акредитив у корист ХК „Крушик“ Ваљево	2.041.487	2.486.134
Дате гаранције	361.230	399.661
Дате хипотеке у корист „Српске банке“ ад, Београд	274.808	274.809
Туђа роба и опрема на складишту	118.602	1.006.268
Укупно:	2.796.127	4.166.872

Лоро акредитив -Друштво има отворен неопозиви документарни (logo) акредитив код „Српске банке“ ад, Београд, издат од стране купца у иностранству, са роком важности до 29. новембра 2019. године и наплативог по виђењу, након сваке испоруке добара и извршене услуге од стране ХК „Крушик“ Ваљево, по закљученом уговору. На дан 31. децембра 2018. године, вредност лоро акредитива код „Српске банке“ ад, Београд, износи 2.041.487 хиљада динара (17.272.250,26 ЕУР).

Дате гаранције исказане у износу од 361.230 хиљада динара се односе на:

-гаранцију, издату дана 11. аугуста 2016. године од стране „Српске банке“ ад, Београд, (као гаранта), а на име повраћаја аванса, примљеног од купца у иностранству, (као корисника гаранције), по закљученом уговору са ХК „Крушик“ Ваљево. Рок важности гаранције је 36 месеци од датума издавања исте. Вредност дате гаранције на дан 31. децембра 2018. године износи 361.141 хиљада динара (ЕУР 3.055.477,70).

-гаранцију за добро извршење посла, издате од стране „Српске банке“ ад, Београд у корист ино купца, по уговору о набавци робе, са роком важности гаранције до 03. јануара 2020. године. у износу од 89 хиљада динара (ЕУР 758,00)

Дате хипотеке - Друштво је дало хипотеку на непокретностима у власништву ХК „Крушик“ ад, Ваљево, процењене вредности 274.808 хиљада динара, у корист Српске банке ад, Београд, по Уговору о кредиту за трајна обртна средства.

Туђа роба и опрема на складишту у вредности од 118.602 хиљаде динара се односи на:

Табела број 36: Преглед туђе робе и опреме на складишту

- у хиљадама динара-

Назив	2018. година	2017. година
Туђа роба на складишту	105.393	994.728
Туђа опрема складишту	11.540	11.540
Укупно:	118.602	1.006.257

Туђа роба на складишту исказана у износу од 105.393 хиљаде динара, односи се на складиштење робе по више уговора, закљученим са „Југоимпорт СДПР“ ЈП, Београд.

Налаз: Стање туђе робе на складишту - власништво „Југоимпорта СДПР“ ЈП, Београд, на дан 31. децембра 2018. године, у износу од 105.393 хиљада динара није усаглашено са власником робе „Југоимпорт СДПР“ ЈП, Београд. Дана 30. јуна 2019. године извршен је ванредни попис робе, којим је утврђено да залихе робе предузећа „Југоимпорт СДПР“ ЈП, Београд, смештене на складишту ХК „Крушик“ ад, Ваљево, на дан 31. децембра 2018. године износе 218.737 хиљада динара.

Због наведеног, залихе туђе робе на складишту, власништво предузећа „Југоимпорт СДПР“ ЈП, Београд, у ванбилансним евиденцијама, мање су исказане у износу од 113.344 хиљаде динара.

Ризик: Неусаглашавањем стања по извршеном попису туђе робе која је евидентирана у оквиру ванбилансних евиденција, постоји ризик од нетачног исказивања залиха туђе робе на складишту Друштва.

Препорука број 10: Препоручује се Друштву да евидентира вредност туђе робе у оквиру ванбилансних евиденција у складу са извршеним ванредним пописом, односно да евидентира разлику вредности робе утврђену пописом у ванбилансним евиденцијама у износу од 113.344 хиљаде динара.

Туђа опрема на складишту у вредности од 11.540 хиљада динара, у највећем делу се односи на специјални алат и инвентар, дат на коришћење без накнаде по уговорима закљученим са четири правна лица из ранијих година у износу од 11.529 хиљада динара. Извршен је попис залихе туђе опреме (алата) на дан 31. децембра 2018. године.

3.3.12. Капитал

Укупан капитал у пословним књигама Друштва, на дан извештајног периода 31. децембра 2018. године има следећу структуру:

Табела број 37: Структура капитала

-у хиљадама динара-

Назив	2018. година	2017. година
Основни капитал	2.502.928	2.502.928
Ревалоризационе резерве	649.100	649.100
Резерве – статутарне резерве	81	81
Нереализовани губици по основу хартија од вредности	(146.609)	(91.461)
Губитак		(537.030)
Нераспоређени добитак	880.406	956.089
Укупно:	3.885.906	3.479.707

Структуру основног капитала чини акцијски капитал у износу од 2.011.870 хиљада динара и друштвени капитал у износу од 491.058 хиљаде динара.

Табела број 38: Структура акцијског капитала

-у хиљадама динара-

Акционар	Врста акција	% учешћа	2018. година
Акционар – Република Србија	обичне	38.07	765.820
Акционар – Фонд за развој Р.Србије	обичне	14.05	282.780
Акционар – Град Ваљево	обичне	41.03	825.510
Национална служба за запошљавање	обичне	6.85	137.760
Укупно:		100,00	2.011.870

Налаз: Друштво није у складу са чланом 21.односно 39. Статута издвајало из добити резерве за покриће губитка у висини од 5% од остварене добити за 2018. годину као и ранији период.

Ризик: Не издвајањем дела добити за резерве у складу са статутом, постоји ризик од неправилног поступања приликом доношења одлука Друштва.

Препорука број 11: Препоручује се Друштву да у складу са Статутом издваја 5% од добити у резерве за покриће губитка или да изврши измене статута у делу који уређује формирање резерви из добити Друштва.

Табела број 39: Структура нераспоређене добити

-у хиљадама динара-

Нераспоређена добит ранијих година – 01.01.2017.године	
Нераспоређена добит 31.12.2017.године	871.623
Корекција за порез на добит за 2017. годину	(84.466)
Кориговано стање нераспоређене добити – 01.01.2018.године	956.089
Добит текуће године	461.348
Расподела добити-покриће губитка	537.030
Стање на дан 31.12.2018.	880.406

Скупштина Друштва је дана 27.фебруара 2018. године донела одлуку да се добит остварена по завршном рачуну за 2017. годину у износу од 956.089 хиљада динара распореди за покриће

губитка из ранијих година у износу од 537.030 хиљада динара, а остатак добити остаје нераспоређен.

Влада Републике Србије је 09.маја 2019. године донела закључак о расподели добити привредних друштава наменске индустрије за 2016. и 2017. годину, којим је обухваћена и Холдинг корпорација „Крушик“ а.д. Ваљево, према којем је Влада сагласна да се 20% припадајућег дела добити за 2017. годину по основу власничког удела Републике Србије уплати у буџет Републике Србије, у року од 180 дана, а преостали део расположивих средстава употреби за покриће губитака из претходних година и за финансирање инвестиција.

3.3.13. Дугорочна резервисања

Друштво је на дан 31.децембра.2018. године исказало дугорочна резервисања и обавезе у износу од 1.538.573 хиљаде динара, а односе се на:

Табела број 40: Дугорочна резервисања и обавезе

Опис	-у хиљадама динара-	
	2018. година	2017. година
Дугорочна резервисања	62.201	60.542
Дугорочне обавезе	1.476.372	903.740
Укупно	1.538.573	964.282

Дугорочна резервисања

Табела број 41: Стање дугорочних резервисања на дан 31. децембар 2018.

Опис	-у хиљадама динара-	
	2018. година	2017. година
Резервисања за отпремнине	62.201	60.542
Укупно	62.201	60.542

Табела број 42: Промене дугорочних резервисања

Назив	-у хиљадама динара-	
	Износ	
Стање на дан 1. јануара 2018. године	60.542	
Формирана резервисања на терет расхода периода	3.694	
Искоришћена резервисања у току периода	(2.035)	
Укупно	62.201	

Друштво је извршило обрачун дугорочних резервисања по основу обавеза за накнаде запосленима при одласку у пензију, са стањем на дан 31.децембра.2018. године, коришћењем метода процене садашње вредности будућих очекиваних исплата, у складу са МРС 19 Примања запослених.

У 2018. години извршено је укидање дугорочног резервисања у износу од 2.035 хиљада динара за 18 радника, који су остварили право на отпремнину приликом одласка у старосну пензију.

3.3.14. Дугорочне обавезе

Дугорочне обавезе на дан 31. децембра 2018. године су исказане у износу од 1.476.372 хиљаде динара, односе се на:

Табела број 43: Преглед дугорочних обавеза

-у хиљадама динара-

Опис	2018. година	2017. година
Обавезе које се могу конвертовати у капитал	1.410.319	843.991
Дугорочни кредити и зајмови у земљи	47.278	25.674
Остале дугорочне обавезе	18.775	34.075
Укупно	1.476.372	903.740

Обавезе које се могу конвертовати у капитал

Табела број 44: Структура дугорочних обавеза које се могу конвертовати у капитал

-у хиљадама динара-

Опис	2018. година
Обавезе за порезе и доприносе	1.254.867
Обавезе према ЈП „Електропривреда Србије“	75.216
Обавезе за порез на имовину и друге накнаде (Град Ваљево)	32.604
Обавезе по кредитима (Фонд за развој Републике Србије)	35.863
Обавезе за накнаде за коришћење вода (Министарство пољопривреде,	5.941
Обавезе за порез на имовину и друге накнаде (Град Београд)	3.594
Обавезе према Агенцији за осигурање депозита, Београд	2.234
Укупно	1.410.319

Дана 06. децембра 2018. године, Влада Републике Србије је донела Закључак 05 број 023-11844/2018-1, на основу којег се даје сагласност да се обавезе ХК „Крушик“ ад, Ваљево, према Републици Србији и другим повериоцима, могу конвертовати у капитал ХК „Крушик“ Ваљево са стањем главног дуга на дан 31. децембра 2017. године са припадајућом каматом на дан 06. децембра 2018. године.

Обавезе за порезе и доприносе

Друштво је на дан 31. децембра 2018. године, у пословним књигама евидентирало обавезе за порезе и доприносе у укупном износу од 1.254.867 хиљада динара, а чине их главни дуг са стањем на дан 31. децембра 2017. године у износу од 734.756 хиљада динара, затезне камате у износу од 513.810 хиљада динара и остале обавезе за порезе и доприносе од 6.301 хиљада динара.

Налаз: Увидом у записник Пореске управе, Филијала Ваљево број 435-01-00224/2018-КА08-2 од 10. јануара 2019. године, утврђено је да обавезе за порезе и доприносе са затезном каматом на дан 06. децембра 2018. године износе 1.686.168 хиљаду динара, од чега се на затезну камату са стањем на дан 06. децембра 2018. године односи 944.571 хиљаде динара.

Друштво је у пословним књигама, по овом основу евидентирало затезне камате у износу од 513.810 хиљада динара, што значи да је мање евидентирало затезне камате по основу обавеза за порезе и доприносе у односу на записник Пореске управе, у износу од 430.761 хиљаде динара, од чега се на затезне камате које терете 2018. годину односи 84.075 хиљада динара.

У 2019. години, Друштво је закључило уговоре о конверзији ових обавеза са Републиком Србијом, Републичким фондом за пензијско и инвалидско осигурање, Републичким фондом за здравствено осигурање, Националном службом за запошљавање и Градом Београдом, у

складу са Закључком Владе, по основу којих ће конверзија и емисија акција бити извршена у наредном периоду у трајни улог у основном капиталу ХК „Крушик“ ад, Ваљево, у којем су укључене и затетне камате, у износу обрачунатим записником пореске управе од 10. јануара 2019. године, а које нису евидентирани у пословним књигама Друштва, на дан 31. децембра 2018. године.

На тај начин, Друштво је потценило дугорочне обавезе које се могу конвертовати у капитал за износ од 430.761 хиљаде динара и преценило нераспоређени добитак за исти износ.

Ризик: Финансијски извештаји не приказују објективно финансијски положај и резултате пословања Друштва, што утиче на погрешне закључке корисника финансијских извештаја да финансијски извештаји не приказују објективно финансијски положај и резултате пословања.

Предузете мере у току ревизије: Корекцијом почетног стања, извршена је исправка књижења на начин да су повећане обавезе које се могу конвертовати у капитал у износу од 430.761 хиљаду динара, а смањен нераспоређени добитак ранијих година за износ од 346.686 хиљада динара, као и нераспоређени добитак текуће године у износу од 84.075 хиљада динара, налогом за књижење број ОБ 75 од 01. јула 2019. године.

Одговорна лица су дала образложење да нису евидентирала затезне камате у пословним књигама на дан 31. децембра 2018. године у износу од 430.761 хиљаду динара, јер нису знала да ли ће се конверзија спровести у складу са Закључком Владе РС или у складу са чланом 44. Закона о производњи и промету наоружања и војне опреме („Службени гласник РС“ број 36/2018), по којем би се дуг по основу затезних камата отписао.

Дугорочни кредити и зајмови у земљи

Дугорочни кредити и зајмови у земљи на дан 31.12.2018. године исказани у износу од 47.278 хиљада (ЕУР 400.000), у целости се односи на рату зајма, која доспева на наплату 20. фебруара 2020. године, према Српској банци ад, Београд, по Уговору о дугорочном кредиту за трајна обртна средства.

Остале дугорочне обавезе

Остале дугорочне обавезе у укупном износу од 18.775 хиљада динара, односе се на део дугорочне обавезе по основу Уговора о репрограму дуга, закљученог са ЈКП „Водовод“ Ваљево, број 01-3449/1 од 30. марта 2018. године, које доспевају у периоду дужем од годину дана у износу од 17.845 хиљада динара. Предмет уговора је начин измирења дуга за услуге испоруке воде и прикупљања отпадних вода у износу од 26.767 хиљада динара на 24 месечне рате у износу од 1.115 хиљада динара месечно, са роком плаћања почев од 30. маја 2018. године.

Налаз: Друштво није извршило рекласификацију доспелих дугорочних обавеза на део обавеза које доспевају у року од годину дана од датума финансијских извештаја у складу са захтевима МРС 1 Презентација финансијских извештаја, већ је извршило рекласификацију осам рата, које доспевају на наплату у 2018. години у корист рачуна - добављачи у земљи и на тај начин је преценило остале дугорочне обавезе по основу уговора о репрограму дуга за износ од 13.380 хиљада динара и потценило обавезе из пословања у истом износу.

Ризик: Постоји ризик да Друштво погрешно планира новчане токове (одливе) јер нису правилно класификоване обавезе.

Препорука број 12: Препоручује се Друштву да на правилан начин изврши рекласификацију осталих дугорочних обавеза по основу репрограма дуга, на краткорочни део који доспева на наплату у року до годину дана од датума финансијских извештаја у износу од 13.380 хиљада динара, у складу са МРС 1 Презентација финансијских извештаја.

Преостали део у износу од 931 хиљаду динара, односи се на део дугорочне обавезе према Фонду за солидарну стамбену изградњу општине Ваљево, по Уговору о додели стана солидарности из 2004. године.

3.3.15. Краткорочне финансијске обавезе

Друштво је на дан 31. децембра 2018. године исказало краткорочне финансијске обавезе у износу 497.846 хиљада динара.

Табела број 45: Преглед краткорочних финансијских обавеза

Опис	-у хиљадама динара-	
	2018. година	2017. година
Краткорочни кредити у земљи	250.000	-
Остале краткорочне обавезе	247.846	87.946
Укупно	497.846	87.946

Краткорочни кредити у земљи

Краткорочни кредити у земљи у износу од 250.000 динара се односе на обавезу према АИК банка, ад, Београд, по уговору о револвинг кредиту.

Остале краткорочне обавезе

Табела број 46: Структура осталих краткорочних обавеза

Назив	-у хиљадама динара-	
	2018.година	
Део дугорочних обавеза које доспевају на наплату у року од годину	246.089	
Остале краткорочне обавезе	1.757	
Укупно	247.846	

Део дугорочних обавеза које доспевају на наплату у року од годину дана у укупном износу од 246.089 хиљада динара обухватају:

- обавезе према „Српској банци“, ад, Београд у износу од 189.111 хиљада динара, по Уговору о дугорочном кредиту за трајна обртна средства;
- обавезе према Фонду за развој РС, Ниш, по уговору о кредиту у износу од 56.825 хиљада динара;
- обавезе према Фонду за солидарну стамбену изградњу општине Ваљево, по уговору из 2004. године за стан солидарности у износу од 153 хиљаде динара.

Остале краткорочне обавезе у износу од 1.757 хиљада динара у највећем делу се односе на обавезе према „Српској банци“ ад, Београд, за обрачуанате накнаде по издатој банкарској гаранцији у износу од 1.098 хиљада динара.

3.3.16. Примљени аванси, депозити и кауције

Примљени аванси, депозити и кауције су на дан 31. децембра 2018. године исказани у износу од 4.614.921 хиљаду динара односе се на :

Табела број 47: Структура примљених аванса

Назив	-у хиљадама динара-	
	2018.године	2017.година
Примљени аванси за производе и услуге у девизама	2.235.333	1.221.568
Примљени аванси за производе у комисиону	1.745.197	4.264.909
Примљени аванси за производе са валутном клаузул.	331.769	413.949
Примљени аванси за производе и услуге у динарима	302.622	438.397

Укупно:	4.614.921	6.338.823
----------------	------------------	------------------

Обавезе за примљене авансе у износу од 4.614.921 хиљада динара односе се у највећем делу на уговорену испоруку робе у 2019. години.

3.3.17. Обавезе из пословања

Обавезе из пословања на дан 31.децембра 2018. године износе 3.113.782 хиљаде динара.

Табела број 48: Табеларни приказ обавеза из пословања

Назив	-у хиљадама динара-	
	2018. година	2017.година
Добављачи - зависна правна лица у земљи	2.580	2.111
Добављачи - остала повезана правна лица у иностранству	9	9
Добављачи - остала повезана правна лица у земљи	325.348	344.942
Добављачи у земљи	2.508.000	1.369.221
Добављачи у иностранству	586	25.567
Остале обавезе из пословања	277.259	235.586
Укупно:	3.113.782	1.977.436

Добављачи - зависна правна лица исказани са стањем на дан 31. децембра 2018. године у износу од 2.580 хиљада динара, у целости се односе на обавезе према добављачу „Крушик - Истраживачко развојни центар“ доо, Ваљево за услуге развојно - истраживачких пројеката заштите животне средине у сарадњи са Институтом Винча.

Добављачи - остала повезана правна лица у земљи исказани са стањем на дан 31. децембра 2018. године у износу од 325.348 хиљада динара, у целости се односе на обавезе према добављачу „Ковачки центар“ доо, Ваљево, по основу више закључених уговора, за услуге израде полупоризвода – отковака. Наведне обавезе су усаглашене независном потврдом салда.

Добављачи у земљи исказани са стањем на дан 31.децембра 2018. године у износу од 2.508.000 хиљада динара.

Друштво је извршило попис обавеза према добављачима са стањем на дан 31.децембра 2018. године, у складу са одредбом члана 16. став 2. Закона о рачуноводству.

Обавезе према Управи царине. У поступку ревизије, утврђено је да Друштво обавезе према Управи царине у износ од 61.368 хиљада динара, евидентира на рачуну - Обавеза из пословања, уместо на рачуну - Обавезе за порезе, царине и друге дажбине, што није у складу са чланом 37. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

Остале обавезе из пословања у износу од 277.259 хиљада динара у целости се односе према добављачу, „Југоимпорт СДПР“ ЈП Београд по основу закљученог Уговора.

3.3.18 Остале краткорочне обавезе

Остале краткорочне обавезе на дан 31. децембар 2018 .године износе 488.825 хиљада динара.

Табела број 49: Приказ осталих краткорочних обавеза

- у хиљадама динара-

Назив	2018. година	2017. година
Обавезе из специфичних послова		
обавезе по основу комисионе и консигнационе	82.475	20.289
Свега	82.475	20.289
Обавезе по основу зарада и накнада зарада		
за нето зараде и накнаде зарада које се рефундирају	163.704	128.314
за порезе и доприносе на зараде и на накнаде	182.349	620.986
Свега	346.053	749.300
Друге обавезе		
обавезе по основу камата и трошкова финансирања	15.358	22.707
обавезе према запосленима	9.785	9.021
обавезе према члановима управног и надзорног	202	140
обавезе прама физичким лицима по основу уговора	792	684
остале друге обавезе	34.160	32.006
Свега	60.297	64.558
Укупно	488.825	834.147

Обавезе по основу комисионе и консигнационе продаје

Табела број 50: Аналитички приказ обавеза према комисионарима

-у хиљадама динара-

Назив	2018. година
„Romaх trade“ доо, Нови Сад	4.525
„Техноремонт“ доо, Темерин	12.869
„Partizan tech“ доо, Београд	55.025
„Vectua trans“ доо, Београд	7.735
„Falcon Strattegic Solutions“ доо, Београд	2.321
Укупно	82.475

Обавезе по основу комисионе продаје у износу од 82.475 хиљада динара односе се за обрачунату комисиону провизију за 2018. годину и у ранијим годинама по основу закључених уговора о комисионој продаји од стране комисионара. Наведене обавезе су усаглашене на дан 31. децембра 2018. године.

Обавезе по основу зарада и накнада зарада, као и обавезе за порезе и доприносе на зараде и на накнаде зарада, у укупном износу од 346.053 хиљаде динара, односе се на обрачунате, а неисплаћене бруто зараде Друштва за месец децембар 2018. године у износу од 275.641 хиљаду динара, порез и доприносе за зараде за месец октобар 2018. године у износу од 65.631 хиљаду динара, бруто накнаде за породилско боловање и боловање преко 30 дана за месец децембар 2018. године у износу од 3.179 хиљада динара, а који су у целисти уплаћени у 2019. години у износу од 344.451 хиљаду динара.

Обавезе по основу камата и трошкова финансирања у укупном износу од 15.358 хиљада динара односе се у највећем делу на укалкулисане камате по основу одобрених кредита код банака у износу од 8.295 хиљада динара и затезне камате по обавезама за порез на имовину и друге накнаде у износу од 6.246 хиљада динара.

Обавезе према запосленима у износу од 9.785 хиљада динара односе се на обавезе за превоз на рад и са рада за месец децембар 2018. године, које је Друштво исплатило у јануару 2019. године.

Обавезе према члановима Управног и Надзорног одбора у износу од 202 хиљаде динара се односе на неисплаћене накнаде за децембар 2018. године, које је Друштво исплатило у јануару 2019. године.

Обавезе према физичким лицима за накнаде по уговорима у износу од 792 хиљаде динара чине неисплаћене накнаде по закљученим уговорима о делу за децембар 2018. године, а које је Друштво исплатило у јануару 2019. године.

Остале друге обавезе

Табела број 51: Преглед осталих других обавеза

Назив	2018.година
Обавезе за доприносе коморама	15.043
Обавезе по основу обустава из зараде	14.931
Обавезе по основу умањења зарада	4.186
Укупно	34.160

Обавезе за доприносе коморама у укупном износу од 15.043 хиљада динара, односе се на обавезе за доприносе Привредној комори Србије у износу од 6.201 хиљаду динара и обавезе за доприносе Привредној комори Ваљево у износу од 8.842 хиљаде динара, из ранијих година.

Обавезе по основу обустава из зараде у износу од 14.931 хиљаде динара, односе се на обавезе запослених на име одобрених потрошачких кредита, путем административне забране. Друштво је наведене обавезе измирило у јануару 2019. године.

Обавезе по основу умањења зарада у износу од 4.186 хиљада динара, односе се на обавезе према Буџету Републике Србије по основу умањења зараде запослених за месец децембар 2018. године, а по основу Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата код корисника јавних средстава. Друштво је наведене обавезе измирило у јануару 2019. године.

3.3.19 Обавезе по основу пореза на додату вредност

Обавезе по основу пореза на додату вредност у износу од 5.320 хиљада динара чине обавезе за порез на додату вредност по исказаном расходу по попису у износу од 3.244 хиљаде динара и порез на додату вредност по интерном обрачуну по примљеним фактурама - привременим ситуацијама за децембар 2018. године од два добављача у износу од 2.076 хиљада динара, који је евидентиран у пореској пријави ПППДВ за месец јануар 2019. године.

3.3.20 Обавезе по основу пореза из резултата

Обавезе по основу пореза из резултата у износу од 81.414 хиљада динара, односе се на обрачунати порез на добитак текуће године (2018. године), а задужењем рачуна 721 – порески расходи периода. (Напомена: Нето добитак 3.4.10.)

3.3.21 Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине

Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине, у износу 13.603 хиљаде динара, односе се на обавезе за порез на имовину у износу од 6.583 хиљаде динара, обавезе за заштиту животне средине у износу од 5.770 хиљада динара, накнаде за коришћење вода и

испуштеном воду у износу од 419 хиљада динара, обавезе за комуналну таксу у износ од 239 хиљада динара и остале обавезе за порезе и доприносе по основу уговора о делу у износу од 592 хиљаде динара.

3.3.22 Пасивна временска разграничења

Пасивна временска разграничења на дан 31. децембар 2018. године износе 7.280 хиљада динара.

Табела број 52: Преглед пасивних временских разграничења

-у хиљадама динара-		
Назив	2018. година	2017. година
Унапред обрачунати трошкови	350	301
Обрачуванти приходи будућег периода	4.105	4.238
Остала пасивна временска разграничења	2.825	5.460
Укупно	7.280	9.999

Унапред обрачунати трошкови у износу од 350 хиљада динара обухватају трошкове затезне камате по каматном листу добављача „Електросрбија“ Ваљево из 2015. године у износу од 257 хиљада динара и трошкови за службено путовање из децембра 2018. године у износу од 93 хиљаде динара.

Обрачунати приходи будућег периода у износу од 4.105 хиљада динара односе се на неизмирене обавезе према „Крушик – арматуре“ у стечају, Ваљево, по основу уговора о продаји покретне имовине (алат и инвентар) из 2010. године у износу од 1.795 хиљада динара и уговора о репрограму стамбеног зајма из 2005. године у износу од 2.310 хиљада динара.

Остала пасивна временска разграничења у износу од 2.825 хиљада динара у целисти се односе на унапред обрачунате приходе настале по основу закљученог Уговора о заједничком коришћењу трафостанице.

3.4. Биланс успеха

Друштво је у 2018. години остварило нето добитак у износу од 461.348 хиљада динара, као разлику између исказаних укупних прихода од 11.382.212 хиљада динара и укупних расхода у износу од 10.782.115 хиљада динара, а који је умањен за расходе од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 13.048 хиљада динара, нето губитак пословања који се обуставља у износу од 44.287 хиљада динара и порески расход периода у износу од 81.414 хиљаде динара.

У сегментима пословних и осталих прихода биланса успеха, исказан је добитак, док је у сегменту прихода и расхода од усклађивања вредности остале имовине и финансијских прихода и расхода исказан губитак, што је приказано у следећој табели:

Табела број 53: Структура прихода и расхода

-у хиљадама динара-			
Опис	Приходи	Расходи	Добитак/ Губитак
Пословни	11.205.950	10.538.637	667.313
Финансијски	50.766	182.444	(131.678)
Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности	3.150	16.198	(13.048)
Остали	125.496	61.034	64.462
Добитак из редовног пословања	587.049		587.049

Нето губитак пословања који се обуставља		44.287	(44.287)
Порески расход периода		81.414	(81.414)
Нето добитак			461.348

Табела број 54: Структура пословних прихода

-у хиљадама динара-

Назив	2018. година	2017. година
Приходи продаје робе	3.569	418.542
Приходи од продаје производа и услуга	11.202.324	9.940.128
Други пословни приходи	57	72
Укупно	11.205.950	10.358.742

Холдинг корпорација „Крушик“ ад Ваљево, остварује пословне приходе обављањем претежне делатности и то: производња оружја и муниције. Друштво обавља и друге делатности у складу са регистрацијом Друштва, укључујући инжењеринг и услуге спољнотрговинског промета и то:

- Извоз и увоз робе и услуга, привремени увоз и извоз,
- Посредовање у спољнотрговинском промету: увоз робе ради извоза, куповина робе у иностранству, индустријска прерада, дорада и обрада, плаћање тих услуга и извоз исте,
- Заступање страних лица: заступање страних лица у Србији, продаја робе са консигнационих складишта, вршење сервисних услуга, компезациони послови.

3.4.1. Приходи од продаје производа и услуга

Приходи од продаје робе исказани су у износу од 3.569 хиљада динара, а односе се на продају робе у малопродајном објекту који је смештен у оквиру фабрике Друштва. Уплата пазара се врши на текући рачун друштва.

3.4.2. Приходи од продаје производа и услуга

Приходи од продаје производа и услуга исказани су у износу од 11.202.324 хиљада динара.

Табела број 55: Структура прихода од продаје производа и услуга

-у хиљадама динара-

Приходи од продаје производа и услуга	2018. година	2017. година
Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту повезаним правним лицима	9.678	11.138
Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту повезаним правним лицима	752	203
Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту	1.629.322	2.447.109
Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту	9.562.572	7.481.678
Укупно	11.202.324	9.940.128

Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту повезаним правним лицима исказани су у износу од 9.678 хиљада динара, а односе се на услуге од префактурисаних трошкова за снабдевање градском, индустријском и „омекшаном“ водом, свим врстама енергената као и пратеће услуге одржавања опреме и инсталације повезаном правном лицу „Ковачки центар“ доо Ваљево, а на основу закљученог уговора.

Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту повезаним правним лицима исказани су у износу од 752 хиљада динара, а односе се на продају производа предузећу „Тара-Aerospace and Defence Products“ из Црне Горе.

Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту

Табела број 56: Структура прихода од продаје производа и услуга

-у хиљадама динара-

Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту	2018. година	2017. година
Приходи од продаје производа на домаћем тржишту	1.270.591	2.048.661
Приходи од продаје услуга на домаћем тржишту	358.731	398.448
Укупно	1.629.322	2.447.109

Приходи од продаје производа на домаћем тржишту исказани су у износу од 1.270.591 хиљада динара, а односе се у највећем делу на приходе од продаје производа Јавном предузећу „Југоимпорт СДПР“. Фактурисање се врши у складу са уговором.

Приходи од продаје секундарних сировина исказани у износу од 69.757 хиљада динара односе се у највећем делу на продају сировина (шпон и други отпад) предузећу „Металпром“ доо Ваљево, на основу закљученог уговора и Анекса уговора. Фактурисање је вршено у складу са ценовником из Анекса уговора. Испоруку шкарта и секундарних сировина купцу, из погоноског и централног складишта обавља магационер секундарних сировина на основу отпремнице, коју формира Служба продаје и маркетинга.

Приходи од закупа исказани у износу од 6.055 хиљада динара, односе се на приходе од давања у закуп непокретне имовине (зграде, пословни и магацински простори) правним лицима и преузетницима, а на основу уговора из ранијих година.

Остали приходи од услуга исказани у износу од 50.670 хиљада динара, обухватају приходе од еталонирања мерне опреме, рефундације електричне енергије, складиштења, транспорта, паковања, лаборисања, пресовања, балансирања, термичке обраде и друге.

Налаз: Друштво није евидентирало промет и залихе секундарних сировина у главној књизи, помоћним књигама и погонском књиговодству по врсти, количини и вредности, у складу са чланом 11. и 12. Закона о рачуноводству и Упуством о поступању са шкартом и секундарним сировинама број КБ -81.30.008 од 28. аугуста 2017.године, за које води помоћну евиденцију секундарних сировина и шкарта у свом информационом систему (Преглед дозвољеног и остварног шкарта, колочински и финансијски). Такође, Друштво није извршило попис секундарних сировина са стањем на дан 31. децембар 2018. године, у складу са чланом 16 став 2 Закона о рачуноводству.

Ризик: Невршењем пописа и невођењем евиденције секундарних сировина постоји ризик од нетачних података о тој имовини, са ризиком од губитка и злоупотреба.

Препорука број 13: Препоручује се Друштву да успостави евиденцију промета и залиха секундарних сировина у главној књизи, помоћним књигама и погонском књиговодству у складу са чланом 11. и 12. Закона о рачуноводству и Упуством о поступању са шкартом и секундарним сировинама.

Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту

Табела број 57: Структура прихода од продаје производа и услуга на иностраном тржишту

-у хиљадама динара-

Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту	2018. година	2017. година
Приходи од продаје производа на иностраном тржишту	9.469.656	6.719.460
Приходи од продаје услуга на иностраном тржишту	92.916	762.218
Укупно	9.562.572	7.481.678

„Крушик“ ад, Ваљево, исказало је приходе од продаје производа и услуга на иностраном тржишту у износу од 9.562.572 хиљада динара, од чега су приходи од продаје производа на иностраном тржишту исказани у износу од 9.469.656 хиљада динара, а њих чине приходи од директне продаје купцима у иностранству у износу од 1.755.287 хиљада динара и приходи од продаје преко комисионара (извозника) у износу од 7.714.369 хиљада динара.

Табела број 58: Структура прихода од продаје преко комисионара (извозника)

-у хиљадама динара-

Приходи од продаје производа преко извозника	2018. година
„Крупник“ доо, Београд	2.928.321
„Гим“ доо, Београд	1.568.606
Ј.П. „Југоимпорт СДПР“, Београд	1.522.571
„Partizan Tech“ доо Београд	1.405.180
„Vectura Trans“ доо, Београд	159.555
„Falcon Strategic Solutions“ доо, Београд	102.485
„Romax trade“ доо, Београд	27.651
Укупно	7.714.369

Приходи од продаје производа преко извозника, (у даљем тексту комисионара), исказани су у 2018. години у износу од 7.714.369 хиљада динара. Друштво са комисионарима има закључене комисионе уговоре, по којима извозници, као комисионари, у своје име, а за рачун Друштва, као комитента, продају производе Друштва, у складу са дозволом за извоз Министарства трговине, туризма и телекомуникација Републике Србије.

Комисионим уговорима су утврђене количине производа које Друштво, као комитент, треба да испоручи комисионару, појединачне цене производа са уговореним паритетом испоруке (EXW – Ваљево или FCA – Ваљево, осим у случају комисионара „Romax trade“ доо, Београд, где је уговорен паритет испоруке FCA Аеродром Београд), начин плаћања испоручених производа и износ или проценат провизије комисионару. Уговорима између Друштва, као комитента, и извозника, као комисионара, је одређено да уговорене цене, права и обавезе трају све до потпуне реализације, а могу се мењати само на основу обостране сагласности уговорних страна, искључиво у писаној форми, као и да за све што није изричито предвиђено уговором, примењиваће се одредбе Закона о облигационим односима.

Према Закону о облигационим односима добра која се продају преко комисионара су у власништву комитента све до момента продаје трећем лицу. У складу са одредбама члана 780. поменутог закона комисионар је дужан положити рачун комитенту о обављеном послу без непотребног одлагања, дужан је предати комитенту све што је примио по основу посла извршеног за његов рачун, а такође је дужан пренети на комитента потраживања и остала права која је стекао према лицу са којим је обавио посао у своје име и за његов рачун. Чланом 773. став 4. Закона о облигационим односима је прописано да ако је посао закључен по повољнијим условима од оних одређених налогом (комисионим уговором), сва тако

постигнута корист припада комитенту, коју је комисионар дужан предати комитенту по члану 780. Закона о облигационим односима. Документовање полагања рачуна комитенту о извршеном комисионом послу (продаји) врши се обрачуном комисионе продаје, који подноси комисионар. Обрачун комисионе продаје садржи податке о купцу, врсти, количини, цени, вредности продате комисионе робе, о извршеној наплати продате робе, трошковима у вези са обављеним комисионим послом, износу провизије комисионара као и остале информације и пратећу документацију на основу које се потврђују подаци исказани у самом обрачуну. Обрачун комисионе продаје садржи податке о извршеном промету добара између комисионара и купца (истовремено настаје промет истих добара између комитента и комисионара у смислу члана 14. став 2. Закона о порезу на додату вредност), за који је по Закону о порезу на додату вредност, комитент у обавези да комисионару изда рачун о извршеном промету, у истом пореском периоду у коме је издат и обрачун комисионе продаје. Уколико обрачун комисионе продаје садржи све прописане елементе из чл. 42. и 43. Закона о порезу на додату вредност, када на њега сагласност да комитент, такав обрачун представља рачун о насталом промету комисионих добара на основу кога се исказују потраживања и обавезе између комитента и комисионара.

Према презентованој документацији, Друштво је од комисионара „Partizan Tech“, д.о.о. Београд, „Vectura Trans“ д.о.о. Београд, „Falcon Strategic Solutions“ д.о.о. Београд и „Romax trade“ д.о.о. Београд, добијало у току године обрачуне извоза, који садрже фактуре комисионара иностраном купцу (код комисионара Romax trade“ д.о.о. Београд садрже и износе и датуме наплате), ЈЦИ, као и документацију о трошковима извоза (трошкови шпедиције, трошкови царине...), који заједно представљају веродостојне рачуноводствене исправе за књижење потраживања од комисионара, као и прихода од извоза посредством комисионара.

У поступку ревизије утврђено је да комисионари „Крупник“ д.о.о., Београд, „Тим“ д.о.о., Београд, и ЈП „Југоимпорт СДПР“ Београд, након извршене продаје комисионе робе нису достављали комитенту документ о обрачуну комисионе продаје са пратећом документацијом у вези са извршеном продајом (уговоре са купцем, фактуре комисионара према купцу, документацију у вези са наплатом, као и документацију о насталим трошковима у вези са комисионим послом: превоз, царина, осигурање и друго) а што су били дужни по члану 780. Закона о облигационим односима. Комисионари су као доказ о извршеној продаји комисионе робе, комитенту достављали Јединствену царинску исправу (ЈЦИ).

Друштво је од комисионара (извозника), који претходно нису доставили наведена извозна документа затражило потпуну документацију о извозу, као што су обрачуни извоза и фактуре комисионара према иностраним купцима, и исту по добијању доставило ревизорском тиму. Прегледом тако добијене документације утврђено је да су фактурисане цене производа од стране комисионара, ка иностраним купцима, идентичне ценама које су наведене у фактурама које је Друштво испоставило ка тим комисионарима, односно ценама назначеним у комисионим уговорима између Друштва и комисионара, осим код комисионара „Тим“ д.о.о., Београд.

На основу достављене царинске документације и фактура комисионара према иностраним купцима утврђено је да су приликом реализације комисионих уговора међани уговорени паритети испоруке (INCOTERMS 2010) осим по три комисиона уговора са ЈП „Југоимпорт СДПР“ Београд и уговору са „Romax trade“ доо, Београд, да су фактурисане цене производа од стране комисионара према купцима у иностранству идентичне ценама које су наведене у фактурама које је Друштво испоставило према тим комисионарима, односно ценама у комисионим уговорима између Друштва и комисионара, осим код продаје преко комисионара „Тим“ д.о.о., Београд, који је комисиону робу продавао по ценама већим у

односу на уговорене цене по комисионим уговорима. Поменуте измене уговорених услова су извршене без сагласности уговорних страна у писаном облику. Трошкове у вези са променом паритета испоруке није сносило Друштво.

Свим комисионарима Друштво је испостављало фактуре и отпремнице за испоручене производе. Фактуре садрже називе комисионе робе са количинама и уговорене цене из комисионих уговора, назначену валутну вредност у УСД, позив на закључени комисиони уговор, број отпремнице и паритет испоруке, као и назнаку да је промет ослобођен обрачуна пореза на додату вредност по члану 24. Закона о порезу на додату вредност.⁶

Имајући у виду претходно наведено, фактуре испостављене од стране Друштва према комисионарима, који нису достављали обрачуна комисионе продаје са пратећом документацијом у вези са реализацијом комисионог посла („Крупник“ д.о.о., Београд, “Гим“ д.о.о., Београд, и ЈП „Југоимпорт СДПР“ Београд), не представљају потпуне рачуноводствене исправе у смислу члана 8. Закона о рачуноводству на основу којих се књиже потраживања од комисионара за извршену комисиону продају, као и приходи Друштва од продаје производа посредством комисионара. Друштво је исказало приходе од продаје готових производа на иностраном тржишту преко поменутих комисионара у износу од 6.019.498 хиљада динара, на основу фактура издатих комисионарима које су засноване на количинама производа испоручених комисионару и ценама из комисионих уговора, а не на основу обрачуна комисионе продаје заснованог на стварним подацима и припадајућом документацијом у вези са обављеном комисионом продајом, које издају комисионари.

У поступку ревизије, на основу достављене документације (Уговора и анекса уговора закључених између Холдинг компаније „Крушик“ а.д., Ваљево у својству комитента, и предузећа „Гим“ д.о.о., Београд у својству комисионара, рачуна „Крушик“ а.д., Ваљево издатих комисионару, јединствених царинских исправа, рачуна комисионара „Гим“ д.о.о., Београд издатих купцу у иностранству) утврђено је да су приликом реализације комисионих уговора поред измене уговорених паритета испоруке, међана и уговорена продајна цена комисионе робе, без сагласности уговорних страна у писаном облику. Комисионар „Гим“ д.о.о., Београд је готове производе Холдинг компаније „Крушик“ а.д., Ваљево продавао по већој јединичној цени у односу на уговорене цене у комисионим уговорима по којима је „Крушик“ а.д., Ваљево издавало рачуне према комисионару.

Укупна фактурисана вредност производа у 2018. години, од стране Друштва према комисионару „Гим“ д.о.о. Београд износи 1.568.606 хиљада динара, а фактурисана вредност, истих тих производа, од стране комисионара „Гим“ д.о.о., Београд према иностраним купцима у 2018. години износи 2.617.799 хиљада динара. Комисионар „Гим“ д.о.о., Београд је фактурисао за 1.049.193 хиљаде динара (10.147.987,50 УСД) већу вредност производа иностраним купцима, него што је Друштво, исте те производе, у 2018. години, фактурисало поменутом комисионару.

Реализација извозних послова Друштва, посредством комисионара “Гим“ д.о.о., Београд, у 2017. години, вршена је на истоветан начин као и у 2018. години. Фактурисана вредност производа за 2017. годину, по фактурама извозника “Гим“ д.о.о. Београд, према иностраним купцима, већа је у односу на фактурисану вредност истих тих производа од стране „Крушик“ а.д., Ваљево према извознику “Гим“ д.о.о., Београд за 646.782 хиљада динара, односно 6.255.790,00 УСД.

Након извршене продаје, комисионар „Гим“ д.о.о., Београд није достављао обрачун комисионе продаје, а што је био у дужан по члану 780. Закона о облигационим односима.

⁶ („Службени гласник РС“, број 84/04, 86/04 - испр., 61/05, 113/17, 13/18 - усклађени дин. изн., 30/18)

У поступку ревизије, Друштво је комисионару „Гим“ д.о.о., Београд, издало књижно задужење од јуна 2019. године којим је задужило комисионара „Гим“ д.о.о. Београд за разлику између фактурисане вредности робе према купцу у иностранству и фактурисане вредности исте робе према комисионару, за све испоруке комисионе робе према комисионару у 2018. години у износу разлике од 10.147.987,50 УСД, у динарској противвредности 1.049.193 хиљада динара, по средњем курсу НБС на дан 31. децембра 2018. године, са прегледом задужења по фактурама и уговорима у прилогу. Такође, „Крушик“ а.д., Ваљево је доставило комисионару „Гим“ д.о.о. Београд и књижно задужење од октобра 2019. године којим је комисионар задужен за износ разлике између фактурисане вредности робе према купцу у иностранству и фактурисане вредности исте робе према комисионару за све испоруке комисионе робе у 2017. години у износу разлике од 6.255.790,00 УСД, у динарској противвредности 646.782 хиљада динара, по средњем курсу НБС на дан 31. децембра 2018. године. Књижна задужења од јуна 2019. године и од октобра 2019. године евидентирана су у пословним књигама Друштва у 2019. години, на терет рачуна потраживања од извозника, у корист нереспоређеног добитка ранијих година, налогом за књижење ОБ-116/2019 од 07.октобра 2019. године. Наведена књижна задужења издата су без претходно добијених обрачуна комисионе продаје од стране комисионара.

У даљем поступку ревизије, након издавања Нацрта извештаја, комисионар “Гим“ д.о.о., Београд, је доставио Друштву „Крушик“ ад, Ваљево обрачуна извоза од октобра 2019. године (који се односи на 2018. годину) и од октобра 2019. године (који се односи на 2017. годину) са прегледима реализације по комисионим уговорима и извозним фактурама и приложеном документацијом у вези са извршеним комисионим послом. Поменути обрачуни извоза садрже табеларне прегледе са следећим подацима: рачунима Друштва према комисионару, рачунима комисионара према купцу у иностранству као и укупне износе трошкова приликом реализације сваког појединачног извоза у 2018. и 2017. години. На достављене обрачуна извоза од стране комисионара Гим доо, Београд који се односе на 2017. годину и 2018. годину, својим потписом сагласност је дао генерални директор Друштва.

У прилогу обрачуна извоза који се односе на 2017. и 2018. годину, достављени су табеларни прегледи идентичне садржине као и прегледи наведени у самим обрачунима извоза као и табеларни прегледи по свакој продаји (извозу) који садрже, податке о извозној дозволи, податке о фактури комитента према комисионару и фактури комисионара према купцу у иностранству, као и преглед трошкова приликом сваке продаје (извоза) са припадајућом документацијом о трошковима и плаћању истих, у прилогу.

Фактурисане вредности са комисионаром “Гим“ д.о.о., Београд, трошкови у вези са извршењем комисионог посла и утврђене разлике, на основу наведених обрачуна извоза за 2018. и 2017. годину, дате су у следећем табеларном прегледу:

Табела број 59: Упоредни преглед фактурисане вредности комисионе робе од комитента „Крушик“ ад, Ваљево, комисионару „Гим“ д.о.о., Београд, и од комисионара купцима у иностранству са прегледом трошкова у 2018. и 2017. години

Вредност фактурисане комисионе робе са комисионаром „Гим“ д.о.о., Београд					Трошкови у вези са извршењем комисионог посла				Разлика	
Година	Фактурисана вредност у УСД према комисионару	Фактурисана на вредност комисионара према ино купцима у УСД	Разлика у УСД	Разлика у динарима на 31.12.2018	Авио превоз у УСД	Манипулативни трошкови (превоз, осигурање, царинење.) у УСД	Провизија посредника у иностранству у УСД	Укупни трошкови у УСД	Разлика у УСД	Разлика у РСД
									(4-9)	(10*средњи курс на 31.12.2018)
1	2	3	4 (3-2)	5	6	7	8	9 (6+7+8)	10	11
2018. година	15.682.012	25.830.000	10.147.988	1.049.193.322	4.771.421	100.174	5.329.834	10.201.429	-53.441	-5.525.554
2017. година	9.114.210	15.370.000	6.255.790	646.781.749	2.916.328	55.397	3.264.087	6.235.814	19.975	2.065.299
Укупно 2018 и 2017. година	24.796.222	41.200.000	16.403.778	1.695.975.071	7.687.749	155.571	8.593.921	16.437.244	-33.466	-3.346.255

Извор података: Обрачуни извоза за 2018. и 2017. годину са пратећом документацијом

Као што је претходно наведено, приликом реализације комисионих уговора са комисионаром „Гим“ д.о.о., Београд, измењен је паритет испоруке и промењене су уговорене продајне цене комисионе робе, без сагласности уговорних страна у писаном облику. Комисионар „Гим“ д.о.о., Београд, након извршене продаје комисионе робе, Друштву као комитенту није полагао рачун у вези са извршеним комисионим послом. Накнадно, Друштву су достављени збирни и појединачни табеларни прегледи са подацима о извршеној комисионој продаји у 2018. години са пратећом документацијом у вези са реализацијом комисионог посла, дана 27. новембра 2019. године, а за 2017. годину, дана 03. децембра 2019. године, на које је сагласност својим потписом дао генерални директор Друштва.

На основу прихваћеног обрачуна извоза за 2018. годину од стране генералног директора, „Крушик“ ад, Ваљево, је у пословним књигама за 2019. годину, налогом за књижење ОБ 135 од 25. новембра 2019. године у целости извршио сторнирање потраживања од комисионара „Гим“ д.о.о., Београд, по књижном задужењу од јуна 2019. године на износ од 1.049.143 хиљаде динара (10.147.987,50 УСД).

Такође, на основу прихваћеног обрачуна извоза за 2017. годину од стране генералног директора, „Крушик“ ад, Ваљево, је у пословним књигама за 2019. годину, налогом за књижење ОБ 138 од 29. новембра 2019. године у целости извршио сторнирање потраживања од комисионара „Гим“ д.о.о., Београд по књижном задужењу од октобра 2019. године на износ од 646.782 хиљаде динара (6.255.790,00 УСД).

Прегледом специфициране документације у достављеним табеларним прегледима по сваком извозу (продаји) у 2018. и 2017. години, која је приложена уз поменуте прегледе и која се односи на реализацију конкретне продаје (извоза) преко комисионара „Гим“ д.о.о., Београд, као и прегледом остале достављене документације утврђено је следеће:

- да укупно фактурисана вредност комитента према комисионару по основу продатих готових производа у 2018. години износи 15.682.012 УСД (у 2017. години 9.114.210 УСД). Да фактурисана вредност истих производа од комисионара према купцу у иностранству у 2018. години износи 25.830.000 УСД (у 2017. години 15.370.000 УСД);
- да су исказане услуге авио превоза у достављеним табеларним прегледима у укупном износу од 7.687.749 УСД, од чега се на 2018. годину односи 4.771.421 УСД, а на 2017. годину се односи 2.916.328 УСД, документоване фактурама организатора авио правоза. Прегледом пратеће документације у вези са авио превозом утврђено је да је организатор авио превоза, а пружаоци услуга авио превоза су друга правна лица, чије фактуре за услуге авио превоза нису достављене;
- да су исказане услуге превоза у земљи, осигурања комисионе робе и извозног царинења, у достављеним табеларним прегледима у укупном износу од 155.571 УСД, од чега се на 2018. годину односи 100.174 УСД, а на 2017. годину 55.397 УСД, документоване рачунима пружалаца наведених услуга у земљи;
- да су у достављеним табеларним прегледима исказане накнаде за посредовање у иностранству према посреднику у укупном износу од 8.593.921 УСД, од чега се на 2018. годину односи 5.329.834 УСД, а на 2017. годину 3.264.087 УСД. Накнаде за посредовање су предвиђене у два уговора о посредовању између налогодавца (комисионара) „Гим“ д.о.о., Београд и посредника који су закључени 20. новембра 2016. године и 18. августа 2017. године. Предмет уговора о посредовању је тражење и довођење купаца који ће преговарати са налогодавцем („Гим“ д.о.о., Београд) у вези закључења уговора о продаји робе из асортимана наменске индустрије Републике Србије. Уговорима о посредовању је предвиђено да ће

висина накнаде за посредовање зависити од посла до посла и прецизираће се анексима који ће бити саставни део поменутих уговора. У приложеној документацији нису достављени анекси уговора о посредовању којима се прецизира висина и начин утврђивања посредничке провизије за одређени посао. Као прилог уз табеларни преглед достављени су рачуни за посредничку провизију издати од стране посредника, на којима је наведено којим уговором о посредовању је предвиђена накнада за посредовање и на који уговор са купцем у иностранству се провизија односи. На рачунима су исказани износи посредничке провизије који се не могу довести у директну везу са износима исказаним у достављеним табеларним прегледима јер није документован начин на који је одређена висина ове провизије ни начин расподеле провизије по произвођачима оружја (комитентима у комисионом послу). Уговорима о комисионој продаји између „Крушик“ ад, Ваљево, као комитента и „Гим“ д.о.о., Београд као комисионара није предвиђена могућност да Гим доо, Београд закључује уговоре са посредницима у иностранству и да се накнаде по тим уговорима надокнађују из постигнуте купопродајне цене.

- у приложеној документацији достављен је уговор о преносу (асигнацији) од 1. фебруара 2019. године, којим комисионар „Гим“ д.о.о., Београд овлашћује купца у иностранству да изврши уплату уместо њега посреднику, износа од 6.687.302,05 УСД који представља обавезу „Гим“ д.о.о., Београд по основу издатих фактура од стране посредника. Плаћањем ино купца за износ од 6.687.302,05 УСД посреднику, ино купац ће у наведеном износу измирити своје обавезе према „Гим“ д.о.о., Београд, по основу издатих фактура, међу којима се налази и фактура која се односи на испоруку производа Друштва „Крушик“ ад Ваљево, у износу од 1.020.000,00 УСД. Генерални директор Друштва својим потписом је дана 25. октобра 2019. године дао сагласност на поднети обрачун извоза за 2018. годину и 28. октобра 2019. године, на поднети обрачун извоза за 2017. годину и тиме је дао сагласност на поднете трошкове комисионара који нису предвиђени закљученим комисионим уговорима а настали су у вези са реализацијом комисионе продаје (сагласност на обрачуне извоза). Комисионар је обавезе према посреднику измирио закључењем уговора о асигнацији дана 1. фебруара 2019. године, којим је користио потраживања од ино купца која према Закону о облигационим односима припадају комитенту, за плаћање својих обавеза према посреднику, без претходно прибављене сагласности комитента на фактурисане трошкове посредника.
- У достављеним обрачунима извоза о извршеном комисионом послу у 2018. и 2017. години, по једном комисионом уговору исказане су обавезе комисионара „Гим“ д.о.о., Београд према Друштву у укупном износу од 20.685 УСД, од чега се износ од 710 УСД односи на 2018. годину, а износ од 19.975 УСД на 2017. годину. Поменути износи представљају корист која припада комитенту услед реализације комисионог посла у 2018. и 2017. години под повољнијим условима у односу на услове из комисионог уговора. Друштво је исказало потраживања према комисионару „Гим“ доо, Београд, по овом основу у налозима за књижење ОБ-135 од 25. новембра 2019. године и ОБ-138 од 29. новембра 2019. године у укупном износу од 20.685 УСД односно у износу од 2.193 хиљаде динара. У истим обрачунима извоза по другим комисионим уговорима, исказани су трошкови реализације комисионог посла у већем износу у односу на постигнуту продајну цену према ино купцима за 54.154 УСД. Друштво и комисионар „Гим“ доо, Београд су закључили споразум дана 3. децембра 2019. године по коме комисионар не потражује износ трошкова изнад постигнуте продајне цене, док комитент не прихвата обавезу плаћања утврђене разлике у трошковима.

Налаз: Друштво је у финансијским извештајима за 2018. годину исказало приходе од продаје производа и услуга преко комисионара (Крупник“ д.о.о., Београд, “Тим“ д.о.о., Београд, и ЈП „Југоимпорт СДПР“ Београд), у износу од 6.019.498 хиљада динара на основу непотпуне документације о комисионој продаји у смислу члана 8. Закона о рачуноводству.

У време састављања финансијских извештаја за 2018. годину „Крушик“ а.д. Ваљево није имало обрачуне комисионе продаје са пратећом документацијом у вези са реализацијом комисионог посла (комисионари „Крупник“ д.о.о., Београд, “Тим“ д.о.о., Београд, и ЈП „Југоимпорт СДПР“ Београд), које је по члану 780. Закона о облигационим односима комисионар био дужан да достави, да би на основу њих комитент утврдио приходе по основу продатих производа у иностранству преко комисионара. Друштво је приходе од продаје производа у иностранству преко комисионара исказало на основу фактура издатих комисионарима које су засноване на количинама производа испоручених комисионарима и ценама из комисионих уговора, а не на основу обрачуна комисионе продаје заснованог на стварним подацима и припадајућом документацијом у вези са обављеним комисионим послом, које издају комисионари.

Ризик: Ако Друштво на основу непотпуне документације утврђује и у финансијским извештајима исказује потраживања и приходе по основу продаје производа преко комисионара, постоји ризик да Друштву нису пренете све користи од обављеног комисионог посла реализованог по повољнијим условима од услова предвиђених комисионим уговором.

Препорука број 14: Препоручује се Друштву да од комисионара захтева да достављају обрачуне комисионе продаје са припадајућом документацијом у вези са реализацијом комисионог посла (уговоре са купцем, фактуре комисионара према купцу, документацију у вези са наплатом, као и документацију о насталим трошковима у вези са комисионим послом превоз, царина, осигурање, провизије и друго), на основу којих се утврђују права и обавезе између комитента и комисионара и исказују међусобна потраживања по обављеном комисионом послу.

3.4.3. Други пословни приходи

Други пословни приходи исказани су у износу 57 хиљада динара и односе се на приходе од закупна станова.

3.4.4. Пословни расходи

Пословни расходи за 2018. годину износе 10.538.637 хиљада динара.

Табела број 60: Аналитички приказ структуре пословних расхода

-у хиљадама динара-

Назив	2018. година	2017. година
Набавна вредност продате робе	2.952	103.277
Приходи од активирања учинака и робе	(45.023)	(42.797)
Повећање вредности залиха недовршених и готових	(227.689)	(331.589)
Трошкови материјала	6.486.528	5.696.995
Трошкови горива и енергије	183.845	183.152
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични	3.322.218	2.602.323
Трошкови производних услуга	374.154	395.825
Трошкови амортизације	95.932	81.531
Трошкови дугорочних резервисања	4.166	8.194
Нематеријални трошкови	341.554	434.960
Укупно	10.538.637	9.131.871

Набавна вредност продате робе у износу од 2.952 хиљаде динара у целости се односи на робу продату у малопродајном објекту „Киоск угоститељство“, у кругу ХК „Кушик“ ад, Ваљево.

Приходи од активирања учинака у износу од 45.023 хиљаде динара односе се на произведене специјалне алате и контролнике, а који се користе за сопствене потребе у производним процесима.

Промене вредности залиха учинака износе 227.689 хиљада динара.

Табела број 61: Промене вредности залиха учинака

-у хиљадама динара-

Назив	2018. година	2017. година
Повећање вредности залиха учинака	401.676	331.589
Смањење вредности залиха учинака	(173.987)	-
Укупно:	227.689	331.589

Табела број 62: Кретање промене вредности залиха учинака

-у хиљадама динара-

Назив	Повећање вредности залиха учинака	Смањење вредности залиха учинака	Укупно
Недовршена производња	401.676		401.676
Готови производи		(173.987)	(173.987)
Укупно	401.676	(173.987)	227.689

Промена вредности залиха учинака утврђена је као разлика између почетне и крајње вредности залиха недовршене производње и готових производа. (Напомена број: 3.3.4).

Трошкови материјала

Табела број 63: Структура трошкова материјала

Назив	-у хиљадама динара-	
	2018. година	2017. година
Трошкови материјала за израду	6.283.542	5.429.746
Трошкови осталог материјала	202.986	267.249
Укупно	6.486.528	5.696.995

Трошкови материјала за израду исказани су у износу 6.283.542 хиљада динара, а односе се у највећем делу на трошкове експлозивног материјала у износу од 3.078.040 хиљада динара, трошкове полупоризвода из кооперације у износу од 1.265.892 хиљаде динара, трошкове амбалаже у износу од 716.378 хиљада динара, трошкове гуме, коже и текстила у износу од 724.049 хиљада динара, трошкове материјала црне и обојене металургије у износу од 409.375 хиљада динара и трошкове хемијских производа у износу од 89.126 хиљада динара.

Трошкови осталог материјала (режијски и помоћни) исказани су у износу 202.986 хиљада динара, односе на трошкове једнократног отписа алата и инвентара у износу од 72.934 хиљаде динара, трошкове помоћног материјала и инвентара у износу од 40.897 хиљада динара, трошкове резервних делова у износу од 18.445 хиљада динара, трошкове воде у износу од 45.927 хиљада динара, трошкове канцеларијског материјала у износу од 5.424 хиљаде динара, трошкове потрошног материјала у износу од 15.712 хиљада динара и трошкове гума и хтз опреме у износу од 3.647 хиљада динара.

Налаз: Вредност излаза залиха материјала у помоћним књигама залиха материјала, према структури залиха, није идентична исказаном трошку материјала у финансијском књиговодству. Структура трошкова основног материјала обухвата утрошене резервне делове, трошкове једнократног отписа алата и инвентара и утрошак воде, које је Друштво требало да евидентира на рачуну трошкова резервних делова, рачуну трошкова једнократног отписа алата и инвентара и трошкове воде на рачуну осталих услуга.

Због наведеног, трошкови материјала, у пословним књигама, нису приказани по врстама трошкова, како је прописано чланом 40. и 43. Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

Ризик: Евидентирање трошкова материјала на начин да исти нису приказани према врстама трошкова, проузрокује ризик од отежаног праћења трошкова материјала у Друштву.

Препорука број 15: Препоручује се Друштву да усклади излаз залиха резервних делова и залиха алата и инвентара са одговарајућим трошковима резервних делова и трошкова једнократног отписа алата и инвентара, као и да трошкове воде евидентира у складу са Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

Набавка и утрошак материјала

Набавка материјала, регулисана је ИСО процедурама: КВ-81.21.014 – Општа процедура за процес набавке, КВ-81.21.015 - Општа процедура за избор и оцену испоручиоца, КВ-81.30.017 - Упутство о набавци, КВ-81.21.023 – Општа процедура за складиштење, чување, издавање и манипулацију у складишном простору, КВ-81.21.017 - Општа процедура за узимање материјала – делова и подклопова у процес на ризик, КВ-81.21.019 - Општа процедура за поврат у магацин материјала, алата и делова након завршетка производње и уградње, КВ-81.21.034 - Општа процедура за праћење трошкова по местима и носиоцима трошкова, КВ-81.30.009 – Упутство о радном налогу, КВ-81.30.007 – Упутство о пословању са специјалним алатом.

Набавку материјала врши Служба набавке, на основу појединачних захтева од стране служби унутар Друштва. Издавање материјала из магацина врши се свакодневно на основу документа „Требовање“, у који магационер уписује издату количину и шифру материјала, а потписује га магационер, лице које прима материјал, и овлашћено лице Сектора.

У материјалном књиговодству на основу требовања, врши се раздужење магацина по просечној цени која је програмски дефинисана. У материјалном књиговодству се формирају финансијски налози на основу дневно обрађених требовања.

Трошкови горива и енергије

Табела број 64: Структура трошкова горива и енергије

Назив	-у хиљадама динара-	
	2018. година	2017. година
Трошкови електричне енергије	82.377	76.733
Трошкови топлотне енергије	58.190	59.533
Трошкови горива и мазива	42.724	46.042
Трошкови осталих горива	554	844
Укупно	183.845	183.152

Трошкови топлотне енергије у износу 58.190 хиљада динара обухватају трошкове мазута по рачунима добављача „НИС“ а.д. ГАЗПРОМ НЕФТ, Нови Сад, у износу од 43.629 хиљада динара, трошкове угља у укупном износу од 14.561 хиљаду динара по рачунима добављача ЈП „Електропривреда Србија“, Огранак РБ Колубара Лазаревац и по рачунима добављача „Рудник“ Ковин, а који се користе у споственој котларници.

Трошкови горива и мазива у износу 42.724 хиљаде динара обухватају трошкове горива у укупном износу од 16.428 хиљада динара, од чега трошкови горива за путничка и теретна возила износе 12.254 хиљаде динара, а трошкови горива за унутрашњи транспорт (трактори, виљушкари, карете) 4.174 хиљаде динара, по рачунима добављача „НИС“ а.д. ГАЗПРОМ НЕФТ Нови Сад.

Комисија формирана од три члана, утврдила је нормативе потрошње горива за сва возила које користи Друштво од 2009. године.

Преостали део у износу од 26.296 хиљада динара се односи на трошкове уља и мазива по рачунима добављача „Фабрика Мазива ФАМ“ а.д., Крушевац и других добављача.

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи, исказани су у износу од 3.322.218 хиљада динара за 2018. годину.

Табела број 65: Структура трошкова зарада, накнаде зарада и осталих личних расхода

Назив	-у хиљадама динарима-	
	2018. година	2017. година
Трошкови зарада и накнада зарада (брutto)	2.607.967	2.040.775
Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	516.504	401.504
Трошкови накнада по уговору о делу	14.399	13.608
Трошкови накнаде по ауторским уговорим	0	820
Трошкови накнаде физичким лицима по основу осталих уговора	112	38
Трошкови накнаде члановима управног и надзорног одбора	3.021	3.437
Остали лични расходи и накнаде	180.215	142.141

Укупно	3.322.218	2.602.323
---------------	------------------	------------------

Друштво је у 2018. години имало просечно 3.056 запослена лица. На дан 31. децембра 2017. године Друштво је имало 2.874 запослена и то 1.127 на неодређено и 1.747 на одређено време, а на дан 31. децембра 2018. године је имало 3.232 запослених и то 1.106 на неодређено и 2.126 на одређено време.

У току 2018. године за 75 запослених је престао радни однос, а 434 лица су засновала радни однос у Друштву. Заснивање радног односу у току 2018. године у Друштву извршено је у складу са решењима издатим од стране Комисије за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава.

Друштво је по основу броја запослених, а у складу са Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом, на дан 31. децембар 2018. године, имало обавезу да има запослено 65 особа са инвалидитетом, а у друштвум је, на поменути дан било запослено 62 особе са инвалидитетом. Друштво је, у складу са поменутиим законом, у току године вршило уплате за недостајући број запослених са инвалидитетом.

Трошкови зарада и накнада зарада

Трошкови зарада и накнада зарада за 2018. годину, исказани су у пословним књигама Друштва у износу од 2.607.967 хиљада динара.

Табела број 66: Структура трошкова зарада и накнаде зарада

- у хиљадама динара -

Назив	2018. година
Основна зарада за време проведено на раду	1.051.309
Накнада трошкова за исхрану у току рада	312.770
Накнада трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора	297.070
Накнада зараде за време годишњег одмора	250.686
Увећана зарада за минули рад	144.950
Увећана зарада за отежане услове рада	194.077
Увећање зараде за рад викендом	76.544
Увећање зараде за рад ноћу	75.703
Накнада зараде на дан државног празника	74.782
Накнаде зарада за боловање	66.204
Плаћено одсуство	22.030
Накнада до минималне зараде	17.161
Увећање зараде за продужен рад	3.895
Увећање зараде за ноћни рад викендом	3.115
Увећање зараде за рад на дан празника	2.660
Остала примања	15.010
Укупно	2.607.967

Основна цена рада

Основна цена рада у Друштву, за време проведено на раду, у току 2018. године, износила је за месец јануар и фебруар, 115 динара бруто по радном часу и била је одређена анексом број 20/01-123 Колективног уговора код послодавца из 2015. године, а од месеца марта до краја године износила је 130 динара бруто по радном часу и била је одређена анексом број 20/01-41/01 Колективног уговора код послодавца, из 2018. године.

Обрачун зарада, накнада зарада и осталих личних примања запослених, у току 2018. године вршио се, у периоду јануар - фебруар, на основу Колективног уговора код послодавца Холдинг

корпорације „Крушик“ а.д. Ваљево, од 29. јануара 2015. године, а од месеца марта до краја поменуто године на основу Колективног уговора код послодавца Холдинг корпорације „Крушик“ а.д. Ваљево, од 30. јануара 2018. године и Правилника о систематизацији и организацији послова број 10/01-44 из 2015. године.

Друштво је за период од јануара до новембра 2018. године вршило умањење основице за обрачун и исплату плата у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава. За месец децембар основица за обрачун и исплату плата није умањена за 10 него за 5 процената, што је у супротности са чланом 5. став 1. поменутог закона. (Напомена број 3.3.19. Обавезе за умањење зарада)

Трошкови накнада по уговору о делу

Трошкови накнада по уговору о делу за 2018. годину исказани су у пословним књигама Друштва у износу од 14.399 хиљада динара. Поменути уговори закључени су са 16 лица, а појединачни трошкови накнада према наведеним лицима, у току 2018. године, су у распону од 375 до 1.872 хиљада динара.

Трошкови накнаде члановима управног и надзорног одбора

Трошкови накнаде члановима Управног и Надзорног одбора за 2018. годину исказани су у пословним књигама Друштва у износу од 3.021 хиљаду динара. Накнада члановима Надзорног одбора обрачуната је у складу са закључком Владе Републике Србије 05 Број 121-1654/2017, али исту, у току 2018. године, Друштво није умањивало у складу са чланом 6. став 1 Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава.

Остали лични расходи и накнаде

Трошкови осталих личних расхода и накнада за 2018. годину исказани су у пословним књигама Друштва у износу од 180.215 хиљада динара.

Табела број 67: Структура осталих личних расхода и накнада

- у хиљадама динара -

Назив	2018. година
Накнада трошкова за превоз	110.035
Остале накнаде запосленима	37.035
Накнаде за путне трошкове у иностранству	9.897
Накнаде трошкова за службени пут	7.563
Јубиларне награде	5.980
Накнаде трошкова за службени пут – дневнице у иностранству	3.858
Помоћ запосленима	3.060
Стипендије	1.255
Остали расходи	1.532
Укупно	180.215

Остале накнаде запосленима у износу од 37.035 хиљада динара, највећим делом, у износу од 29.030 хиљада динара, односе се на једнократну новчану исплату свим запосленима у појединачном нето износу од 10 хиљада динара. Одлуку број 21/10-131 о исплати поменутог износа свим запосленима донео је генерални директор, а на основу сагласности Надзорног одбора, који је одобрио поменуто исплате у виду бонуса свим запосленима у Друштву.

Трошкови производних услуга

Трошкови производних услуга за 2018. годину исказани су у износу од 374.154 хиљада динара.

Табела број 68: Структура трошкови производних услуга

у хиљадама динара-

Назив	2018. година	2017. година
Услуге на изради учинака	9.537	34.002
Трошкови транспортних услуга	12.006	47.366
Трошкови услуга одржавања	11.191	23.345
Трошкови закупнина	2.685	2.662
Трошкови сајмова	12	0
Трошкови рекламе и пропаганде	3.319	2.934
Трошкови истраживања	0	5.186
Трошкови осталих услуга	335.404	280.330
Укупно	374.154	395.825

Трошкови транспортних услуга у 2018. години исказани су у износу од 12.006 хиљада динара, и чине их:

Табела број 69: Структура трошкова транспортних услуга

-у хиљадама динара-

Назив	2018. година
Трошкови услуга превоза у земљи	888
Трошкови услуга превоза у иностранству	1.403
Трошкови поштанских услуга	4.146
Други трошкови транспортних услуга	5.569
Укупно:	12.006

Други трошкови транспортних услуга у износу од 5.569 хиљада динара највећим делом се односе на услуге транспорта, премештање ЦНЦ машина, рад багера на ископу, чишћењу и услуге утовара.

Трошкови услуга одржавања у износу 11.191 хиљаду динара у највећем делу односе се на услуге поправки пумпи за грејање и услуге демонтаже челичног димњака по рачунима више добављача.

Трошкови осталих услуга исказани су у износу од 335.404 хиљада динара у највећем делу односе се на трошкове комисионе провизије по рачунима комисионара – извозника: „Vectura Trans“ доо, Београд, „Falcon strategic solutions“ доо, Београд, „Partizan Tech“ доо, Београд, „Крупник“ доо, Београд, „Гим“ доо, Београд, ЈП „Југоимпорт-СДПР“, Београд и други у износу од 324.762 хиљаде динара, трошкове комуналних услуга у износу од 2.611 хиљада динара и трошкове за услуге заштите на раду у износу од 2.730 хиљада динара.

Трошкови амортизације

Трошкови амортизације исказани су у износу 95.932 хиљада динара, а чине их амортизација нематеријалне имовине у износу 3.194 хиљада динара, грађевинских објеката у износу 46.727 хиљада динара и трошкови амортизације постројења и опреме у износу 46.009 хиљада динара.

Трошкови дугорочних резервисања

Трошкови дугорочних резервисања исказани су у износу 4.166 хиљада динара и у целости се односе на дугорочна резервисања по основу отпремнина.

Нематеријални трошкови

Нематеријални трошкови исказани су за 2018. годину у износу од 341.554 хиљаде динара.

Табела број 70: Структура нематеријалних трошкова

-у хиљадама динара-

Назив	2018. година	2017. година
Трошкови непроизводних услуга	178.516	315.705
Трошкови репрезентације	3.260	3.475
Трошкови осигурања	9.854	9.032
Трошкови платног промета	7.171	9.269
Трошкови чланарина	2.211	2.450
Трошкови пореза	41.918	22.960
Остали нематеријални трошкови	98.624	72.069
Укупно	341.554	434.960

Трошкови непроизводних услуга

Трошкови непроизводних услуга у 2018. години исказани су у износу од 178.516 хиљада динара, а чине их:

Табела број 71: Структура трошкова непроизводних услуга

-у хиљадама динара-

Назив	2018. година
Трошкови ревизије	616
Трошкови здравствених услуга	3.381
Трошкови саветовања и друге интелектуалне услуге	157.415
Трошкови стручних часописа и литературе	916
Трошкови стручног усавршавања запослених	913
Трошкови семинара	1.331
Трошкови измене програма	504
Остали трошкови непроизводних услуга	13.440
Укупно:	178.516

Трошкови саветовања и друге интелектуалне услуге у износу од 157.415 хиљада динара у највећем делу у вредности од 151.286 хиљада динара, односе се на извршене услуге по рачуну добављача „Југоимпорт СДПР“ Ј.П., Београд, у складу са закљученим уговором.

Остали трошкови непроизводних услуга у износу од 13.440 хиљада динара, у највећем делу се односе на услуге по пројекту „Увођења новог поступка обраде индустријске воде и обезбеђење воде за пиће у оквиру система ХК „Крушик““ пружене од стране „Крушик – Истраживачко развојни центар“ д.о.о., Ваљево у износу од 6.103 хиљаде динара.

Трошкови здравствених услуга у износу од 3.381 хиљада динара у највећем делу се односе на здравствене услуге претходних и периодичних лекарских прегледа запослених на радним местима са повећаним ризиком, по рачунима добављача „Дом здравља Ваљево“ Ваљево.

Трошкови репрезентације исказани су у износу од 3.260 хиљада динара и односе се на трошкове угоститељских услуга у износу од 2.635 хиљада динара и трошкове промотивног материјала у износу од 528 хиљада динара. Друштво поседује Правилник о репрезентацији број 22 из 2012. године.

Трошкови осигурања исказани су у износу од 9.854 и односе се на трошкове осигурања грађевинских објеката у износу 5.840 хиљада динара, трошкове осигурања опреме у износу од 1.453 хиљада динара, трошкове осигурања запослених (колективно осигурање) у износу од 1.416 хиљада динара и друге трошкове осигурања у износу од 1.145 хиљада динара, а по закљученим уговорима са „Wiener Städtische osiguranje“ а.д.о. Београд, „Дунав осигурање“ а.д.о., Београд и „ДДОР“ а.д.о., Нови Сад.

Трошкови пореза

Табела број 72: Структура трошкова пореза

Назив	2018. година
Порез ма имовину	8.666
Накнада за унапређење и заштиту животне средине	5.786
Комунална такса за истицање фирме	239
Накнада за коришћење водог земљишта	108
Порез на употребу оружја	42
Други трошкови пореза	24.597
Порез на превоз на радно место и са радног места	2.415
Порез на пренос апсолутних права	65
Укупно	41.918

-у хиљадама динара-

Други трошкови пореза у износу од 24.597 хиљада динара, у највећем делу се односе на обрачунате порезе и доприносе по основу исплате награде за рад свим запосленима за успешну пословну 2017. годину, а на основу члана 86. Статута ХК „Крушик“ ад, Ваљево, Одлуке Надзорног одбора број 16 од 28. фебруара 2018. године и Одлуке Генералног диркетора број 20/01-131 од 26. фебруара 2018. године, у износу од 19.788 хиљада динара и на обрачунате порезе и доприносе за исплату накнаде женама за 8. март, у износу од 2.062 хиљаде динара.

Трошкови пореза на превоз на радно место и са радног места у износу од 2.415 хиљада динара односе на обрачуант порез на исплату трошкова превоза радника изнад неопрезивог износа.

Налаз: У поступку ревизије је утврђено да Друштво у структури трошкова пореза обухватило је порезе и доприносе у износу од 21.850 хиљада динара, на обрачуанте награде запосленима и исплату накнаде женама за 8. март, које је Друштво требало да евидентира на рачуну трошка-остали лични расходи и накнаде, као и обрачунати порез на превоз на радно место и са радног места изнад неопорезивог износа у износу од 2.415 хиљада динара.

На тај начин остали лични расходи и наканде, у пословним књигама, нису приказани у складу са датом врстом трошкова, како је прописано чланом 41. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

Ризик: Евидентирање трошкова пореза и доприноса који нису у складу са прописаним врстама трошкова, проузрокује ризик од потцењених трошкова осталих личних примања и накнада у пословним књигама Друштва.

Препорука број 16: Препоручује се Друштву да трошкове пореза и доприноса обрачунате по основу исплата осталих личних расхода и накнада, евидентира у складу са Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

Остали нематеријални трошкови исказани су у износу од 98.624, а чине их:

Табела број 73: Структура осталих нематеријалних трошкова

-у хиљадама динара-

Назив	2018. година
Судски трошкови	599
Судске таксе	1.700
Административне таксе	1.720
Трошкови умањења зарада	90.379
Други нематеријални трошкови	4.226
Укупно	98.624

Трошкови умањења зарада исказани су у износу 90.379 хиљада динара и односе се на уплате средстава у корист буџета Републике Србије по основу Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава. Друштво је извршило уплату поменутог износа, у корист буџета Републике Србије. (Напомена број: 3.3.19. Остале краткорочне обавезе)

3.4.5. Финансијски приходи

Табела број 74: Структура финансијских прихода

- у хиљадама динара-

Назив	2018. година	2017. година
Финансијски приходи од зависних правних лица	536	551
Финансијски приходи од осталих повезаних правних	1.095	5.131
Приходи од камата	430	418
Позитивне крусне разлике	25.808	19.474
Приходи по основу ефеката валутне клаузуле	22.830	43.274
Остали финансијски приходи	67	53
Укупно:	50.766	68.901

Финансијски приходи од зависних лица у износу од 536 хиљада динара, настали су по основу обрачуна камата по Уговору о позајмици закљученим са Крушик-Истраживачко развојни центар доо, Ваљево.

Финансијски приходи од осталих повезаних правних лица у износу од 1.095 хиљада динара, односе се на приходе по основу ефеката валутне клаузуле, настале приликом плаћања обавеза добављачу „Ковачки центар“ доо, Ваљево, уговорених са валутном клаузулом.

Приходи од камата у износу од 430 хиљада динара односе се у највећем износу на отпис затезних камата по основу плаћања обавеза пореза на имовину на 60 месечених рата по решењу Градске управе града Ваљева број 06/І-433-2/1580/15/2015 од 28. априла 2015. године.

Позитивне курсне разлике у износу од 25.808 хиљада динара, настале су по основу прерачуна обавеза и потраживања у инострану валути и свођења на средњи курс Народне банке Србије на дан 31. децембра 2018. године.

Приходи по основу ефеката валутне клаузуле износе 22.830 хиљада динара односе се на уговорену заштиту од ризика промене курса домаће валуте.

3.4.6. Финансијски расходи

Табела број 75: Структура финансијских расхода

-у хиљадама динара-		
Назив	2018. година	2017. година
Финансијски расходи са осталим повезаним правним лицима	6.805	387
Расходи камата	60.332	52.161
Негативне курсне разлике	66.877	124.981
Расходи по основу ефеката валутне клаузуле	47.346	50.909
Остали финансијски расходи	1.084	-
Укупно	182.444	228.438

Финансијски расходи од осталих повезаних правних лица у износу од 6.805 хиљада динара, односе се на расходе по основу ефеката валутне клаузуле, настале приликом плаћања обавеза добављачу „Ковачки центар“ доо, Ваљево, уговорених са валутном клаузулом.

Расходи камата у износу од 60.332 хиљаде динара односе се на камате по кредитима добијених од банака у земљи.

Негативне курсне разлике у износу од 66.877 хиљада динара настале су по основу прерачуна обавеза и потраживања у инострану валути и свођења на средњи курс Народне Банке Србије на дан 31.децембра 2018. године.

Расходи по основу ефеката валутне клаузуле у износу од 47.346 хиљада динара односе се на уговорену заштиту од ризика услед промене курса.

Остали финансијски расходи у износу од 1.084 хиљаде динара, односе се на обрачун накнаде по гаранцији Српске банке ад, Београд издатој у корист купца у иностранству за повраћај аванса.

Ефекти усклађивања вредности имовине

Приходи од усклађивања вредности потраживања од купаца исказани су у износу од 3.150 хиљада динара а односе се на приходе по основу наплаћених, отписаних потраживања од купаца и отписаних датих аванса.

Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха

Табела број 76: Структура расхода од усклађивања вредности имовине која се исказује по фер вредности

у хиљадама динара-	
Назив	2018. година
Расходи по основу обезвређења потраживања од купаца	15.598
Расходи по основу обезвређења краткорочних финансијских пласмана	600
Укупно:	16.198

Расходе по основу обезвређења потраживања од купаца исказани су у укупном износу од 15.598 хиљада динара, а обухватају индиректан отпис ненаплаћених потраживања од купаца у земљи у износу од 777 хиљада динара и индиректан отпис ненаплаћених потраживања од купаца у иностранству у износу од 14.821 хиљада динара.

Расходе по основу обезвређења краткорочних финансијских пласмана у износу од 600 хиљада динара односе на индиректан отпис датих, а нефактурисаних аванса у износу од 336 хиљада динара и индиректан отпис краткорочних финансијских пласмана по основу неплаћених одобрених стамбених кредита у износу од 264 хиљада динара.

3.4.7. Остали приходи

Табела број 77: Структура осталих прихода

Назив	- у хиљадама динара-	
	2018. година	2017. година
Приходи од укидања дугорочних резервисања	3	-
Приходи од ризика-ефекти уговорене заштите	10	40
Приходи од продаје материјала	135	1.015
Приходи од наплаћених отписаних потраживања	625	1.369
Остали непоменути приходи	3.251	4.181
Приходи од смањења обавеза	121.472	-
Укупно	125.496	6.605

Остали непоменути приходи исказани у износу од 3.251 хиљада динара, односе се највећим делом на откуп друштвених станова.

Приходи од смањења обавеза исказани у износу од 121.472 хиљаде динара односе се на приходе од отписа обавеза из купопродајног односа у вези испоруке електричне енергије са Јавним предузећем „Електропривреда Србије“, технички центар Краљево, на основу судске пресуде ПЖ 2631/17 из 2018. године.

3.4.8. Остали расходи

Остали расходи исказани су у износу од 61.034 хиљаде динара, а чине их:

Табела број 78: Остали расходи

Назив	-у хиљадама динара-	
	2018. година	2017. година
Расходи по основу расходовања залиха материјала и	19.579	2.582
Остали непоменути расходи	41.455	38.747
Укупно:	61.034	41.329

Расходи по основу расходовања залиха материјала и робе у износу од 19.579 односе се на расход залиха материјала по годишњем попису на дан 31. децембра 2018. године, а који је приказан у Извештају пописне комисије у износу од 19.464 хиљаде динара са обрачуантим порезом на додату вредност и расход по основу обезвређења трговачке робе у току 2018. године у трафици „Угоститељство“ у износу од 115 хиљада динара.

Остали непоменути расходи исказани су у пословним књигама Друштва у износу од 41.455 хиљада динара, а односе се на следеће:

Табела број 79: Остали непоменути расходи

Назив	2018. година
Трошкови спорова	3.097
Уговорене казне и пенали	944
Издаци за хуманитарне, спортске, културне и верске намене	37.414
Укупно	41.455

Издаци за хуманитарне, културне, спортске и верске намене исплаћени су у износу од 37.414 хиљаде динара, на основу члана 67. Статута, одлуке Надзорног одбора и одлуке генералног директора ХК „Крушик“ ад, Ваљево, а односе се у највећем делу на донирање медицинске опреме Општој болници, Ваљево у износу од 20.504 хиљаде динара, издатке за спортска удружења у износу од 6.705 хиљада динара, издатке за културне манифестације у износу од 2.897 хиљада динара, издатак за обнову храма Покорва Свете Богородице у износу од 2.000 хиљаде динара и издатке за културно уметничка друштва у износу од 1.045 хиљада динара.

3.4.9. Нето добитак/губитак пословања које се обуставља, ефекти промене рачуноводствене политике и исправка грешака из ранијих периода

Табела број 80: Нето добитак/губитак пословања

Назив	2018. година	2017. година
Нето добитак пословања које се обуставља, ефекти промене рачуноводствене политике и исправка грешака из ранијих периода	69	282
Нето губитак пословања које се обуставља, ефекти промене рачуноводствене политике и исправка грешака из ранијих периода	(44.356)	(2.307)
Нето губитак	(44.287)	(2.025)

Друштво је исказало у пословним књигама за 2018. годину губитак по основу исправке грешака из ранијих година које нису материјално значајне у износу 44.287 хиљада динара, а које се односе на обрачунате затезне камате на неплаћене обавезе за порез на имовину и друге наканде у износу од 24.999 хиљада динара, наканде за коришћење вода, таксе и друге накнаде по основу записника Пореске управе града Ваљево у износу од 17.551 хиљада динара, нематеријалне трошкове у износу од 1.401 хиљаду динара и производне услуге у износу од 406 хиљада динара.

3.4.10. Нето добитак / губитак

Порески расход периода

Усклађивање рачуноводственог добитка пре опорезивања и текућег пореза према пореском билансу (ПБ) и утврђивање пореског расхода периода у пореској пријави (ПДП) је приказано у следећем прегледу:

Табела број 81: Усклађивање рачуноводственог добитка пре опорезивања и текућег пореза према пореском билансу

- у хиљадама динара-

Назив	2018. година	2017. година
Добитак пре опорезивања	542.762	956.089
Губитак пре опорезивања		
Расходи који се не признају у пореском билансу	41.509	67.277
Исплаћене отпремнине за које је резервисање извршено у претходном обрачунском периоду	(351)	14.517
Амортизација заснована на рачуноводственим прописима	95.931	81.531
Амортизација заснована на пореским прописима	(127.882)	(133.438)
Порези и доприноси, који нису плаћени у пореском периоду, а по основу којих је у пословним књигама исказан расход	12.677	4.664
Порези и доприноси, који нису биле плаћени у претходном пореском периоду у коме је по том основу био исказан расход		(4.819)
Расход по основу обезвређења имовине		2.811
Приход по основу дивиденди и удела у добити од другог резидентног обвезника		(53)
<i>Збир кон. корекција по основу трансакција са повезаним лицима утврђен у закључку документације о трансферним ценама</i>	13	28
Опорезива добит	564.592	988.607
Износ губитка по пореском билансу претходних година	62.496	988.607
Остатак добити	502.096	0
Порез на добит обрачунат по стопи од 15% за 2018.годину - порески расход периода	75.314	0

Порески расход периода

Налаз: Друштво је у билансу успеха за 2018. годину, исказало порески расход периода у износу од 81.414 хиљада динара, на износ 15% добити пре опорезивања у износу од 542.762 хиљаде динара и нето добитак у износу од 461.348 хиљада динара. Порески расход периода је исказан у поменутом износу пре састављања пореског биланса за 2018. годину.

По усвајању финансијског извештаја за 2018. годину, Друштво је сачинило порески биланс према коме је опорезива добит 502.096 хиљада динара, на коју је обрачунат порез на добит у износу од 75.314 хиљада динара. Због наведеног у финансијским извештајима за 2018. годину поцењен је нераспоређени добитак, а прецењене обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине за 6.100 хиљада динара.

Друштво је након израде Пореског биланса, извршило корекцију почетног стања одговарајућих рачуна у пословним књигама за 2019. годину налогом за књижење ОБ-84 од 22.07.2019. године.

Ризик: Исказивањем пореског расхода пре сачињавања пореског биланса постоји ризик од нетачног исказивања финансијског резултата и обавеза за порез на добит у финансијским извештајима.

Препорука број 17: Препоручује се Друштву да порески расход периода утврђује у пореском билансу, пре сачињавања и усвајања финансијских извештаја, у складу са Законом о порезу на добит правних лица.

Нето добитак периода

Табела број 82: Приказ оствареног нето добитка

- у хиљадама динара-

Назив	2018. година	2017. година
Добитак из редовног пословања пре опорезивања	542.762	956.089
Порески расходи периода	81.414	
Одложени порески расходи/приходи периода	-	
Нето добитак	461.348	956.089

Одложени порези

Друштво у билансу стања на дан 31. децембра 2018. године, нити у ранијим годинама нема исказане одложена пореска средства, односно одложене пореске обавезе, нити у билансу успеха за 2018. годину исказује одложене пореске расходе периода, односно одложене пореске приходе периода.

Књиговодствена вредност сталних средстава, која подлежу обрачуну амортизацији на дан 31. децембра 2018. године износи 1.491.496 хиљада динара, а њихова пореска неотписана вредност износи 1.158.535 хиљада динара. Због ове привремене разлике настају одложене пореске обавезе.

Налаз: Друштво је на основу законом утврђених критеријума за разврставање, разврстано у велика правна лица и дужан је да у складу са Законом о рачуноводству примењује пуне Међународне рачуноводствене стандарде и Међународне стандарде финансијског извештавања. Према МРС 12 Порез на добитак, Друштво треба да призна:

- одложене пореске обавезу за све привремене разлике за које се очекује да ће повећати опорезиви добитак у будућности;
- одложена пореска средства за све привремене разлике за које се очекује да ће умањити опорезиви добитак у будућности;
- одложена пореска средства за пренете неискоришћене пореске губитке и неискоришћени порески кредит.

Према подацима исказаним у финансијским извештајима и пореском билансу за 2018. годину утврђено је да привремена разлика између неотписане вредност средстава у финансијским извештајима и неотписане вредности средстава према пореским прописима, износи 332.961 хиљада динара. На основу ове разлике настају одложене пореске обавезе, које Друштво није утврдило у висини од 49.944 хиљаде динара.

Такође, Друштво није утврдило ни одложена пореска средства у износ од 11.232 хиљаде динара, од чега се на резервисања за отпремнине односи износ од 9.330 хиљада динара и резервисања расхода на име јавних прихода у износу од 1.902 хиљада динара.

Пребијањем одложених пореских обавеза у износу од 49.944 хиљаде динара и одложених пореских средстава у износу од 11.232 хиљаде динара, на одложеним пореским обавезама остаје износ од 38.712 хиљада динара. На овај начин, у билансу стања мање су исказане одложене пореске обавезе, као и одложени порески расходи у износу од 38.712 хиљаде динара у билансу успеха.

Ризик: Чињеница да Друштво није вршило признавање одложених пореских средстава и одложених пореских обавеза, у складу са МРС 12 Порез на добитак, повећава ризик да

финансијски извештаји не приказују објективно финансијски положај и резултате пословања Друштва, што утиче на погрешне закључке корисника финансијских извештаја.

Препорука број 18: Препоручује се Друштву да у складу са МРС 12 Порез на добитак, у пословним књигама за 2019. годину, корекцијом почетног стања, евидентира одложене пореске обавезе, на терет нераспоређеног добитка за износ од 38.712 хиљаде динара.

3.5. Извештај о осталом резултату

Извештај о осталом резултату, у складу са чланом 2. Закона о рачуноводству и Одељком 7. МРС 1 Презентација финансијских извештаја, треба да пружи информације о укупном нето свеобухватном добитку или губитку за извештајни период, а његову структуру чине ставке прихода и расхода (укључујући и рекласификације кориговања) које нису признате у билансу успеха. Компоненте осталог резултата чине ставке које се, према захтевима појединих МСФИ, признају у оквиру капитала. Анализом позиција исказаних у Извештају о осталом резултату за 2018. годину, утврђено је да је предметни извештај састављен у складу са прописима који га уређују.

3.6. Извештај о променама на капиталу

Анализом исказаних позиција у Извештају о променама на капиталу за 2018. годину, утврђено је да предметни извештај, одражава финансијски положај Друштва, да је састављен у складу са МРС 1 Презентација финансијских извештаја, параграфом 106-110, и да обезбеђује неопходне информације о финансијској позицији Друштва које су корисне за доношење економских одлука корисницима финансијских извештаја.

3.7. Извештај о токовима готовине

Увидом у пословне књиге Друштва као и на основу анализе исказаних позиција у Извештају о токовима готовине за 2018. годину, утврђено је да је предметни извештај састављен у складу са МРС 7 Извештај о токовима готовине, чиме су обезбеђене релевантне информације о променама у готовини и готовинским еквивалентима Друштва у оквиру пословних активности, активности инвестирања и финансирања.

3.8. Напомене уз финансијске извештаје

У складу са МРС 1 Презентација финансијских извештаја, параграф 112., и чланом 2. Закона о рачуноводству, Напомене уз финансијске извештаје треба да пруже информације о основама за састављање финансијских извештаја, примењеним рачуноводственим политикама, додатним подацима који нису презентовани у финансијским извештајима, а доприносе бољем разумевању истих, као и другим подацима који су прописани у појединим МРС/МСФИ којима су за одређене позиције финансијских извештаја наведене. У поступку ревизије, анализом исказаних позиција у Напоменама уз финансијске извештаје за 2018. годину, утврђено је да предметни извештај садржи информације које је Друштво било дужно да обелодани у складу са МРС 1 Презентација финансијских извештаја, осим следећих информација:

-исправку грешке из ранијег периода која се односи на умањење пореза на добитак, односно повећање нераспоређеног добитка за 84.466 хиљада динара.

-информације о некретнинама, постројењима и опреми које Друштво користи а немају садашњу вредност.

4. Друга питања у поступку ревизије

Иако циљ ове ревизије није био давање мишења о усклађености пословања, вршењем ревизије финансијских извештаја утврдили смо следеће неправилности:

1) У вези са обрачун и исплатом зарада, накнада зарада и осталих личних расхода запослених:

- Друштво је у ревидираном периоду обрачун и исплату плата вршило применом цена рада у бруто износу од 115 и 130 динара по радном часу. Поменуте цене рада су више од цене рада од 105 динара бруто, која је важила на дан ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, што је у супротности са чланом 4. поменутог закона.
- Друштво је у ревидираном периоду обрачун и исплату регреса за годишњи одмор вршило у висине једне и по просечне нето зараде у Друштву, односно 98 хиљада динара бруто, у 12 једнаких месечних рата. Поменути износ је виши од износа регреса од 26 хиљада динара бруто, који је важио на дан ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, што је у супротности са чланом 4. поменутог закона.
- Друштво је у ревидираном периоду обрачун и исплату минулог рада вршило у висини од 0,6 процената од основице за сваку пуну годину рада. Наведени проценат, који се користио за обрачун и исплату минулог рада је виши од вредности, 0,5 процената, која је важила на дан ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, што је у супротности са чланом 4. поменутог закона.
- Друштво је у ревидираном периоду обрачун и исплату ноћног рада вршило у висини од 35 процената од основице за време проведено на раду. Поменути проценат, који се користио за обрачун и исплату ноћног рада је виши од вредности, 30 процената, која је важила на дан ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, што је у супротности са чланом 4. поменутог закона.
- Друштво је за период од јануара до новембра 2018. године вршило умањење основице за обрачун и исплату плата у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава. За месец децембар основица за обрачун и исплату плата није умањена за 10 него за пет процената, што је у супротности са чланом 5. став 1. поменутог закона.
- Накнаду члановима Надзорног одбора, у току 2018. године, Друштво није умањивало у складу са чланом 6. став 1 Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава.

ПРИЛОГ III

**ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ
ХОЛДИНГ КОРПОРАЦИЈЕ "КРУШИК" А.Д., ВАЉЕВО
ЗА 2018. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

1. Биланс стања на дан 31. децембра 2018. године....	98
2. Биланс успеха.....	101
3. Извештај о осталом резултату	103
4. Извештај о променама на капиталу	105
5. Извештај о токовима готовине	109

1. Биланс стања на дан 31. децембра 2018. године

-у хиљадама динара-

ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ		
		Претходна година		
		Текућа година	Крајње стање 31. децембра 2017.	Почетно стање 1. јануара 2017.
АКТИВА				
УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ				
СТАЛНА ИМОВИНА		5.211.345	4.604.647	
НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА	3.3.1	6.899	10.115	
Улагања у развој			783	
Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке, софтвер и остала права		6.899	9.310	
Гудвил				
Остала нематеријална имовина				
Нематеријална имовина у припреми			22	
Аванси за нематеријалну имовину				
НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА	3.3.2	4.985.710	4.323.801	0
Земљиште		352.149	352.149	
Грађевински објекти		872.956	913.174	
Постројења и опрема		611.642	543.288	
Инвестиционе некретнине		1.061.504	1.061.504	
Остале некретнине, постројења и опрема				
Некретнине, постројења и опрема у припреми		1.572.490	917.910	
Улагања на туђим некретнинама постројењима и опреми		7.406	7.406	
Аванси за некретнине, постројења и опрему		507.563	528.370	
БИОЛОШКА СРЕДСТВА		0	0	0
Шуме и вишегодишњи засади				
Основно стадо				
Биолошка средства у припреми				
Аванси за биолошка средства				
ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ	3.3.3.	218.745	270.731	0
Учешћа у капиталу зависних правних лица				
Учешћа у капиталу придружених правних лица и заједничким подухватима		143.966	143.966	
Учешћа у капиталу осталих правних лица и друге хартије од вредности расположиве за продају		31.232	86.380	
Дугорочни пласмани матичним и зависним правним лицима				
Дугорочни пласмани осталим правним лицима				
Дугорочни пласмани у земљи				
Дугорочни пласмани у иностранству				
Хартије од вредности које се држе до доспећа				
Остали дугорочни финансијски пласмани		43.547	40.385	
ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА		0	0	0
Потраживања од матичног и зависних правних лица				
Потраживања од осталих повезаних лица				
Потраживања по основу продаје на робни кредит				
Потраживање за продају по уговорима о финансијском лизингу				
Потраживања по основу јемства				

ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ		
		Претходна година		
		Текућа година	Крајње стање 31. децембра 2017.	Почетно стање 1. јануара 2017.
Спорна и сумњива потраживања				
Остала дугорочна потраживања				
ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА				
ОБРТНА ИМОВИНА		9.036.116	9.144.918	0
ЗАЛИХЕ	3.3.4.	5.223.106	5.522.462	0
Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар		1.211.253	1.314.808	
Недовршена производња и недовршене услуге		2.158.308	1.756.632	
Готови производи		410.000	583.987	
Роба		599.397	54.331	
Стална средства намењена продаји				
Плаћени аванси за залихе и услуге		844.148	1.812.704	
ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ	3.3.5	1.373.981	1.569.883	0
Купци у земљи – матична и зависна правна лица				
Купци у иностранству – матична и зависна правна лица				
Купци у земљи - остала повезана правна лица			16	
Купци у иностранству - остала повезана правна лица		13		
Купци у земљи		406.715	875.955	
Купци у иностранству		967.253	693.912	
Остала потраживања по основу продаје				
ПОТРАЖИВАЊА ИЗ СПЕЦИФИЧНИХ ПОСЛОВА				
ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА	3.3.6	88.204	63.331	
ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА КОЈА СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА				
КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ	3.3.7	14.648	14.165	
Краткорочни кредити и пласмани – матична и зависна правна лица		11.112	6.518	
Краткорочни кредити и пласмани – остала повезана правна лица				
Краткорочни кредити и зајмови у земљи				
Краткорочни кредити и зајмови у иностранству				
Остали краткорочни финансијски пласмани		3.536	7.647	
ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА	3.3.8	140.679	105.074	
ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ	3.3.9	1.905.068	1.551.037	
АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	3.3.10	290.430	318.966	
УКУПНА АКТИВА = ПОСЛОВНА ИМОВИНА		14.247.470	13.749.565	
ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	3.3.11	2.796.127	4.166.872	
ПАСИВА				
КАПИТАЛ	3.3.12	3.885.906	3.479.707	
Основни капитал		2.502.928	2.502.928	
Акцијски капитал		2.011.870	2.011.870	
Удели друштва с ограниченом одговорношћу				
Улози				
Државни капитал				
Друштвени капитал		491.058	491.058	
Задружни удели				
Емисиона премија				
Остали основни капитал				
УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ				
ОТКУПЉЕНЕ СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ				
РЕЗЕРВЕ		81	81	
РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ ПО ОСНОВУ РЕВАЛОРИЗАЦИЈЕ НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ИМОВИНЕ		649.100	649.100	

ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ		
		Претходна година		
		Текућа година	Крајње стање 31. децембра 2017.	Почетно стање 1. јануара 2017.
НЕКРЕТНИНА ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМЕ				
НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА				
НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА		146.609	91.461	
НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК		880.406	956.089	0
Нераспоређени добитак ранијих година		419.058		
Нераспоређени добитак текуће године		461.348	956.089	
УЧЕШЋЕ БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ				
ГУБИТАК		0	537.030	0
Губитак ранијих година			537.030	
Губитак текуће године				
ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ	3.3.13	1.538.573	964.282	0
ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА		62.201	60.542	
Резервисања за трошкове у гарантном року				
Резервисања за трошкове обнављања природних богатстава				
Резервисања за трошкове реструктурирања				
Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених		62.201	60.542	
Резервисања за трошкове судских спорова				
Остала дугорочна резервисања				
ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	3.3.14	1.476.372	903.740	
Обавезе које се могу конвертовати у капитал		1.410.319	843.991	
Обавезе према матичним и зависним правним лицима				
Обавезе према осталим повезаним правним лицима				
Обавезе по емитованим хартијама од вредности у периоду дужем од годину дана				
Дугорочни кредити и зајмови у земљи		47.278	25.674	
Дугорочни кредити и зајмови у иностранству				
Обавезе по основу финансијског лизинга				
Остале дугорочне обавезе		18.775	34.075	
ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ				
КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	3.3.15	8.822.991	9.305.576	
КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ		497.846	87.946	
Краткорочни кредити од матичних и зависних правних лица				
Краткорочни кредити од осталих повезаних правних лица				
Краткорочни кредити и зајмови у земљи		250.000		
Краткорочни кредити и зајмови у иностранству				
Обавезе по основу сталних средстава и средстава обустављеног пословања намењених продаји				
Остале краткорочне финансијске обавезе		247.846	87.946	
ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ	3.3.16	4.614.921	6.338.823	
ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА	3.3.17	3.113.782	1.977.436	
Добављачи – матична и зависна правна лица у земљи		2.580	2.111	
Добављачи – матична и зависна правна лица у иностранству		9	9	
Добављачи – остала повезана правна лица у земљи		325.348	344.942	
Добављачи – остала повезана правна лица у				

ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ		
		Претходна година		
		Текућа година	Крајње стање 31. децембра 2017.	Почетно стање 1. јануара 2017.
иностранству				
Добављачи у земљи		2.508.000	1.369.221	
Добављачи у иностранству		586	25.567	
Остале обавезе из пословања		277.259	235.586	
ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	3.3.18	488.825	834.147	
ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ	3.3.19	5.320	38.239	
ОБАВЕЗЕ ЗА ОСТАЛЕ ПОРЕЗЕ, ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ	3.3.20-3.3.21	95.017	18.986	
ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	3.3.22	7.280	9999	
ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА				
УКУПНА ПАСИВА		14.247.470	13.749.565	
ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА		2.796.121	4.166.872	

2. Биланс успеха за период од 1. јануара до 31. децембра 2018. године

-у хиљадама динара-

ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ	
		Текућа година	Претходна година
ПРИХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ		11.205.950	10.358.742
I ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ	3.4.1	3.569	418.542
1. Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на домаћем тржишту			
2. Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту			
3. Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту			
4. Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту			
5. Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		3.569	3.930
6. Приходи од продаје робе на иностраном тржишту			414.612
II ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА	3.4.2	11.202.324	9.940.128
1. Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на домаћем тржишту			
2. Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту			
3. Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на домаћем тржишту		9.678	11.138
4. Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту		752	204
5. Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту		1.629.322	2.447.109
6. Приходи од продаје готових производа и услуга на иностраном тржишту		9.562.572	7.481.677
III ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА, СУБВЕНЦИЈА, ДОТАЦИЈА, ДОНАЦИЈА И СЛ.			
IV ДРУГИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	3.4.3	57	72
РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			

ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ	
		Текућа година	Претходна година
Б. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ	3.4.4	10.538.637	9.131.871
I. НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ	3.4.4	2.952	103.277
II. ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА И РОБЕ	3.4.4	45.023	42.797
III. ПОВЕЋАЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА И НЕДОВРШЕНИХ УСЛУГА	3.4.4	227.689	331.589
IV. СМАЊЕЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА И НЕДОВРШЕНИХ УСЛУГА			
V. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА	3.4.4	6.485.528	5.696.995
VI. ТРОШКОВИ ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ	3.4.4	183.845	183.152
VII. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ	3.4.4	3.322.218	2.260.323
VIII. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	3.4.4	374.154	395.825
IX. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	3.4.4	95.932	81.531
X. ТРОШКОВИ ДУГОРОЧНИХ РЕЗЕРВИСАЊА	3.4.4	4.166	8.194
XI. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	3.4.4	341.554	434.960
В. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК		667.313	1.226.871
Г. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК			
Д. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	3.4.5	50.766	68.901
I. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ ОД ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА И ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ		1.698	5.735
1. Финансијски приходи од матичних и зависних правних лица		536	551
2. Финансијски приходи од осталих правних лица		1.095	5.131
3. Приходи од учешћа у добитку придружених правних лица и заједничких подухвата			
4. Остали финансијски приходи		67	53
II. ПРИХОДИ ОД КАМАТА (ОД ТРЕЋИХ ЛИЦА)		430	418
III. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)		48.638	62.748
Ђ. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	3.4.6	182.444	228.438
I. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ ИЗ ОДНОСА СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА И ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ		7.889	387
1. Финансијски расходи из односа са матичним и зависним правним лицима			
2. Финансијски расходи из односа са осталим повезаним правним лицима		6.805	387
3. Расходи од учешћа у губитку придружених правних лица и заједничких подухвата			
4. Остали финансијски расходи		1.084	
II. РАСХОДИ КАМАТА (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)		60.332	52.161
III. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)		114.223	175.890
Е. ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА			
Ж. ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА		131.678	159.537
З. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС		3.150	2.637
И. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА		16.198	77.133

ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ	
		Текућа година	Претходна година
Ј.ОСТАЛИ ПРИХОДИ	3.4.7	125.496	6.605
К.ОСТАЛИ РАСХОДИ	3.4.8	61.034	41.329
Л.ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		587.049	958.114
Љ.ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА			
М.НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКТИ ПРОМЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА			
Н.НЕТО ГУБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКТИ ПРОМЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА		44.287	2.025
Њ.ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		542.762	956.089
1510.ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА			
П.ПОРЕЗ НА ДОБИТАК			
І ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА		81.414	
ІІ ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА			
ІІІ ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА			
Р.ИСПЛАЋЕНА ЛИЧНА ПРИМАЊА ПОСЛОДАВЦА			
С.НЕТО ДОБИТАК	3.4.9	461.348	956.089
Т.НЕТО ГУБИТАК			
І НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА			
ІІ НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЕЋИНСКОМ ВЛАСНИКУ			
ІІІ НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА			
ІV НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЕЋИНСКОМ ВЛАСНИКУ			
V ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
1.Основна зарада по акцији			
2.Умањена (разводњена) зарада по акцији			

3. Извештај о осталом резултату за период од 01. јануара до 31. децембра 2018. године

–у хиљадама динара–

ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ	
		Текућа година	Претходна година
А.НЕТО РЕЗУЛТАТ ИЗ ПОСЛОВАЊА			
І НЕТО ДОБИТАК	3.4.9.	461.348	956.089
ІІ НЕТО ГУБИТАК			
Б.ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК			
а) Ставке које неће бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима			
1.Промене ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме			
а) повећање ревалоризационих резерви			
б) смањење ревалоризационих резерви			
2. Актуарски добици или губици по основу планова			

ПОЗИЦИЈА	Напомена број	Износ	
		Текућа година	Претходна година
дефинисаних примања			
а) добици			
б) губици			
3. Добици или губици по основу улагања у власничке инструменте капитала			
а) добици			
б) губици			
4. Добици или губици по основу удела у осталом свеобухватном добитку или губитку придружених друштава			
а) добици			
б) губици			
б) Ставке које накнадно могу бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима			
1. Добици или губици по основу прерачуна финансијских извештаја иностраног пословања			
а) добици			
б) губици			
2. Добици или губици од инструмената заштите нето улагања у инострано пословање			
а) добици			
б) губици			
3. Добици или губици по основу инструмената заштите ризика (хедџинга) новчаног тока			
а) добици			
б) губици			
4. Добици или губици по основу хартија од вредности расположивих за продају			
а) добици			
б) губици		55.148	825
I ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК			
II ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК		55.148	825
III ПОРЕЗ НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА			
IV НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК			
V НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК		55.148	825
В. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА			
I УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК		406.200	955.264
II УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК			
Г. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК		0	0
1. Приписан већинским власницима капитала			
2. Приписан власницима који немају контролу			

4. Извештај о променама на капиталу за период од 1. јануара до 31. децембра 2018. године

-у хиљадама динара-

Редни број	Опис	Компоненте капитала		
		Основни капитал	Уписани неуплаћени капитал	Резерве
1	2	3	4	5
1.	Почетно стање претходне године на дан 1. јануара 2017. године			
	а) дуговни салдо рачуна			
	б) потражни салдо рачуна	2.507.658		81
2.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика			
	а) исправка на дуговној страни рачуна			
	б) исправка на потражној страни рачуна			
3.	Кориговано почетно стање претходне године на дан 1. јануара 2017. године			
	а) кориговани дуговни салдо рачуна			
	б) кориговани потражни салдо рачуна	2.507.658		81
4.	Промене у претходној 2017. години			
	а) промет на дуговној страни рачуна	4.730		
	б) промет на потражној страни рачуна			
5.	Стање на крају претходне године 31. децембра 2017. године			
	а) дуговни салдо рачуна			
	б) потражни салдо рачуна	2.507.658		81
6.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика			
	а) исправке на дуговној страни рачуна			
	б) исправке на потражној страни рачуна			
7.	Кориговано почетно стање текуће године на дан 1. јануара 2018. године			
	а) кориговани дуговни салдо рачуна			
	б) кориговани потражни салдо рачуна	2.507.658		81
8.	Промене у текућој 2018. години			
	а) промет на дуговној страни рачуна			
	б) промет на потражној страни рачуна			
9.	Стање на крају текуће године дан 31. децембра 2018. године			
	а) дуговни салдо рачуна			
	б) потражни салдо рачуна	2.507.658		81
Редни број	Опис	Компоненте капитала		
		Губитак	Откупљене сопствене акције	Нераспоређени добитак
1.	Почетно стање претходне године на дан 1. јануара 2017. године			
	а) дуговни салдо рачуна	537.030		

	б) потражни салдо рачуна			519.888
2.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика			
	а) исправке на дуговној страни рачуна			
	б) исправке на потражној страни рачуна			
3.	Кориговано почетно стање претходне године на дан 1. јануара 2017. године			
	а) кориговани дуговни салдо рачуна	537.030		
	б) кориговани потражни салдо рачуна			519.888
4.	Промене у претходној 2017. години			
	а) промет на дуговној страни рачуна			519.888
	б) промет на потражној страни рачуна			956.089
5.	Стање на крају претходне године 31. децембра 2017. године			
	а) дуговни салдо рачуна	537.030		
	б) потражни салдо рачуна			956.089
6.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика			
	а) исправке на дуговној страни рачуна			
	б) исправке на потражној страни рачуна			
7.	Кориговано почетно стање текуће године на дан 1. јануара 2018. године			
	а) кориговани дуговни салдо рачуна	537.030		
	б) кориговани потражни салдо рачуна			956.089
8.	Промене у текућој 2018. години			
	а) промет на дуговној страни рачуна			537.031
	б) промет на потражној страни рачуна	537.030		461.348
9.	Стање на крају текуће године 31. децембра 2018. године			
	а) дуговни салдо рачуна			
	б) потражни салдо рачуна			880.406
Редни број	Опис	Компоненте осталог резултата		
		Ревалоризационе резерве	Актуарски добици или губици	Добици или губици по основу улагања у власничке инструменте капитала
1.	Почетно стање претходне године на дан 1. јануара 2017. године			
	а) дуговни салдо рачуна			
	б) потражни салдо рачуна	649.100		
2.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика			
	а) исправке на дуговној страни рачуна			
	б) исправке на потражној страни рачуна			
3.	Кориговано почетно стање претходне године на дан 1. јануара 2017. године			
	а) кориговани дуговни салдо рачуна			
	б) кориговани потражни салдо рачуна	649.100		
	Промене у претходној 2017. години			

4.	а) промет на дуговној страни рачуна			
	б) промет на потражној страни рачуна			
5.	Стање на крају претходне године 31. децембра 2017. године			
	а) дуговни салдо рачуна			
	б) потражни салдо рачуна	649.100		
6.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика			
	а) исправке на дуговној страни рачуна			
	б) исправке на потражној страни рачуна			
7.	Кориговано почетно стање текуће године на дан 1. јануара 2018. године			
	а) кориговани дуговни салдо рачуна			
	б) кориговани потражни салдо рачуна	649.100		
8.	Промене у текућој 2018. години			
	а) промет на дуговној страни рачуна			
	б) промет на потражној страни рачуна			
9.	Стање на крају текуће године 31. децембра 2018. године			
	а) дуговни салдо рачуна			
	б) потражни салдо рачуна	649.100		
Редни број	Опис	Компоненте осталог резултата		
		Добици или губици по основу осталог добитку или губитку придружених друштава	Добици или губици по основу иностраног пословања и прерачуна финансијских извештаја	Добици или губици по основу хеџинга новчаног тока
1.	Почетно стање претходне године на дан 1. јануара 2017. године			
	а) дуговни салдо рачуна			
	б) потражни салдо рачуна			
2.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика			
	а) исправке на дуговној страни рачуна			
	б) исправке на потражној страни рачуна			
3.	Кориговано почетно стање претходне године на дан 1. јануара 2017. године			
	а) кориговани дуговни салдо рачуна			
	б) кориговани потражни салдо рачуна			
4.	Промене у претходној 2017. години			
	а) промет на дуговној страни рачуна			
	б) промет на потражној страни рачуна			
5.	Стање на крају претходне године 31. децембра 2017. године			
	а) дуговни салдо рачуна			
	б) потражни салдо рачуна			
6.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика			
	а) исправке на дуговној страни рачуна			

Редни број	Опис	Компоненте осталог резултата		Укупан капитал	Губитак изнад капитала
		Добици или губици по основу ХОВ расположивих за продају			
	б) исправке на потражној страни рачуна				
7.	Кориговано почетно стање текуће године на дан 1. јануара 2018. године				
	а) кориговани дуговни салдо рачуна				
	б) кориговани потражни салдо рачуна				
8.	Промене у текућој 2018. години				
	а) промет на дуговној страни рачуна				
	б) промет на потражној страни рачуна				
9.	Стање на крају текуће године 31. децембра 2018. године				
	а) дуговни салдо рачуна				
	б) потражни салдо рачуна				
1.	Почетно стање претходне године на дан 1. јануара 2017. године				
	а) дуговни салдо рачуна	90.636		3.049.061	
	б) потражни салдо рачуна				
2.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика				
	а) исправке на дуговној страни рачуна				
	б) исправке на потражној страни рачуна				
3.	Кориговано почетно стање претходне године на дан 1. јануара 2017. године				
	а) кориговани дуговни салдо рачуна	90.636		3.049.061	
	б) кориговани потражни салдо рачуна				
4.	Промене у претходној 2017. години				
	а) промет на дуговној страни рачуна	825		3.049.061	
	б) промет на потражној страни рачуна				
5.	Стање на крају претходне године 31. децембра 2017. године				
	а) дуговни салдо рачуна	91.461		3.479.707	
	б) потражни салдо рачуна				
6.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика				
	а) исправке на дуговној страни рачуна				
	б) исправке на потражној страни рачуна				
7.	Кориговано почетно стање текуће године на дан 1. јануара 2018. године				
	а) кориговани дуговни салдо рачуна	91.461		3.479.707	
	б) кориговани потражни салдо рачуна				
8.	Промене у текућој 2018. години				
	а) промет на дуговној страни рачуна	55.148		406.199	
	б) промет на потражној страни рачуна				

	Стање на крају текуће године 31. децембра 2018. године			
9.	а) дуговни салдо рачуна	146.609	3.885.906	
	б) потражни салдо рачуна			

5. Извештај о токовима готовине за период од 1. јануара до 31. децембра 2018. године

-у хиљадама динара-

ПОЗИЦИЈА	Износ	
	Текућа година	Претходна година
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
I Приливи готовине из пословних активности	9.931.521	10.428.386
1. Продаја и примљени аванси	9.823.140	10.330.067
2. Примљене камате из пословних активности	966	
3. Остали приливи из редовног пословања	107.415	98.319
II Одливи готовине из пословних активности	9.333.399	9.378.509
1. Исплате добављачима и дати аванси	6.623.619	6.655.404
2. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	2.692.419	2.678.585
3. Плаћене камате	8.633	23.681
4. Порез на добитак	6.614	7.020
5. Одливи по основу осталих јавних прихода	2.114	13.819
III Нето прилив готовине из пословних активности	598.122	1.049.877
IV Нето одлив готовине из пословних активности		
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
I Приливи готовине из активности инвестирања	6.104	4.231
1. Продаја акција и удела (нето приливи)		
2. Продаја нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава		
3. Остали финансијски пласмани (нето приливи)	6.037	4.178
4. Примљене камате из активности инвестирања		
5. Примљене дивиденде	67	53
II Одливи готовине из активности инвестирања	658.693	961.747
1. Куповина акција и удела (нето одливи)		
2. Куповина нематеријалне имовине, некретнина, посторјења, опреме и биолошких средстава	658.693	961.747
3. Остали финансијски пласмани (нето одливи)		
III Нето прилив готовине из активности инвестирања		
IV Нето одлив готовине из активности инвестирања	652.589	957.516
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
I Приливи готовине из активности финансирања	486.389	
1. Увећање основног капитала		
2. Дугорочни кредити (нето приливи)	236.389	
3. Краткорочни кредити (нето приливи)	250.000	
4. Остале дугорочне обавезе		
5. Остале краткорочне обавезе		
II Одливи готовине из активности финансирања	325.022	518.162
1. Откуп сопствених акција и удела		
2. Дугорочни кредити (одливи)		
3. Краткорочни кредити (одливи)	55.997	291.533

ПОЗИЦИЈА	Износ	
	Текућа година	Претходна година
4. Остале обавезе (одливи)	269.025	226.629
5. Финансијски лизинг		
6. Исплаћене дивиденде		
III Нето прилив готовине из активности финансирања	161.367	
IV Нето одлив готовине из активности финансирања		518.162
Г. СВЕГА ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ	10.424.014	10.432.617
Д. СВЕГА ОДЛИВ ГОТОВИНЕ	10.317.114	10.858.418
Ђ. НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ	106.900	
Е. НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ		425.801
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	105.074	644.017
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	49.733	62.748
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	121.028	175.890
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	140.679	105.074